

**MARDİN İLİ DARGEÇİT İLÇESİ
BAHÇEBAŞI SÜMER MAHALLESİ 101
ADA 403 PARSEL İÇİN İMAR PLANINA
ESAS JEOLOJİK JEOTEKNIK ETÜT
RAPORU**

**ASİL MÜHENDİSLİK
SONDAJCILIK İNŞ.SAN.
TİC. LTD. ŞTİ.**

13 MART MAH. FUAT YAĞCI CAMİİ KARŞISI DUYAN İŞ MERKEZİ KAT:4/6-
MARDİN TEL: (0541) 5452170
asilmuhendislik@gmail.com

HAZİRAN - 2025

İÇİNDEKİLER

I. AMAÇ VE KAPSAM.....	3
II. İNCELEME ALANININ TANITILMASIVE ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ.....	3
II.I. Mekansal Bilgiler - Coğrafi Konumu	3
II.II. İklim ve Bitki Örtüsü.....	6
II.III. Sosyo-Ekonominik Bilgiler	6
II.IV. Arazi, Laboratuvar, Büro Çalışma Yöntemleri ve Ekipmanları.....	7
III. İNCELEME ALANININ MEVCUT PLAN, YAPILAŞMA DURUMU VE DİĞER ÇALIŞMALAR.....	8
III.I. Tüm Ölçeklerde Mevcut Plan Durumu ve Mevcut Yapılaşma.....	8
III.II. Mevcut Plana Esas Yerbilimsel Etütler, Sakıncalı Alanlar-Afete Maruz Bölgeler.....	9
III.III. Taşkın Sahaları, Sit Alanları, Koruma Bölgeleri	9
III.IV. Değişik Amaçlı Etütler ve Verileri.....	9
IV. JEOMORFOLOJİ.....	9
V. JEOLOJİ.....	10
V.I. Genel Jeoloji.....	10
VI. JEOTEKNİK AMAÇLI SONDAJ ÇALIŞMALARI VE ARAZİ DENEYLERİ	13
VI.I. Araştırma Çukurları	13
VI.II. Sondajlar	13
VII. JEOTEKNİK AMAÇLI LABORATUVAR DENEYLERİ	15
VII.I. Zeminlerin İndeks-Fiziksel Özelliklerinin Belirlenmesi	15
VII.II. Zeminlerin Mekanik Özelliklerinin Belirlenmesi.....	15
VII.III. Kaya Mekanığı Deneyleri	15
VIII.JEOFİZİK ÇALIŞMALAR.....	16
VIII.II. Sismik Kırılma Yöntemi	17
VIII.III. Mikrotremor Yöntemi	20
IX. ZEMİN VE KAYA TÜRLERİNİN JEOTEKNİK ÖZELLİKLERİ	21
IX.I. Zemin Türlerinin Sınıflandırması	21
IX.II. Kaya Türlerinin Sınıflandırması	21
IX.II.I Mühendislik Zonları ve Zemin Profilleri.....	24
IX.III. Zeminlerin Dinamik-Elastik Parametreleri.....	25
IX.IV. Şişme – Oturma ve Taşıma Gücü Analizleri ve Değerlendirme	30
IX.IV.I. Taşıma Gücü Özellikleri	30
Kaya Birimlerin Taşıma Gücü Hesabı	30

X. HİDROJEOLojİK ÖZELLİKLER.....	31
X.I. Yeraltı Suyu Durumu	31
X.II. Yüzey Suları.....	31
X.III. İçme ve Kullanma Suları.....	31
XI. DOĞAL AFET TEHLİKELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	32
X.I. Deprem Durumu	32
XI.1.3.1 Türkiye Bina Deprem Yönetmelik (2018) Uyarınca Hesaplanan Zemin Sınıfları	32
XI.I.III. Sivilaşma Analizi ve Değerlendirme	40
XI.II. Kütle Hareketleri	41
XI.III. Su Baskını	41
XI.IV. Diğer Doğal Afet Tehlikeleri (Çökme-Tasman, Karstlaşma, Tıbbi Jeoloji vb.) ve Mühendislik Problemlerinin Değerlendirilmesi	41
XII. YERLEŞİM E UYGUNLUK DEĞERLENDİRİLMESİ	41
XII.1. Uygun Alanlar-2 (UA-2) Kaya Ortamlar	44
XIII. SONUÇ VE ÖNERİLER	45
XII.1. Uygun Alanlar-2 (UA-2) Kaya Ortamlar	51
•	51
KAYNAKLAR.....	53

I. AMAÇ ve KAPSAM

İnceleme Mardin İli, Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı Sümer Mahallesi 101 ada, 403 parsel sınırları içerisinde yer alan "Turizm alanı, Düğün salonu, yüzme havuzu, restoran, Ticaret alanı ile Akaryakıt ve Servis İstasyonu" yapılması planınalan alanın 1/5000 ölçekli M47-D-18-C, nolu pafta toplam 1 adet hâlihazır harita paftaları ile 1/1000 ölçekli M47-D-18-C-3C, M47-D-18-C-3D nolu pafta toplam 2 adet hâlihazır harita paftalarındasınırları belirtilen alanı kapsamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Mardin İli, Dargeçit ilçesi Bahçebaşı Sümer mahallesi 101 ada, 403 parsel ekli 1/5000 ve 1/1000 ölçekli hâlihazır harita paftalarında sınırları belirtilen toplamda 1,30 hektarlık alanın imar planına esas teşkil etmek üzere jeolojik-jeoteknik etütlerinin yapılarak yerleşime uygunluk durumunun değerlendirilmesidir.

Bu çalışma kapsamında; Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 28.09.2011 gün ve 102732 sayılı genelgesi (Format-3) uygun olarak gerekli arazi çalışmaları, sondaj çalışmaları, jeofizik ölçümleri ve laboratuar verilerine dayanılarak yapılan hesaplamalar sonucu jeolojik-jeoteknik değerlendirmelere göre inceleme alanı yerleşime uygunluk durumu belirlenmiş ve rapor tamamlanmıştır

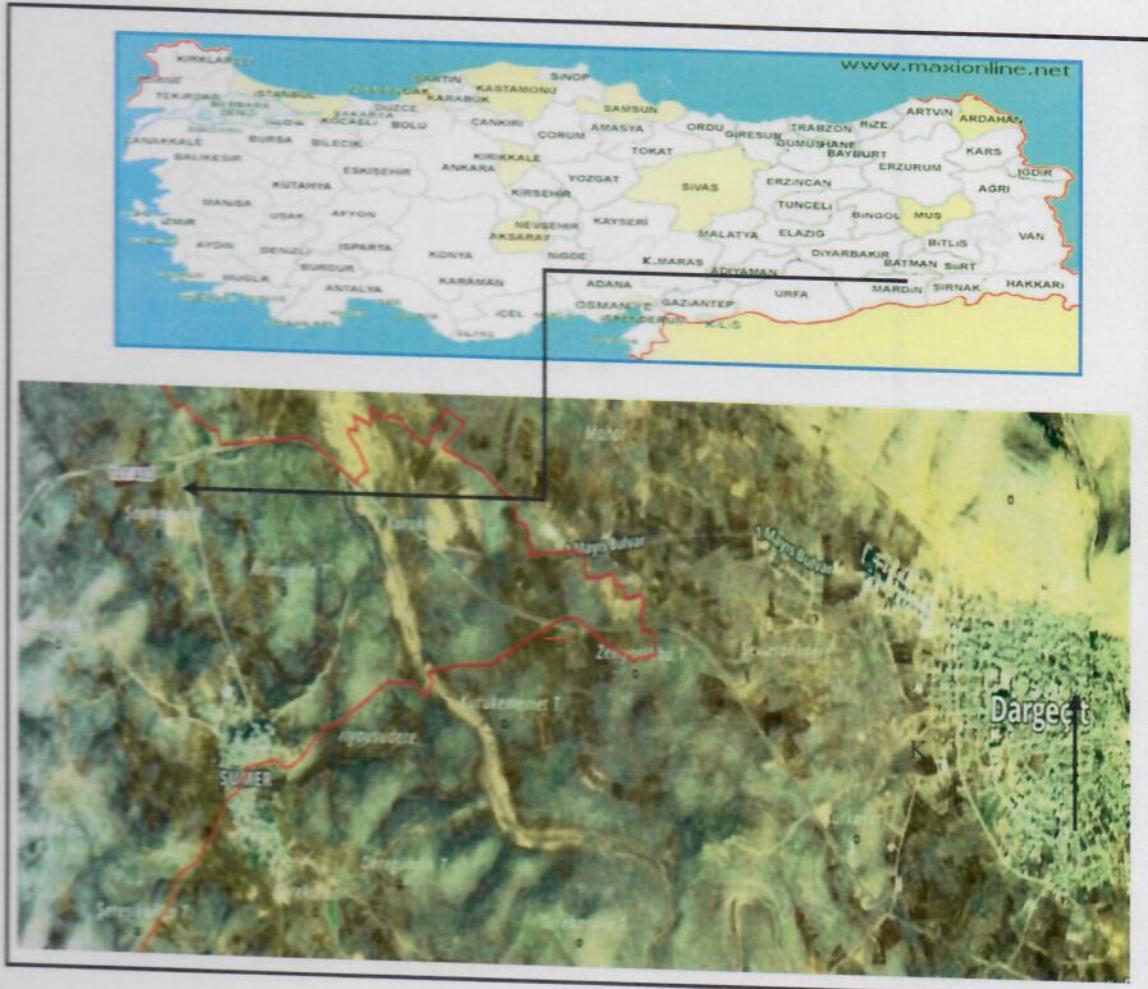
II. İNCELEME ALANININ TANITILMASI ve ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ

II.I. Mekansal Bilgiler - Coğrafi Konumu

İnceleme Mardin İli, Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı Sümer Mahallesi 101 ada, 403 parsel sınırları içerisinde yer alan Sümer mah. 1/5000 ölçekli M47-D-18-C nolu pafta sınırları dahilindeyer almaktadır. Sümer mahallesi bağlı olduğu Dargeçit ilçe merkezine 6 kilometre mesafe uzaklıkta, Mardin şehir merkezine mesafesi ise yaklaşık 85 kilometredir. Kılavuz mahallesi bağlı olduğu Dargeçit ilçe merkezine 9 kilometre mesafe uzaklıkta, Mardin şehir merkezine mesafesi ise yaklaşık 94 kilometredir.

Mardin ilinin doğusundadır .(Şekil II.I, şekil II.II). Doğusunda Şırnak ilinin Güclükonak ilçesi, batısında Midyat, Kuzeyinde Batman iline bağlı Gerçüş, güneyinde ise Şırnak iline bağlı İdil ilçesi bulunmaktadır.

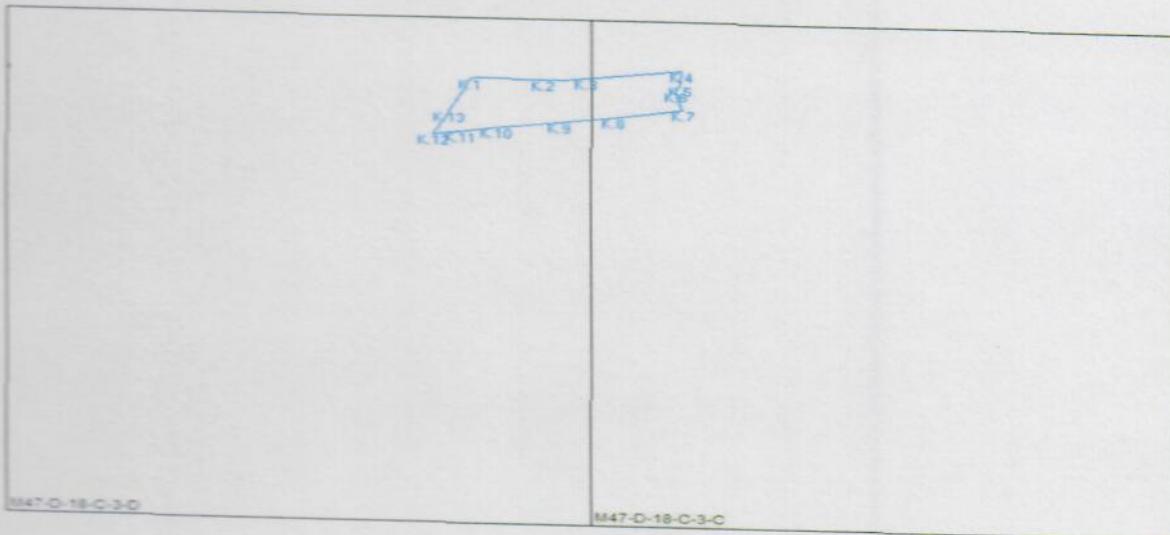

Şekil II.II Çalışma alanı ve yakın çevresinin ölçeksiz Google Earth uydu görüntüsü (maps.google.com).

Mardin İli, Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı Sümer Mahallesi 101 ada, 403 parsel sınırları içerisinde yer alan "Turizm alanı, Düğün salonu, yüzme havuzu, restoran, Ticaret alanı ile Akaryakıt ve Servis İstasyonu" yapılması planlanan alanın 1/5000 ölçekli M47-D-18-C, nolu pafta toplam 1 adet hâlihazır harita paftaları ile 1/1000 ölçekli M47-D-18-C-3C, M47-D-18-C-3D nolu pafta toplam 2 adet hâlihazır harita paftalarındasınırları belirtilen alanı kapsamaktadır. (Şekil II.III). Çalışma alanını sınırlayan koordinatlar, UTM- 3° Projeksiyonunda ve ITRF96 (GRS80 Elipsoidi) Datum'unda düzenlenerek çizelge II.I'de verilmiştir.

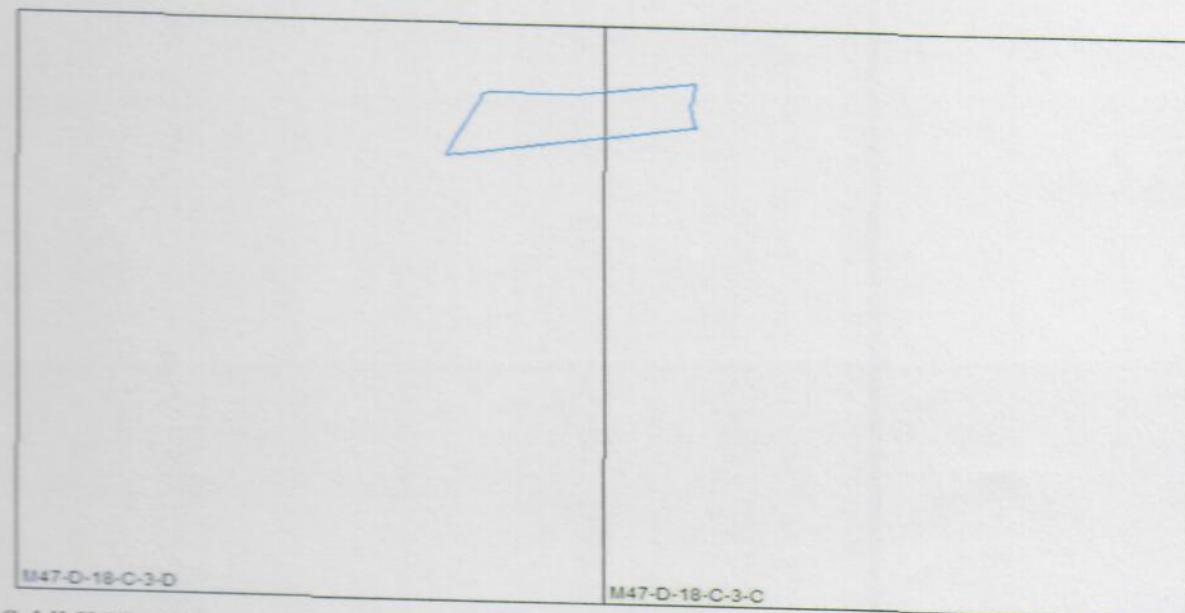
Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Mardin ili, güneyinde Suriye, doğusunda Şırnak ve Siirt, kuzeyinde Diyarbakır ve Batman, Batısı Şanlıurfa ile çevrilidir. Mardin ili iklimi, Karasal iklim hüküm sürmekte olup, kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar sıcak ve kurak geçer.

Cizelge II.IKılavuz mahallesini sınırlayan koordinatlar.

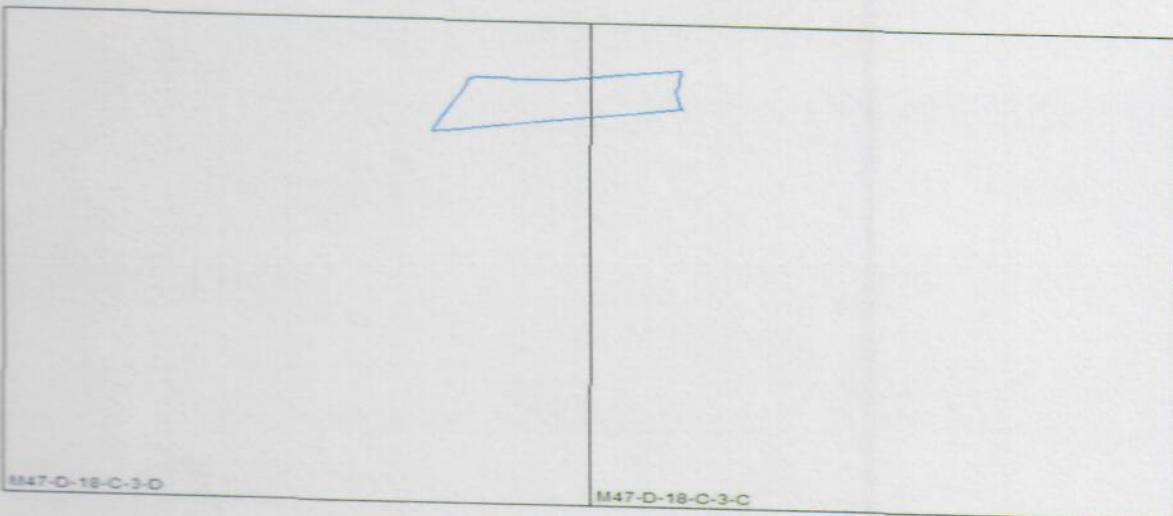

Z	X	Y
K1 - 1	4 6 0 4 0 7	- 7 0 0
K2 - 2	4 6 0 4 7 6	- 5 9 0
K3 - 3	4 6 0 5 1 6	- 9 6 0
K4 - 4	4 6 0 6 0 7	- 6 3 0
K5 - 5	4 6 0 6 0 6	- 0 2 0
K6 - 6	4 6 0 6 0 6	- 3 6 0
K7 - 7	4 6 0 6 0 6	- 5 6 0
K8 - 8	4 6 0 5 4 2	- 0 5 0
K9 - 9	4 6 0 4 9 0	- 9 6 0
K10 - 10	4 6 0 4 3 2	- 0 7 0
K11 - 11	4 6 0 3 9 7	- 8 0 0
K12 - 12	4 6 0 3 7 0	- 8 9 5
K13 - 13	4 6 0 3 0 7	- 1 0 0
	4 1 5 0 2 2 3	. 0 7 0
	4 1 5 0 2 2 3	. 6 9 0
	4 1 5 0 2 2 3	. 5 4 0
	4 1 5 0 2 3 0	. 2 5 0
	4 1 5 0 2 1 0	. 9 1 0
	4 1 5 0 2 1 0	. 9 3 0
	4 1 5 0 2 1 0	. 2 1 0
	4 1 5 0 1 7 0	. 8 7 0
	4 1 5 0 1 6 5	. 0 6 0
	4 1 5 0 1 5 5	. 1 7 0
	4 1 5 0 1 4 9	. 5 0 0
	4 1 5 0 1 4 6	. 1 1 4
	4 1 5 0 1 7 7	. 4 7 0

Çizelge II.Ilnceleme alanını sınırları ve koordinatlar.

Şekil II.III. Çalışma alanının 1/1000 ölçekli paftalar indeksi

Şekil II.III.I Çalışma alanının 1/5000 ölçekli paftalar indeksi

II.II. İklim ve Bitki Örtüsü

Mardin ili, Dargeçit ilçesin de karasal iklim hakimdir. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Rüzgarlar genellikle doğu ve güneydoğudan eser. Kış ve ilkbahar mevsimleri genellikle yağışlıdır. Dargeçit Kış aylarında yaz aylarından çok daha fazla yağış düşmektedir. Köppen-Geiger iklim sınıflandırmamasına göre Csa olarak adlandırılabilir. Dargeçit ilinin yıllık ortalama sıcaklığı 16.8'dir. Yıllık ortalama yağış miktarı: 705 mm (<https://tr.climate-data.org/location/21483/>)

II.III. Sosyo-Ekonominik Bilgiler

İnceleme alanı Sümer beldesinde genel olarak hayvancılık ve tarımcılık yapılır. Özellikle bu bölgede badem ağaçları, incir ve üzüm çok bulunmaktadır. Hatta bu beldede yapılan üzüm pekmezinin namını duymayan insan çok azdır. Bölgedeki en kaliteli üzüm pekmezinin bu beldeye ait olduğu söylenir. Hayvancılık ve tarımcılık dışında Türkiyenin batı illerine mevsimlik giden işçiler yine yoğunlukta bu bölgede. Genellikle pamuk ve fındık toplamaya giden mevsimlik işçiler olarak çalışan çocuklar aile ekonomisine bir nebze olsa katkıda bulunurlar. Ama genellikle batıda inşaat işçiliği yapan erkekler evin geçimini sağlamaktadır. Son dönemlerde yurdisına rehavetin artmasıyla birlikte bu bölgedeki erkeklerin çoğu yurdisında yine inşaat işinde çalışmaktadır. Sosyal hayat Belde de kahvehane bulunup gençlerin ve erkeklerin çoğu buralara takılmaktadır. Bu beldede sosyal etkinlik çok az olduğu için tek sosyal etkinlik olan düğünlere çok önem verilir.

II.IV. Arazi, Laboratuvar, Büro Çalışma Yöntemleri ve Ekipmanları

İnceleme alanındaki çalışmalar; Arazi, Laboratuvar ve Büro çalışmaları olmak üzere üç aşamada gerçekleştirılmıştır. 14/05/2025 tarihinde arazi çalışmaları ve 20/05/2025 tarihindeki büro çalışmaları yapılarak Jeoloji Mühendisi Emine İlhan tarafından yapılmıştır.

Arazi Çalışmalarına ait iş-zaman çizelgesi

Arazi Çalışması Tanımı	İşin yapıldığı tarih aralığı	Adet	Kuyu sonu derinliği (m)	Serim boyu (m)
Sondaj kuyusu (SK)	14/05/2025	2	2 adet (8 m derinliğinde)	-
Sismik kırılma (en az 30 metre derinlik)	20-25/09/2018	2	-	60 m
Mikrotrömör	20-25/09/2018	1	-	20 dk

Sondaj çalışmaları; İnceleme alanında yapılan sondajlarda D-500, sondaj makineleri kullanılarak 2 adet 8,00 m- derinliğinde toplam 16 metre derinliğinde temel sondaj kuyusu açılmıştır. Bu Sondaj çalışması sırasında her kuyuda karot numunesi alınmıştır.

Jeofizik çalışmaları kapsamında; İnceleme alanı jeofizik çalışmalarında, 2 adet sismik kırılma 1 adet mikrotremor yapılmıştır.

Laboratuvar çalışmaları kapsamında Sondaj çalışmalarından alınan karot (CR) numuneler şartnameye uygun olarak Baran Zemin ve Kaya Laboratuarı'na sevk edilmiş ve şartnamede belirtilen sayı ve türdeki deneyler yapılmıştır.

Tüm deneylerde TS-1900 standarı uygulanıp, örnekler birleştirilmiş zemin sınıflamasına (USCS) göre sınıflandırılmıştır.

- 2 adet Nokta yükleme Dayanım Deneyi.

Büro çalışmaları kapsamında;

Bu çalışmalar kapsamında 1/1000 ve 1/5000 ölçekli haritalar üzerine yapılan çalışmalar işlenmiş, lokasyon, jeoloji, eğim ve yerleşme uygunluk haritaları hazırlanarak rapor tamamlanmıştır. İnceleme alanında yapılan mühendislik haritaları;

- Jeoloji Haritası,
- Eğim Haritası,
- Yerleşme Uygunluk Haritası hazırlanmıştır.

III. İNCELEME ALANININ MEVCUT PLAN, YAPILAŞMA DURUMU VE DİĞER ÇALIŞMALAR

III.I. Tüm Ölçeklerde Mevcut Plan Durumu ve Mevcut Yapılaşma

Şekil III.I. İnceleme alanı 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planındaki yeri ve durumu

GÖSTERİM

ÖZEL KANUNLARLA BELİRLENEN ALAN VE SINIRLARI

- Tarım Merkezi, Kültür ve Turizm Konsantrasyon ve Otelgizim Alanı Bitigeleri
- Aşkenzi Güvenlik Bitigeleri
- Organize Sanayi Bitigeleri

İDARI SINIRLAR

- N. Sınırı
- Rige Sınırı
- Wetlandye Sınırı

PLANLAMA SINIRLARI

Plan Öncüme Sınırı

YERLEŞİM ALANLARI

- Kentsel Mekânum (Yerleşik) Alanı
- Kentsel Gelişmekte Alanı

- Kentsel Yerleşik Alan

KENTSEL CALIŞMA ALANLARI

- Gümrük ve İhracatçılar Alanı

- Kentsel Servis Alanı

- Terminal

- Kentsel Sosyal Alanı

- Elektrostatik

- Klüsterinik Alan

- İdariye Tercihimi

- Kış Turizmi

- Mesire Alanları

SOSYAL ALTYAPI ALANLARI

- Kentsel ve Bölgesel Vergi ve Spor Alanı

- Üniversite Alanı

BUGÜNÜK ARAZİ KULLANIMI DEVAM ETTİRİLEREK KORUNACAK ALANLAR

- Tarım Alanı
- Organize Tarım / Hayvancılık Alanı
- Orman Alanı
- Mera
- Dogal Karakterli Korunacak Alan
- Sularla Alanları

KORUNACAK ALANLAR

- 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı
- 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı
- 1. Derece Doğal Sit Alanı
- 2. Derece Doğal Sit Alanı
- Kentsel Sit Alanı

TEKNİK ALTYAPI KARAYOLLARI

- Oto Yol - Ekspres Yol
- Birinci Derece Yol
- İkinci Derece Yol
- Üçüncü Derece Yol

DEMİRYOLLARI

- Demiryolu

HAVAYOLLARI

- Havayolu

- Marmara Alanı

ENERJİ

- Boru Hattı

- Enerji Nakil Hattı

SU-ATIKSU VE ATIK SİSTEMLERİ

- Atıksu Tesisi Alanı

- Kati Atık Tesisi Alanı

İnceleme alanı içerisinde daha önce imar planına esas jeolojik etüt yapılmamıştır. Mevcut sahanın imar durumu hazırlanmamıştır. Mardin Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün E 10351715 sayılı yazısında karayolları ve tarım arazisinde kaldığı ifade edilmektedir. Etüt alanında yapılaşma yoktur.

III.II. Mevcut Plana Esas Yerbilimsel Etütler, Sakıncalı Alanlar-Afete Maruz Bölgeler
Çalışma alanının önceden hazırlanmış imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporu bulunmamaktadır. İncelenen alanla ilgili olarak Mardin İl afet acil durum müdürülarından alınan 1093409 sayılı yazısında alınmış sakıncalı alan ve afete maruz bölge kararı bulunmamaktadır.(Ek.7:kurum görüşleri)

III.III. Taşkin Sahaları, Sit Alanları, Koruma Bölgeleri

Çalışma alanında herhangi bir sit alanı, koruma bölgesi ve taşkin sahası ile ilgili alınan herhangi bir karar yoktur. Sit alanları ve koruma bölgeleri ile ilgili alınmış karar bulunmamaktadır.

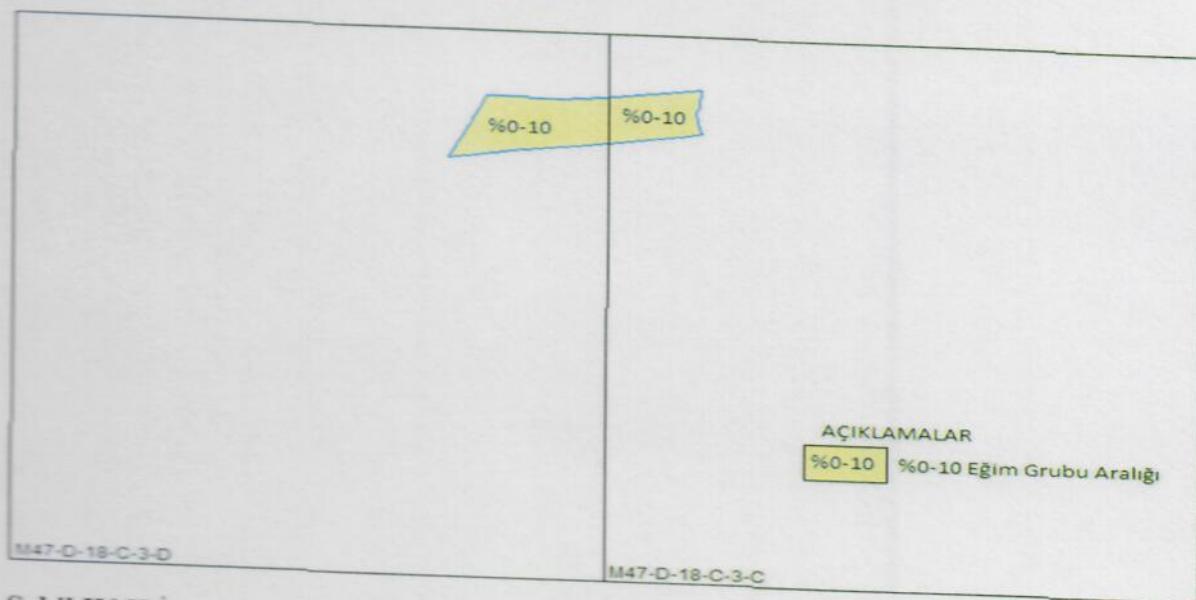
III.IV. Değişik Amaçlı Etütler ve Verileri

MTA'nın yapmış olduğu "1/500000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritaları No:18 Diyarbakır paftası" çalışması bulunmaktadır.

IV. JEOMORFOLOJİ

Güneydoğu Anadolu bölgesinde bir sınır ili olan Mardin batıda Şanlıurfa, kuzeyde Diyarbakır, doğada Batman ve Şırnak, güneyde ise Suriye devleti ile komşu olup denizden yüksekliği yaklaşık 1.083 metredir. Mardin ili alanın % 52,6'sı dağlarla kaplıdır. Pek yüksek olmayan bu geniş dağ kütlesi, il topraklarının ortasında doğu-batı istikametinde uzanır. Genellikle kireçtaşlı kaplı bu dağlar oluşum özellikleri açısından Toros dağlarına benzetilirler. Söz konusu dağ kuşağı Diyarbakır Havzası ile Suriye Çölü arasında basamaklarla yükselen bir eşik oluşturur. Suriye çölüne egemen bir konumu olan Mardin Dağları, Mardin ovasından yaklaşık 600 metre yükseklikte çok geniş bir kütle oluşturur. Sıranın bazı kesitlerinde yükselti 1.000 metre üzerine çıkar. Bu yükseltilerin başlıcalar Karabaş Dağı, (1480 m) Dilek Dağı (1231 m) Ziyaret Tepe (1160 m) Kalınca Tepe (1134 m) ve Âlem dır. (1041 m)'dır. Suriye Çölü ve bu çölü kapatan bozkır kuşağında kalan Mardin dağları bitki örtüsü bakımından fakiridir. Yörenin diğer yükseltileri Mazıdağı, Abdülaziz Dağı ve Midyat Dağları oluşturur. Genel olarak incelenen alan kuzeybatıdan güneydoğuya doğru eğimlidir. İnceleme alanı eğim tanımı olarak yumuşak-düşük-orta eğimli bir topografiya üzerinde bulunduğu gözlenmiştir. İnceleme alanı yaklaşık 810-820 kotlarında olup, genelde sahanın büyük çoğunluğunun eğimi %0-10 aralığında ayırt edilmiştir.

Şekil IV.II.İnceleme alanıÖlçeksiz Eğim Haritası

V. JEOLOJİ

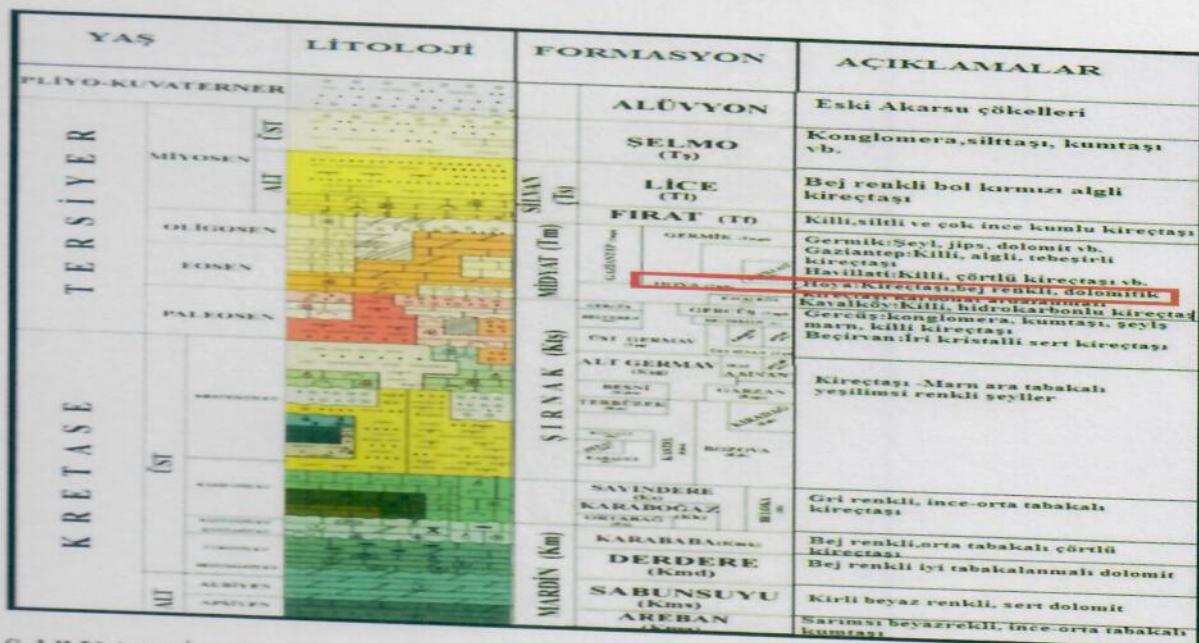
V.I. Genel Jeoloji

İnceleme alanı ve çevresinde gözlenen formasyonların simgeleri ile ilgili detaylı literatür bilgisi olmadığından, MTA tarafından hazırlanmış 1/100 000 ölçekli jeoloji haritası ve İller Bankası Genel Müdürlüğü'nün bölgedeki çalışmalarındaki simgeler kullanılmıştır.

Çalışma alanı ve yakın civarının 1/100 000 ölçekli genel jeoloji haritası **Şekil 5.1**'de, çalışma alanı ve yakın civarının genelleştirilmiş stratigrafik kesiti ise **Şekil 5.1.1**'de verilmiştir.

V.1.1. Stratigrafi

Bölgelinin genel stratigrafik kesiti incelendiğinde üste doğru Germav Formasyonu, Gercüş Formasyonu, Midyat Formasyonu, Midyat Formasyonu üzerine açılı uyumsuzlukla gelen Üst Miosen birimler, yamaç molozları, Alüvyonlarla temsil olunan Plio – Kuvaterner yaşı birimler ile temsil olduğu görülmektedir. Çalışma alanı ve yakın civarının 1/500.000 ölçekli genel jeoloji haritası (Şekil V.1.1.1) ve yakın civarının genelleştirilmiş stratigrafik dikme kesiti ise Şekil. V.1.1.3 'de verilmiştir. Bu bölge mesozoyik ve senozoyik yaşı kayaçlar üzerine kuruludur. Metamorfize Kalkerler, Üst kratese ve Eosen yaşı kireçtaşları ve Kuaterner yaşı(Holosen) alüvyon mevcuttur. İnceleme alanında yer alan birimler yaştan gence doğru Alt Kratese yaşı Mardin Grubu ,Üst kratese-paleosen yaşı Şırnak grubu, Eosen-oligosen yaşı Midyat grubu, Alt miyosen yaşı silvan formasyonu, Üst miyosen yaşı Şelmo formasyonu ve Pliyo-Kuvaterner yaşı Altüyon şeklinde sıralanmış göstermektedir.(Şekil V.1.1.1)

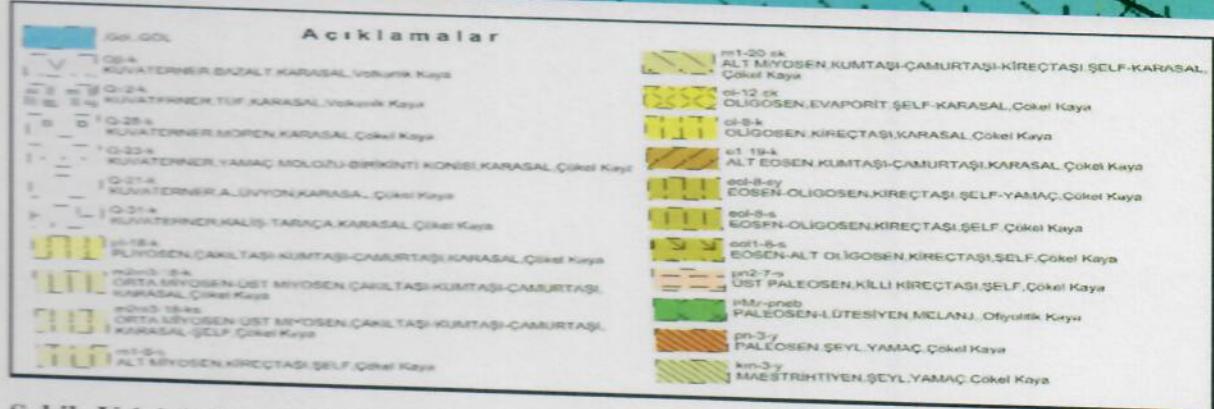
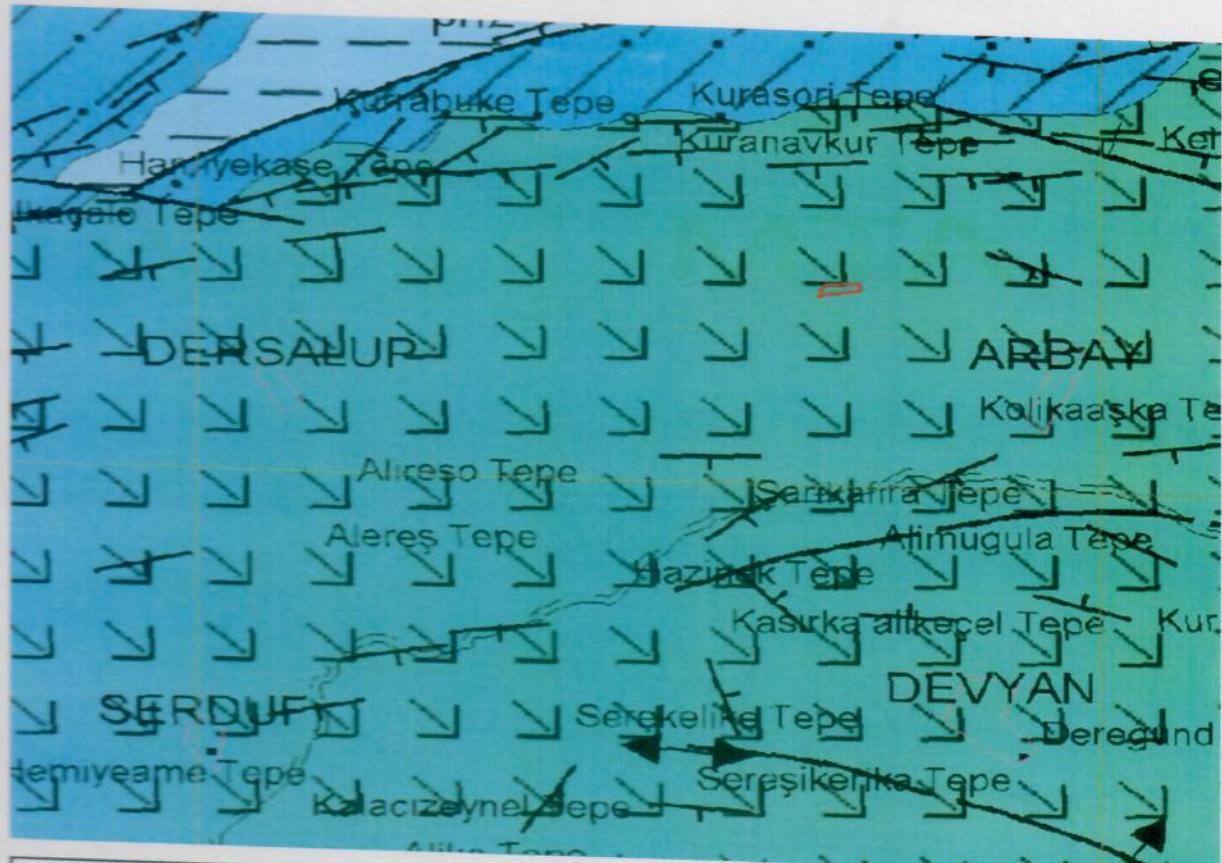
Şekil V.1.1.1. İnceleme alanı ve yakın civarı genelleştirilmiş stratigrafik sütun kesiti (MTA, 2007)

Midyat Grubu (Tm)

Grubun tip lokalitesi Mardin ilinin Midyat ilçesi ve dolayları olup, formasyon aşamasında, ilk kez Maxson (1936) tarafından Hermis antiklinalinde “Midyat limestone” ismi ile tanımlanmış ve tariflenmiştir. Grup aşamasında ise, ilk kez Gossage (1956) Gölbaşı, Gerger, Kahta ve Karababa dağında “Gercüş formation” veya daha yaşlı formasyonlar ile “Adiyaman gravel group” arasında yer alan çoğun Eosen, yer yerde Paleosen ve Oligosen-Miyosen yaşlarında içeren karbonatları “Midyat limestone group” adı altında toplanmıştır. Günümüzdeki stratigrafik konumunu Açıkbahş ve diğ. (1979) çalışmaları ile kazanmıştır. Eosen yaşlı Midyat Grubu; Gercüş, Kavaklıköy, Hoya, Gaziantep, Havillatı ve Germik Formasyonları olmak üzere altı formasyonu kapsamaktadır (Şekil 4.27.). Grup, akarsu, alüvyal yelpazesı, sınırlı / yarı sınırlı sığ deniz – sığ normal deniz-şelf kenarı / önü-yamaç / yamaç ötesi-derin deniz ortamlarında çökelmiştir Grubun yaşı; Eosen-Oligosen olarak rapor edilmiştir (Duran ve diğ. 1988 ve 1989). Hakim litoloji krem-bej renkli tebeşirli bol fosilli kireçtaşalarıdır. Birimin fosil topluluğunu planktik ve bentik foraminiferler oluşturmaktadır.

Alüvyon (Kuvaterner)

İnceleme alanında Kuvaterner dönemini temsil eden birim Alüvyonlardır. Bölgede ki dere yataklarında dereler tarafından, su toplama alanından sürüklenecek getirilen çeşitli kayalardan türemiş, genel olarak değişik boyuttaki yuvarlak ve yarı yuvarlak blok ve çakıl ve bunlar arasında az miktarda kum, silt ve kil tanelerinden oluşur. Alüvyonla birlikte dik yamaçlardan yuvarlanarak dere yatağına düşmüş, köşeli iri bloklara da sıkça rastlanır.

Şekil. V.1.1.1 Mardinili Dargeçit Bölgesinin 1/100.000 Ölçekli Haritası(MTA,2011) (M47 ve N47 Nolu paftalarda küçültülerek alınmıştır) 1/100.000 Ölçekli Haritası Lejantı

V.1.2. Yapisal Jeoloji

Tektonik yapı genellikle formasyonlara gelen kuzey-güney yönlü basınçların etkisi ile oluşmuştur. Bilindiği gibi, Arap plakası kuzeye doğru hareketle, Anadolu Plakası'nın altına doğru dalmaktadır ve bu plakayı sıkıştırmaktadır. Etkin olan bu doğrultudaki hareketler nedeniyle kıvrım eksenleri genellikle doğu-batı olarak gelişmiştir.

V.2. İnceleme Alanı Jeolojisi

İnceleme alanında yapılan arazi gözlemleri, literatür çalışmaları, Açılan sondaj kuyuları sonucunda inceleme Midyat Grubuna ait beyaz rekli kireçtaşısı gözlenmektedir.

VI. JEOTEKNİK AMAÇLI SONDAJ ÇALIŞMALARI ve ARAZİ DENEYLERİ

VI.I. Araştırma Çukurları

İnceleme alanında araştırma çukuru açılmamıştır.

VI.II. Sondajlar

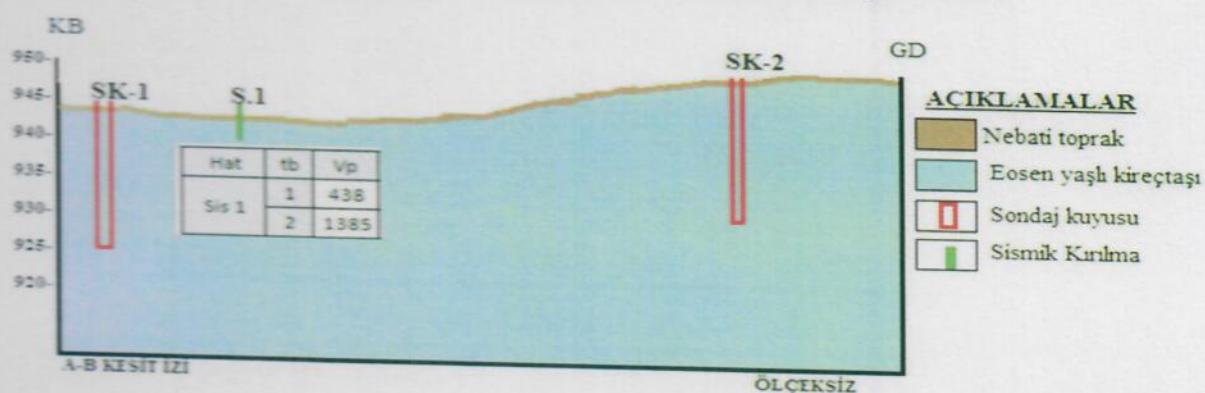
İnceleme alanında yapılan sondajlı çalışmalar, zeminin kırık, çatlak, eklem, fay, vb. süreksizliklerini, ayırtma ve bozulma derecelerini tespit etmek, zeminin üzerinde yer alan bitkisel toprak kalınlığını, yeraltı suyu seviyesini belirlemek, jeoteknik parametrelerini saptamak amacıyla ve zemin ve kaya mekaniği laboratuvar deneylerinde kullanılmak üzere, örselenmiş ve örselenmemiş örnekleri almak amacıyla yapılmıştır. Arazi genel olarak gezilmiş, Proje kapsamında 2 adet sondaj kuyusu açılmıştır. Farklı derinliklerde açılan bu sondajlarda toplamda 16 m. derinliğinde sondaj çalışması yapılmıştır. (Şekil VI.I). İnceleme alanında teknik şartnameye uygun olarak, sondaj kuyularının açılması sırasında, 1 adet kamyonla monteli 1 adet D 500 Rotary sondaj makinesi kullanılmıştır.

Sondaj koordinatları ve kuyulara ait bilgiler şekil VI.I, çizelge VI.I'de ve şekil VI.II'de gösterilmiştir.

Şekil VI.II.II Sondaj çalışmaları noktaları yerine ait Google Earth görünümü

Şekil VI.II.a Jeoteknik sondaj noktalarına ait lokasyon haritası

Çizelge VI.II. Jeoteknik sondaj noktalarının koordinatları ile alınan numunelerin dağılımı

SONDAJ NO	DERİNLİK	KOORDİNATLAR		Y.A.S.S (m)	LİTOLOJİ	FORMASYON
		X	Y			
SK-1	0.00-0.50			YOK	Nebati Toprak	Nebati Toprak
	0.50-8.00				Beyaz-Bej-Krem renkli killi kireçtaşı	Hoya formasyonu
SK-2	0.00-0.50			YOK	Nebati Toprak	Nebati Toprak
	0.50-8.00				Beyaz-Bej-Krem renkli killi kireçtaşı	Hoya formasyonu

VI.III. Arazi Deneyleri

İnceleme alanındaki birimlerde, 76 mm. çaplı NWM tipi çift tüplü karotiyerle sürekli karot alınarak ilerleme yapılmıştır. Delici matkap olarak NWM elmas kron kullanılmıştır. Alınan karot örnekleri 100 cm. uzunluğunda, 50 cm. genişliğindeki plastik karot sandıklarına

yerleştirilmiştir. Karot yüzdesleri ve RQD leri sondaj logları üzerine işlenmiştir. İş sonunda karot sandıkları tarafımızdan saklanmaktadır. Sondaj logları EK-2'de sunulmuştur
Kaya alanlarda yapılan karotlu sondajlarda (SK-1,SK-2) alınan karot numelerden, arazide karot yüzdesi (TCR) ve karot kalitesi (RQD) değerleri hesaplanmıştır (çizelge VI.III.)

Çizelge VI.III. Çalışma alanında açılan jeoteknik sondajlardaki TCR ve RQD değerleri

Sondaj no	Derinlik (m)	Karot yüzdesi (TCR) %	Karot kalitesi (RQD) %	Litoloji	Formasyon adı
SK-1	1,0-8,00	42	18	Bej renkli kireçtaşısı	Midyat Gurubu
SK-2	1,0-8,00	44	17	Bej renkli kireçtaşısı	Midyat Gurubu

VII. JEOTEKNİK AMAÇLI LABORATUVAR DENEYLERİ

Çalışma alanı içerisinde yer alan, zemin özelliği taşıyan litolojilerin mühendislik parametrelerini tespit etmek amacıyla zemin mekanığı deneyleri ,kaya özelliği taşıyan litolojilerin mühendislik parametrelerini tespit etmek amacıyla kaya mekanığı deneyleri Baran Zemin ve Kaya Mekanığı Laboratuvarı'nda yapılmıştır (şekil 7.1).Bütün deneyler TS-1900 ve ASTM standartlarına uygun olarak gerçekleştirılmıştır.Kaya özellikli birimlerden alınan 2 adet karot numune üzerinde Nokta yükleme basınç Dayanımı deneyleri yapılmıştır. Tüm bu deneylerin toplu sonuçları ve deney foyleri rapora ek olarak konulmuştur (Ek-3).

VII.I. Zeminlerin İndeks-Fiziksel Özelliklerinin Belirlenmesi

Midyat Grubu ayırması sonucu oluşan yüzeyden itibaren 0-0,50 m kalınlığında nebatı toprak gözlenmiş olup, heterojen özellikte olan bu birim inşaa aşamasında kaldırılacağından herhangi jeoteknik çalışma yapılmamıştır.

VII.II. Zeminlerin Mekanik Özelliklerinin Belirlenmesi

İnceleme alanında yapılan sondajlarda zemin özelliği taşıyan birimlere rastlanılmadığından dolayı zemin mekanik özellik belirlenmemiştir.

VII.III. Kaya Mekanığı Deneyleri

İnceleme alanındaki kayaların fiziksel ve mekanik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla, Alınan 2 adet karot numune üzerinde Nokta yükleme basınç Dayanımı deneyleri yapılmıştır. (çizelge VII.III).

Şekil VII.III. İnceelenen alanda Hoya formasyonu'nda karotlu ilerlemelerde 1,5 metrelük karotiyer takımı kullanılarak alınan numunelerin karot sandıklarındaki genel görünümleri.

Kaya mekanığı deneyleri TS 1900, TS 1500, TS 1901, TS 2028, AASHTO, ASTM, ISRM 1978 ve ISRM 1981 standartlarına uygun olarak yapılmıştır. Laboratuvar deneylerinden elde edilen sonuçlar toplu olarak Ek-3'de ve bunların değerlendirilmesi ise bir sonraki Bölüm 9'da verilmiştir.

Çizelge VIII.III Kaya Mekanığı Deneyleri

Sondaj No	Derinlik (m)	Nokta Yükleme Is (kgf/cm ²)	Formasyon (Litoloji)
SK-1	3,00-4,50	11,1	Midyat Grubu
SK-2	3,00-4,50	13,5	Beyaz renkli kireçtaşısı

VIII.JEOFİZİK ÇALIŞMALAR

Mardi ili Dargeçit ilçesi Bahçebaşı sümer mahallesi 101 ada, 403 parsel alan için İmar Planına Esas Jeolojik Jeoteknik Etüd kapsamında, İnceleme alanın zeminin fiziksel parametrelerinin belirlenmesi, tabaka kalınlıklarını, deprem yönetmenliklerine göre zemin sınıflarını belirlemek amacıyla; 1 noktada Mikrotremör çalışması, serim boyu 34,5 m. olan 2 profilde sismik kırılma ölçümü gerçekleştirılmıştır (şekil VIII.I. ve çizelge VIII.I). Bu ölçümlere bağlı olarak tabakalanma, yeraltı hız yapısı, zeminlerin dinamik elastik mühendislik parametreleri, zemin sınıfları, zemin hakim titreşim periyotları, zemin büyütmeleri belirlenmiştir. Jeofizik çalışmalara ait eğri, grafik, harita ve kesitler EK-4'de verilmiştir. Jeofizik ölçümleri ve sondaj noktalarına ait lokasyon planı Şekil VIII.I. de, koordinat bilgileri Çizelge VIII.I'de verilmiştir.

Şekil VIII.I. Jeofizik ölçümlerine ve sondaj noktalarına ait lokasyon ölçeksiz Google Earth görünümü

Çizelge VIII.I. Sismik kırılma ölçümleri(Sis) lokasyon koordinatları(Itrf 42 - 3 derecelik sistem)

Nokta	Başlangıç		Nokta	Bitiş	
	Y	X		Y	X
Sis 1	375552	416424	Sis 1	375551	416427
Sis 2	375553	416442	Sis 2	375553	416446

Çizelge VIII.III. Mikrotremör Yöntemi (MT) lokasyon koordinatları(WGS 84 - 3 derecelik sistem)

Hat No	Nokta	
	Y	X
MT1	375553	416434

VIII.II. Sismik Kırılma Yöntemi

Ara yüzeye (tabaka sınırı) gelen dalga Huygens prensibine göre ara yüzey boyunca her bir nokta yeni bir yarı küresel elastik dalga merkezi olur. Bu dalga P dalgası yayılımı için V_p hızıyla ve S dalgası için V_s hızıyla ortam içinde hareket ederler. Arazi uygulamalarında P ve S dalga hızlarının sismik kırılma yöntemiyle espit edilerek sahaya ait tabakaların elastik parametreleri hakkında bilgi edinilmesi yoluna gidilmiştir. İnceleme alanında 2 farklı profilde Sismik Kırılma ölçümleri yapılmış, jeofon aralıkları 3 metre, offset mesafesi 1,5 metre olmak üzere toplam hat uzunluğu 34,5 metre olarak tanımlanmıştır.

a) Sismik P dalgası (Boyuna Dalga Hızı (V_p))

Bu tür dalgalar, sıkışma veya ilk dalgalar olarak adlandırılırlar. Bu dalgaların yayınısı sırasında sıkışmadan dolayı kübik genleşme veya hacim değişikliği olur. Boyuna dalgalarda sıkışma ve genleşmeyi temsil eden titreşim doğrultusu dalga yayınım

doğrultusuyla aynıdır. Dolayısıyla sıkışabilir (gevşek) zeminlerde P dalgası hızı düşük, sıkışması zor zeminlerde (kaya) P dalgası hızı yüksek olacaktır.

P dalgası hızı (m/sn)	Sökülebilirlik
300-600	Çok kolay
600-900	Kolay
900-1500	Orta
1500-2100	Zor
2100-2400	Çok zor
2400-2700	Son derece zor

Tablo- VIII.I.II.I: P dalgası hızı ile zeminlerin ya da kayaçların sökülebilirlikleri (Bilgin 1989)

Arazide elde edilen 2 hat' a ait P dalgası hızları ve zeminlerin her tabaka için sökülebilirlikleri aşağıdaki gibidir.

Hatlar	tb	P Hızı	Sökülebilirlik	h	litoloji
Sis 1	1	416	Çok Kolay	0,4	Bitkisel toprak
	2	1520	Zor		Killi krçş.
Sis 2	1	512	Çok Kolay	0,5	Bitkisel toprak
	2	1595	Zor		Killi krçş.

1. Tabaka Vp hızları 416-512 m/sn arasında iken, sökülebilirlik Çok Kolay-Çok Kolay,
2. Tabaka Vp hızları 1520-1595 m/sn sökülebilirlik Zor-Zor arasındadır.

SIS1

SIS2

ResimVIII.II Sismik Kırılma çalışmalarından görünümler.

b) Sismik S Dalgası (Kayma veya Kesme Dalgası (V_s))

Kayma dalgalarının yayınısı sırasında elamanlarda şekil bozulması, yani açılarda değişim gözlenir. Bunun nedeni de dalga yayımında parçacıkların titreşim doğrultusunun, dalga yayım doğrultusuna dik olmasındandır. Doğal olarak kayma dalgası hızları malzemenin şekil bozunumuna veya burulmaya karşı direnci varsa meydana gelmektedir. Suda S dalgası hızının 0 olmasının nedeni de suyun burulmaya ve şekil değiştirmeye karşı direncinin olmaması ve

kesilebilmesi özelliğindendir. Normalde P dalgası ile S dalgası birlikte artıp birlikte azalın eğilim gösterirler, ancak suda P dalgası yaklaşık olarak 1500 m/sn civarında bir değer alırken S dalgası hızı (0)'dır. Çünkü suyun sıkışma özelliği olmadığından P dalga hızı yüksek, suda S dalgası hızının 0 olmasının nedeni ise suyun burulmaya ve şekil değiştirmeye karşı direncinin olmaması ve kesilebilmesi özelliğindendir.

Kayma Dalgası Hızı (m/sn)	Yerel Birim Türü	Zemin Grubu
<200	Yumuşak kıl, siltli kıl	D
<200	Gevşek kum	D
<200	Yer altı su düzeyinin yüksek olduğu yumuşak-suya doygun kalın alüyyonlu katmanlar	D
200-300	Katı kıl -siltli kıl	C
200-400	Orta sıkı kum, çakıl	C
400-700	Yumuşak süreksizlik düzlemleri bulunan çok ayrılmış metamorfik kayaçlar ve çimentolu kayaçlar	C
300-700	Çok katı kıl, siltli kıl	B
400-700	Çok katı kum ,çakıl	B
700-1000	Tüf ve aglomera gibi gevşek volkanik kayaçlar süreksizlik düzlemleri bulunan ayrılmış çimentolu tortul kayaçlar	B
>700	Sert kıl siltli kıl	A
>700	Çok sıkı kum, çakıl	A
>1000	Masif volkanik kayaçlar ve ayrılmamış sağlam metamorfik kayaçlar sert ve çimento tortul kayaçlar	A

Tablo- VIII.I.II.I.b: S (kayma veya kesme) dalga hızlarına göre kaya ve zeminlerin sınıflaması.

Arazide elde edilen 2 hat'a ait S dalgası hızları ve zeminlerin her tabaka için zemin grubu aşağıdaki gibidir.

Hatlar	tb	Vs	Zem. Gr.	Vs30	h	litoloji
Sis 1	1	202	ZD	788	0,4	Bitkisel toprak
	2	820	ZB			Killi krçtş.
Sis 2	1	181	ZD	803	0,5	Bitkisel toprak
	2	853	ZB			Killi krçtş.

Elde edilen S_dalga hızlarına göre genellikle ilk tabaka için gevşek nitelik taşımakta sıkılık çok düşük olmakla beraber zemin grubu olarak ortalama B grubunu temsil etmektedir. Fakat 2. tabakada zemin daha sert olarak gözlenmektedir.

1. Tabaka Vs hızları 181-202 m/sn arasında iken,
2. Tabaka Vs hızları 820-853 m/sn arasındadır.

Vs30 hızları ise 787-803 m/sn arasındadır.

İnceleme alanında yapılan Sismik kırılma çalışması sonucunda elde edilen elastik ve dinamik parametreler ile zemin büyütmesi ve hakim periyodlar “**IX.III. Zeminin dinamik ve elastik parametreleri**” başlığı altında ve “**XI.I.VIII. Zemin büyütmesi ve hakim periyodun belirlenmesi**” başlığı altında ayrıntılı olarak verilmiştir. Masw çalışmalarına ait kesitler ve sonuçlar EK-4’de verilmiştir.

VIII.III. Mikrotremor Yöntemi

Titreşimcik (microtrömer) doğal ya da yapay etkenlerden oluşmuş, dönemi 0.05-2 saniye, genlikleri ise 0.01-1 mikron arasında değişen yer titreşimleridir. Titreşimcikler yerin ya da yapıların çok küçük genlikli titreşimleridir. Oraltı (trafik), uran işçileri (endüstri makineleri), yel, depremcik (microearthquake), açık deniz dalgaları, Kızık (jeotermal), yanardağ titreşimleri gibi sarsım kaynaklarından oluşur. Kanai’nın, geliştirmiş olduğu bir yöntemle, titreşimcik’den elde edilen yer davranış bilgileri ile deprem sırasında yer davranışının arasında yakın bir benzerlik olduğu kanıtlanmıştır. Öyle ki, deprem dalgaları geldiğinde, toprakta oluşan baskın döneminin, daha deprem olmadan önce titreşimcik algılardan elde edilen ile bire bir uyuştuğunun gözlenmesi yer-yapı-deprem kestirimi üzerine büyük bir ışık tutmuştur. İnceleme alanı içerisinde 1 farklı lokasyon da gece saatlerinde 20 dk ve 50 msn örneklem aralığı ile microtromor ölçümü gerçekleştirılmıştır. Mikrotremor lokasyonları “M₁.....M₂₃” olarak isimlendirilmiştir. Microtromör ölçümler esnasında Sara marka Frekans aralığı: 1Hz-100Hz (SR04S3-10), 3 bileşenli Sismometre (X-Y-Z) olan 24-Bit 3 Kanallı Sismik Kayıtçı cihazı kullanılmıştır.

Hat	Kayıt Uz.	Pencer e Sayısı	Fo	Ao	Tehlike Düzeyi	To	Ta	Tb	Zemi n sınıfı	Litoloji
M1	30dk	55	4	1,18	B(Orta)	0,25	0,17	0,37	ZB	Killi krçtş.

Tablo-VIII.II.I: Koordinat ve To Değer Tablosu

Aleti genel özelliklerini 3 kanallı sismograf 24 bit analog sayısal çevirici özelliğe sahiptir. Stag (yığma) özelliğinde alette 32 bit veri gönderme paketi ile mevcuttur. Alet verileri USB üzerinden notebook yada masaüstü bilgisayara aktarabilmektedir. Minimum 8 saat çalışma süresi vardır. Katman parametrelerini belirlemek için sismik kırılma ve yansımıza kesitleri alabildiği gibi ayrıca titreşim periyodu zemin büyütmesi gibi değerlere ulaşabilme içinde aynı zamanda microtremör yapabilmektedir. Zemin etütleri maden arama su arama gibi işlerde rahatlıkla kullanılabilir. Yazılım olarak aleti kendi yazılımı mevcuttur. Verileri seg-2 ve txt formatında saklayabilmektedir. 12v 8Ah pili ile birlikte uzun çalışma sürelerine sahiptir.

Microtrömer jeofonu bağlanarak istenilen frekanstaki değerleri okuyabilmektedir. MASW, MAM ve ReMi gibi bir çok ölçümü beraberinde yapabilmektedir.

Resim.VIII.III. Mikrotremör Çalışmalarından görünümler

IX. ZEMİN ve KAYA TÜRLERİNİN JEOTEKNİK ÖZELLİKLERİ

IX.I. Zemin Türlerinin Sınıflandırması

İnceleme alanı içerisinde geçen Değirmen deresi yakınlarında yapılan sondajlarında 0-0,50 m nebatı toprak gözlenmiştir. Heterojen özellikte olan bu birim inşaa aşamasında kaldırılacağından zemin sınıflandırılması yapılmamıştır.

IX.II. Kaya Türlerinin Sınıflandırması

İnceleme alanında açılan sondajlarda elde edilen numuneler üzerinde yapılan tanımlamalara göre kaya özelliği gösteren Midyat grubuna ait; Beyaz renkli Kireçtaşları birimlerine rastlanılmıştır. Alınan karotların verimi karot yüzdesi (TCR) %42-%44 ve karot kalitesi (RQD) %17-%18 aralığındadır. Alınan numuneler üzerinde yapılan deneylerden kireçtaşlarının ayırtma derecesi üst seviyeler için 'az ayırtmış-W' bulunmuştur.

Çizelge IX.II.IKayaçlarda ayırtma derecelerinin tanımlanması (ISRM,1978)

Tanımlama Kriteri	Tanım	Simge
Ana kayacın renk değişimi yok. Duyanımında bir azalma veya diğer ayrışma etkileri söz konusu değildir. Ancak kırık düzlemleri lekeli veya renk değiştirmiş olabilir.	Taze ayrılmamış	W1
Kayacın süreklizliliklere yakın olan kesimlerinde çok az renk değişimi vardır. Süreksizlik yüzeyleri açık ve renkleri çok uz deşimistir. Kayaç, ayrılmamış kayaca oranla fark edilir bir zayıflık göstermez.	Az ayrılmış	W2
Kayacın renk değişimi yok. Süreksizlikler açık olabilir. Ayrışma kayacın içine nüfus etmeye başlamıştır. Kayaç fark edilir ölçüde zayıflamıştır. Kaya oranı %50-90 arasındadır.	Orta derecede ayrılmış	W3
Kayacın renk değişimi yok. Süreksizlikler açık olabilir ve yüzeylerinin renk değişimi yok. Süreksizliklere yakın kesimlerde orijinal doku değişimi, ayrışma kayacın iç kesimlerini daha fazla etkilemiştir. Kaya oranı %50 den azdır.	Çok ayrılmış	W4
Kayacın renk değişimi ve kayaç toprak haline gelmiştir. Fakat kaya tekstürü hala tanımlıdır. Seyrek olarak küçük ana kayaç parçaları bulunur. Ayrışma ürünün zeminin özellikleri kısmen ana kayacın özelliklerini yansıtır.	Tamamen ayrılmış	W5

Çizelge IX.II.II Kaya niteliği (RQD) Sınıflaması (Deere 1963; Kılıç 2005).

Kaya Niteliği (RQD %)	Kaya Tanımı
0-25	Çok Zayıf
25-50	Zayıf
50-75	Orta
75-90	İyi
90-100	Çok İyi

Sondaj no	Derinlik (m)	Ayrışma Derecesi	Simgesi	Litoloji	Formasyon adı
SK-1	1,00-8,00	Az Ayrılmış	W2	Beyaz renkli Kireçtaşısı	Midyat Gurubu
SK-2	1,00-8,00	Az Ayrılmış	W2	Beyaz renkli Kireçtaşısı	Midyat Gurubu

Çizelge IX.II.III İnceleme alanındaki killik kireçtaşısı olan alanlarda jeoteknik sondajlardan elde edilen karot numunelere ait RQD Sınıflaması.

Sondaj no	Derinlik (m)	Karot kalitesi (RQD) %	KAYA TANIMI (Deere 1963)	Litoloji	Formasyon adı
SK-1	1,00-8,00	18	Çok zayıf	Beyaz renkli Kireçtaşısı	Midyat Gurubu
SK-2	1,00-8,00	17	Çok zayıf	Beyaz renkli Kireçtaşısı	Midyat Gurubu

Jeoteknik sondajlardan alınan karot numuneleri üzerinde nokta yükleme deneyleri yapılmıştır. Yapılan jeoteknik sondajlardan alınan karot numuneler üzerinde nokta yükleme deneyi yapılmış olup nokta yükleme deneyinden elde edilen nokta yük indislerinden aşağıdaki eşitlik kullanılarak serbest basınç dayanımları hesaplanmıştır ve çizelge IX.II.III'de verilmiştir.

$$q_u = 13 * I_{s(50)}$$

q_u : serbest basınç dayanımı

$I_{s(50)}$: Nokta yük indisleri

Çizelge IX.IVSerbest basınç dayanımları.

Sondaj No	Numune türü	Derinlik (m)	Laboratuar da Yaklaşık tekeeksenli basınç Dayanımı (kgf/cm ²)	Tek Eksenli Sıkışma Dayanımı (Deere and Miller 1966)	Litoloji	Formasyon
SK-1	1	2,00-3,50	133,2	Beyaz renkli Kireçtaşı	Midyat Gurubu	at
SK-2	1	2,00-3,50	163,2	Beyaz renkli Kireçtaşı	Midyat Gurubu	Gu

İnceleme alanında açılan sondajlardan alınan karot numunelerinden elde edilen Nokta yük dayanımlarına göre yapılan sınıflandırmada (Bieniawski, 1975)'e göre kayaçların **orta** ve **düşük dayanımlı**(11,1 kgf/cm²-13,6kgf/cm²), (Deere ve Miller, 1996)' ya göre **çok düşük ve düşükdirençli** (133,2kgf/cm²-163,2kgf/cm²) olduğunu belirlenmiştir (şekil IX.I.) ve şekilde kırmızı çizgilerle gösterilmiştir.

Şekil IX.INokta yük dayanımına göre kayaç sınıflandırması (Bienniawski, 1975)

Kayaç Sınıfi	Nokta Yük Dayanımı kg/cm ²
Çok yüksek dayanımlı	> 80
Yüksek dayanımlı	80 - 40
Orta dayanımlı	40-20
Düşük dayanımlı	20-10
Çok düşük dayanımlı	<10

Şekil IX.IITek eksenli basınç direncine göre sınıflama (Deere ve Miller,1966; Ulusay, 2001).

Sınıfi	Niteliği	Tek eksenli bas inç (kg/cm ²)
A	Çok yüksek dirençli	>2000
B	Yüksek dirençli	1000-2000
C	Orta dirençli	500-1000
D	Düşük dirençli	250-500
E	Çok düşük dirençli	<250

Çizelge IX.II.VI. Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğe (2019) göre Zemin Grupları

Yerel Zemin Sınıfı	Kısa periyot bölgesi için Yerel Zemin Etki Katsayıları F_s					
	$S_s \leq 0.25$	$S_s = 0.50$	$S_s = 0.75$	$S_s = 1.00$	$S_s = 1.25$	$S_s \geq 1.50$
Z.A	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
Z.B	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
Z.C	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	1.2
Z.D	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0
Z.E	2.4	1.7	1.3	1.1	0.9	0.8
Z.F						

Sahaya özel zemin davranış analizi yapılacaktır (Bkz.16.5).

Tablo 2.2 – 1.0 saniye periyot için Yerel Zemin Etki Katsayıları

Yerel Zemin Sınıfı	1.0 saniye periyot için Yerel Zemin Etki Katsayıları F_t					
	$S_t \leq 0.10$	$S_t = 0.20$	$S_t = 0.30$	$S_t = 0.40$	$S_t = 0.50$	$S_t \geq 0.60$
Z.A	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
Z.B	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
Z.C	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4
Z.D	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7
Z.E	4.2	3.3	2.8	2.4	2.2	2.0
Z.F						

Sahaya özel zemin davranış analizi yapılacaktır (Bkz.16.5).

Tablo 3.1 – Bina Kullanım Sınıfları ve Bina Önem Katsayıları

Bina Kullanım Sınıfı	Binanın Kullanım Amacı	Bina Önem Katsayısı (J)
BKS - 1	Deprem sonrası kullanım gereken binalar, insanların uzun süreli ve yoğun olarak bulunduğu binalar, değerli eşyalar saklandığı binalar ve tehlikeli maddeler içeren binalar a) Deprem sonrasında hemen kullanılması gereklili binalar (Hastaneler, dispanserler, sağlık ocakları, itfaiye bina ve tesisleri, PTT ve diğer haberleşme tesisleri, ulaşım istasyonları ve terminalleri, enerji üretimi ve dağıtım tesisleri, vilayet, kaymakamlık ve belediye yönetim binaları, ilk yardım ve afet planlama istasyonları) b) Okullar, diğer eğitim bina ve tesisleri, yurt ve yatakhaneler, askeri kışlalar, cezaevleri, vb. c) Müzeler d) Toksik, patlayıcı, parlayıcı, vb. özellikleri olan maddelerin bulunduğu veya depolandığı binalar	1.5
BKS - 2	İnsanların kısa süreli ve yoğun olarak bulunduğu binalar, alışveriş merkezleri, spor tesisleri, sinema, tiyatro, konser salonları, ibadethaneler, vb.	1.2
BKS - 3	Diger binalar BKS=1 ve BKS=2 için verilen tanımlara girmeyen diğer binalar (Konutlar, işyerleri, oteller, bina türk endüstri yapıları, vb.)	1.0

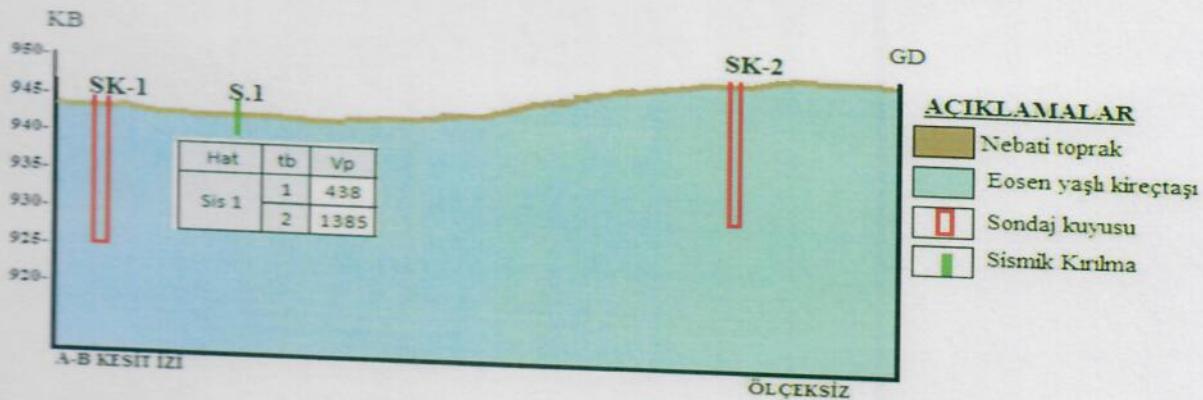
Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğe (2019) göre Zemin Grupları Mardin Gurubu kaya birimleri ZB zemin sınıfına girmektedir.

Hesaplanan zemin grubu, yerel zemin sınıfları ve spektrum karakteristik periyotları genel öngörü amaçlı olup mühendislik yapısının statik projesine esas parsel bazlı çalışmalarında makaslama dalga hızı değerleri kullanılarak ayrıca hesaplanmalıdır.

IX.II.I Mühendislik Zonları ve Zemin Profilleri

Çalışma alanında litolojileri Bitkisel toprak-kireçtaşısı olmak üzere iki ayrı birim tespit edilmiştir. Çalışma alanında jeoteknik sondaj ve sismik profillerden geçecek şekilde jeolojik enine kesitler alınmıştır ve bölgedeki birim karakteristikleri belirtilmiştir (Şekil IX.II.I.I.).

Şekil IX.II.I.II. Çalışma alanında KB-GD yönlü alınmış A-B kesiti

Şekil IX.II.I.II.'de, incelenen alanda KB-GD doğrultulu jeolojik kesit alınmıştır. İnceleme alanının KB-GD doğrultusunda olan kesitte jeolojik birim killi kireçtaşalarıdır, Sk-1.....Sk-2 nolu kuyularında yaklaşık 0-0,30 m arası bitkisel toprak içerisinde Midyat grubuna ait kireçtaşları birimi kesmektedir. Jeofizik çalışmalarında Vs1:180-235 m/sn, Vp1: 371-608 m/sn'lik hızlı tabakaya ve bitkisel Toprak ve alüvyon, jeofizikte Vs : 730-848m/sn, Vp2: 1277-1668 m/sn hızlı tabakaya karşılıklı killi kireçtaşı gelmektedir.

IX.III. Zeminlerin Dinamik-Elastik Parametreleri

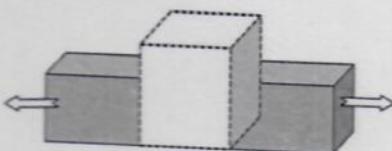
Zeminin dinamik elastisite parametrelerini belirlemek ve derindeki jeolojik yapıyı, faylanmaları, mühendislik parametreleri belirlemek amacıyla, 2 adet Sismik kırılma çalışması yapılmıştır. Sismik kırılma çalışmalarından hesaplanan Vp hesaplanan Vs hızlarına göre Elastik ortam koşulları için geliştirilen bağıntılardan yerin dinamik-esneklik özelliklerini belirlemek amacıyla her bir tabaka için yoğunluk (ρ), maksimum kayma modülü (Gmax), young modülü (Ed), poisson oranı (v), bulk modülü (k), sismik hız oranı (Vp/Vs) değeri hesaplanmıştır. Hesaplanan mühendislik parametreleri Çizelge IX.III.I.'de verilmiştir. Hesaplamlarda Özcep (2005) tarafından hazırlanan programdan faydalaniılmıştır.

Çizelge IX.III.I. V_p ve V_s dalga hızlarına göre hesaplanan yer dinamik-elastik mühendislik parametreleri (h: kalınlık).

Hat	tb	Vp	Vs	h	Vp/Vs	Yoğ.	Pois.	Kayma	Elastk.	Bulk	Ao	To	Vs30	Litoloji	For.	Midyat Grubu
Sis 1	1	416	202	0,4	2,06	1,40	0,35	571	1538	1661	2,36	0,25	788	Bitkisel toprak		
	2	1520	820		1,85	1,94	0,29	13015	33703	27367	1,18			Killi krçtş.		
Sis 2	1	512	181	0,5	2,83	1,47	0,43	483	1380	3221	2,17	0,24	803	Bitkisel toprak		
	2	1595	853		1,87	1,96	0,30	14254	37053	30834	1,14			Killi krçtş.		

a) Elastisite Modülü (E , kg/cm^2): Bir doğrultuda streslerin (gerilmelerin), strainlere (deformasyonlara) oranı olarak tanımlanır. Başka bir deyişle uygulanan düşey basınç yönünde yerin düşey yamulmasını tanımlar. $E=2\mu(1+a)$ kg/cm^2 formülü ile hesaplanır.

<i>Elastisite Modülü - E- kg/cm²</i>	<i>DAYANIM</i>
<1000	Çok zayıf
1000-5000	Zayıf
5000-10000	Orta
10000-30000	Sağlam
>30000	Çok Sağlam

Tablo IX.III.a: Elastisite modülü değerlerine göre zemin yada kayaçların dayanımı (Keçeli, 1990)

Yukarıdaki Modele göre her bir tabaka için Elastisite Modülünü çözecek olursak

$$E = G * (3 * V_p^2 - 4 * V_s^2) / (V_p^2 - V_s^2)$$

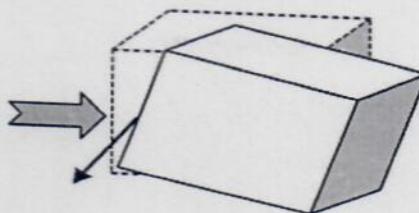
Arazide elde edilen 2 hat'a ait Elastisite modülleri ve zeminlerin her tabaka için dayanımları aşağıdaki gibidir.

Hat	tb	Elastik	Dayanım	h	Litoloji
Sis 1	1	1538	Zayıf	0,4	Bitkisel toprak
	2	33703	Çok Sağlam		
Sis 2	1	1380	Zayıf	0,5	Bitkisel toprak
	2	37053	Çok Sağlam		

1. Tabaka elastisite modülü değerleri 1380-1537 kg/cm^2 ' arasında dayanım Zayıf-Zayıf iken,
2. Tabaka için 33702-37053 kg/cm^2 dayanım Çok Sağlam-Çok Sağlam arasındadır.

b) Kayma (Shear) Modülü ($\mu, \text{kg}/\text{cm}^2$)

Makaslama gerilmelerine yani yatay kuvvetlere karşı formasyonun direncini gösterir. Sivilerin makaslamaya karşı direnci olmadığından bu parametre sıfırdır. Kayma modülü ne kadar yüksekse, formasyonun makaslama gerilmelerine yani yatay kuvvetlere (yatay deprem yükü) karşı direnci o kadar fazla demektir.

Kayma Modülü 2 şekilde hesaplanır;

- 1) $\mu = p * V_s^2$ formülünden hesaplanır. Burada $p = \gamma n / g$ formülünden hesaplanır. (γ =yoğunluk, n =Doğal (toplam) birim hacim ağırlık, g = yerçekimi ivmesi($9.8m/sn^2$)dir.)
- 2) Özgül Ağırlık $d = 0.31 * V_p^{0.25}$ buradan $f_j = (d * V_s^2) / 100$ (kg/cm^2)

Bu formüllere göre kayma modülünü hesaplayacak olurak;

<i>Kayma (Shear) Modülü (M, kg/cm²)</i>	<i>DAYANIM</i>
<400	Çok zayıf
400-1500	Zayıf
1500-3000	Orta
3000-10000	Sağlam
>10000	Çok sağlam

Tablo-IX.III.b: Kayma modülü değerlerine göre zemin yada kayaçların dayanımı (Keçeli, 1990)

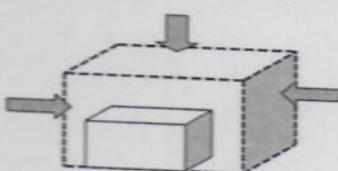
Arazide elde edilen 2 hat'a ait kayma modülleri ve zeminlerin her tabaka için dayanımları aşağıdaki gibidir.

Hat	tb	Kayma	Dayanım	h	Litoloji
Sis 1	1	571	Zayıf	0,4	Bitkisel toprak
	2	13015	Çok Sağlam		Killi krçtş.
Sis 2	1	483	Zayıf	0,5	Bitkisel toprak
	2	14254	Çok Sağlam		Killi krçtş.

1. Tabaka kayma modülü değerleri 483-571 kg/cm² dayanım Zayıf-Zayıf arasında iken,
2. Tabaka için 13015-14254 kg/cm² dayanım Çok Sağlam-Çok Sağlam arasındadır.

c) Bulk (Sıkışmazlık) Modülü (K, kg/cm²)

Bulk Modülü, bir çepçe çevre saran basınç altında sıkışmasının ölçüsüdür. Dalga teorisinden elde edilen bulk modülü,

$$K = E / 3(1 - 2\sigma) \text{ kg/cm}^2$$

$$K = (d(V_p^2 - 4/3V_s^2) / 100) \text{ kg/cm}^2 \text{ formülleri ile hesaplanır.}$$

Bulk Modülü (m , kg/cm^2)	Sıkışma
<400	Çok Az
400-10000	Az
10000-40000	Orta
40000-100000	Yüksek
>1000000	Çok Yüksek

Tablo- IX.III.c: Bulk modülü değerlerine göre zemin ya da kayaçların dayanımı (Keçeli, 1990) Arazide elde edilen 2 hat'a ait bulk modülleri ve zeminlerin her tabaka için sıkışma Özellikleri aşağıdaki gibidir.

Hat	tb	Bulk	Dayanım	h	Litoloji
Sis 1	1	1661	Az	0,4	Bitkisel toprak
	2	27367	Orta		Killi krçtş.
Sis 2	1	3221	Az	0,5	Bitkisel toprak
	2	30834	Orta		Killi krçtş.

1. Tabaka bulk modülü değerleri 1661-3221 kg/cm^2 arasında dayanım Az-Az iken,
2. Tabaka için 27367-30833 kg/cm^2 dayanım Orta-Orta arasındadır.

d) Poisson Oranı (μ)

Formasyonun enine birim değişmesinin boyuna birim değişmesine oranı olarak tanımlanır. Bu oran, gözeneksiz ortamlarda 0-0.25 arası, orta dereceli gözenekli ortamlarda 0.25-0.35 arası ve gözenekli ortamlarda ise 0.35-0.50 arasında değişmektedir. Poisson oranı birimlerin katılığını bir başka ifadeyle gözenekliliğini ifade etmektedir. Birimsizdir. $P = (V_p^2 - 2 * V_s^2) / (2 * V_p^2 - 2 * V_s^2)$ formülü ile hesaplanır.

Poisson Oranı;(cx)	Sıkılık	V_p/V_s
0.5	Civik- sıvi	∞
0.4-0.49	Çok Gevşek	∞ -2.49
0.3-0.39	Gevşek	2.49-1.71
0.20-0.29	Sıkı Katı	1.87-1.71
0.1-0.19	Katı	1.71-1.5
0-0.09	Sağlam Kaya	1.5-1.41

Tablo-IX.III.d: Poisson sınıflaması ve hız oranı karşılaştırması
Arazide elde edilen 2 hat'a ait Poisson ve zeminlerin her bir tabaka için sıkılık Özellikleri aşağıdaki gibidir.

Hat	tb	Poisson	Sıkılık	h	Litoloji
Sis 1	1	0,35	Gevşek	0,4	Bitkisel toprak
	2	0,29	Sıkı katı		Killi krçtş.
Sis 2	1	0,43	Çok gevşek	0,5	Bitkisel toprak
	2	0,30	Sıkı katı		Killi krçtş.

1. Tabaka poisson değerleri 0,34-0,42 sıkılık Gevşek-Çok gevşek arasında değişirken,
2. Tabaka için 0,29-0,29 sıkılık Sıkı katı-Sıkı katı arasındadır.

e) Yoğunluk (p , gr/cm³)

Boyuna dalga hızına göre amprik olarak Telford (1976) tarafından verilen yoğunluk aşağıdaki formülden hesaplanır.

$$P=d=0.31 V_p^{0.25} \text{ (gr/cm}^3\text{)}$$

<i>Yoğunluk: p (gr/cm³)</i>	<i>Tanımlama</i>
<1.20	Çok düşük
1.20-1.40	Düşük
1.40-1.90	Orta
1.90-2.20	Yüksek
>2.20	Çok Yüksek

Tablo- IX.III.e::Zemin Birimlerinin Yoğunluk Sınıflaması: (Keçeli, 1990)

Arazide elde edilen 2 hat'a ait yoğunlu oranı ve zeminlerin her bir tabaka için yoğunluk tanımlama özellikleri aşağıdaki gibidir.

Hat	tb	Yoğunluk	Tanımlama	h	Litoloji
Sis 1	1	1,40	Orta	0,4	Bitkisel toprak
	2	1,94	Yüksek		Killi krçtş.
Sis 2	1	1,47	Orta	0,5	Bitkisel toprak
	2	1,96	Yüksek		Killi krçtş.

1. Tabaka yoğunluk değerleri 1,4-1,47 gr/cm³ arasında Orta-Orta ile tanımlanır iken,
2. Tabaka için 1,93-1,95 gr/cm³ arasında Yüksek-Yüksek tanımlanır.

f) V_p/V_s Oranı

Sismik sıkışma dalga hızının, V_p , kayma dalgası hızına V_s , oranı ,(V_p/V_s), da yer altı suyuna doygun olmayan çok sıkı, sert ortamlarda 1.5 ile yer altı suyuna doygun gevşek ortamlarda genelde 5-8 arasında değişmektedir. (V_p/V_s) oranı arasındaki zemin türüne bağlı benzerlik çizelge IX.II.IV.' de görülmektedir. V_p/V_s oranı değerlendirilirken Keçeli'nin tablosundan yararlanılmıştır.

Çizelge IX.III.II. Zemin türüne göre V_p/V_s değişimi.

Zemin Türü	(V_p/V_s)
Kaya ortamlarda	1.45-2
Çok sıkı sert ortamlarda	1.50-2
Sıkı katı ortamlarda	2-3
Orta sıkı bozmuş ortamlarda	3-4
Gevşek yumuşak ortamlarda	4-6
Gevşek yeraltı suyuna doygun	5-8

Hat	tb	Vp/Vs	Zemin türü	h	Litoloji
Sis 1	1	2,06	Sert zemin	0,4	Bitkisel toprak
	2	1,85	Kaya		Killi krçtş.
Sis 2	1	2,83	Sıkı katı	0,5	Bitkisel toprak
	2	1,87	Kaya		Killi krçtş.

- Tabaka Vp/Vs değerleri 2,05-2,82 arasında zemin türü Sert zemin-Sıkı katı iken,
- Tabaka için 1,85-1,86 zemin türü Kaya-Kaya arasındadır.

IX.IV. Şişme – Oturma ve Taşıma Gücü Analizleri ve Değerlendirme

İnceleme alanındaki Hoyaformasyonuna ait kireçtaşları birimi oturma ve şişme potansiyeli yönünden herhangi bir problem teşkil etmemektedir.

IX.IV.I. Taşıma Gücü Özellikleri

Çalışma alanında birimlerin taşıma kapasitesi hakkında fikir edinmek amacıyla sondaj kuyularından elde edilen veriler kullanılarak hesaplamalar yapılmıştır.

Kaya Birimlerin Taşıma Gücü Hesabı

Terzaghi taşıma gücü hesaplamalarında, inceleme alanından alınan kaya numunelere uygulanan nokta yükleme deneylerinden elde edilen sonuçlara göre;

$$q_u = I_s \times C$$

q_u = kayacın tek eksenli sıkışma dayanımı

I_s = nokta yük dayanımı

C = katsayı olup 12 ile 24 arasında değişir, pratik amaçlar için 13 alınır. (Şekercioğlu, 2007)

Zemin ve Kaya Mekaniği laboratuvarında yapılan analizler sonucu elde edilen veriler ışığında taşıma gücü hesabı *Canadian Manual (1975)* formülüne göre yapılmıştır.

$$q_a = K_s \cdot q_{un}$$

q_a : kayaç kütlesinin müsaade edilebilir taşıma basıncı

q_{un} : kayacın ortalama serbest basınç dayanımı

K_s : amprik katsayı

Çizelge IX.IV.II. Amprik Katsayı K_s değerleri

Süreksizlik Aralığı (m)	K_s
> 3.0	0.40
3.0-0.9	0.25
0.9-0.3	0.10

Midyat grubu

SK-1 için; Midyat grubu, 3,0 m den alınan karot numunesinde yapılan laboratuvar deney sonuçlarına göre;

$$Is = 11,1 \text{ Kg/cm}^2$$

$$C = 12$$

$$q_u = 11,1 \times 12 = 133,2 \text{ Kg/cm}^2$$

$q_a = 133,2 \times 0,10 = 13,32 \text{ Kg/cm}^2$ olarak hesaplanmıştır.

Çizelge IX.IV.III. Kaya zeminlerde kitle faktörü katsayısına bağlı olarak hesaplanmış taşıma gücü değerleri.

Sondaj No	Nüfus türü	Derinlik (m)	Nokta Yüklemesi Is (kgf/cm ²)	Hesaplanmış Serbest Basınç (kgf/cm ²)	Taşıma gücü (q _a)(kg/cm ²)	Formasyon/ Litoloji
SK-1	CR-1	3,00-4,00	11,1	133,2	13,32	
SK-2	CR-1	3,00-4,00	13,6	163,2	16,32	

İnceleme alanında Hoya Formasyonu'nun killikireçtaşlarına ait kayaçların taşıma gücünün 16,32-13,32 kgf/cm² aralığında olduğu belirlenmiştir.

Bu değerler zeminin toplam taşıma gücü olup, projeve esas zemin etüt raporlarında verilen zeminin Emnivetli Taşıma Gücü değeri değildir.

Rapor İçerisinde yapılan tüm hesaplamalar, verleşim amaçlı zeminin genel karakteristik özelliklerini belirtmeye yönelik olup; yapışma öncesi yapılması gereklili olan zemin ve temel etüt raporlarında ayrıntılı olarak incelenmelidir.

X. HİDROJEOLJİK ÖZELLİKLER

X.I. Yeraltı Suyu Durumu

İnceleme alanında açılan max 8, m derinliğe inilen sondajlarda, yeraltı su seviyesine rastlanılmamıştır.

X.II. Yüzey Suları

Çalışma alanımız dere bulunmamaktadır.

İnceleme alanında planlama öncesi taşın riski açısından DSİ'den görüş alınmalı ve bu görüşe bağlı kalınarak planlamaya gidilmelidir.

X.III. İçme ve Kullanma Suları

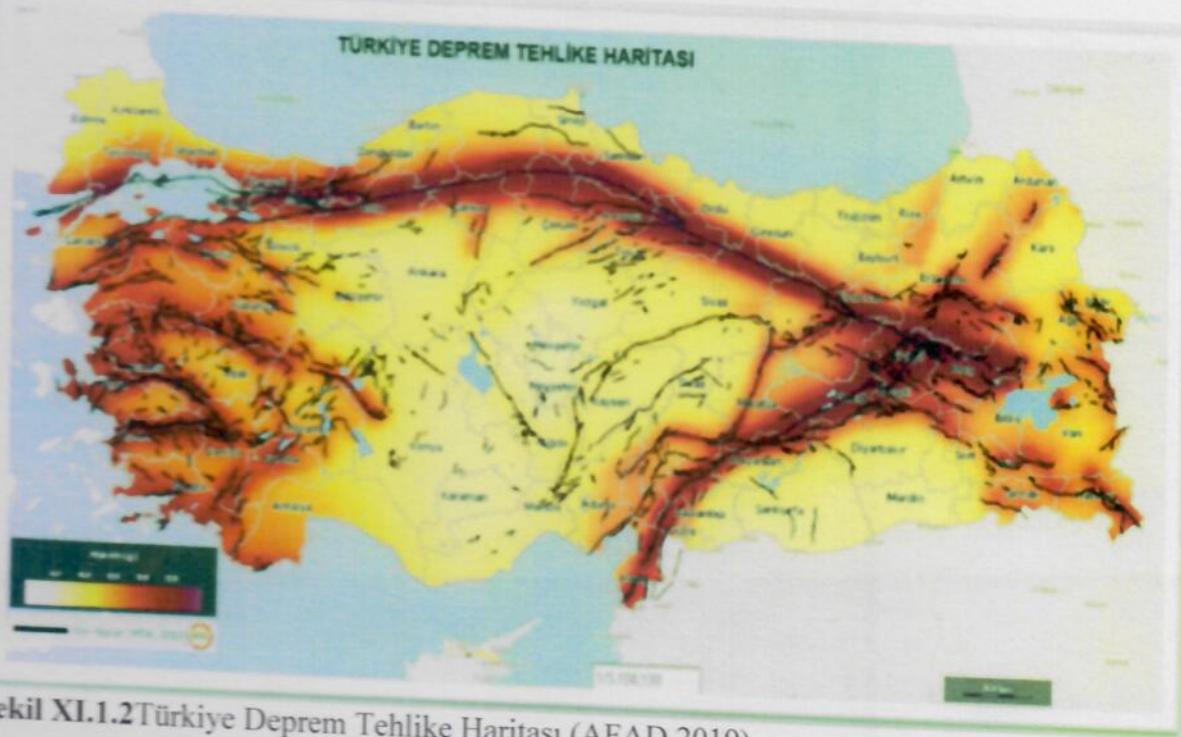
İnceleme alanında içme suyu sorunu yoktur. İçme ve kullanma suyu belediye tarafından sağlanmaktadır.

XI. DOĞAL AFET TEHLİKELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

XI.I. Deprem Durumu

Depremler, iç dinamik süreçlerle yerkabuğu içerisinde meydana gelen deformasyonların yarattığı ve jeolojide fay olarak tanımlanan kırılmalar sonucu oluşan yer sarsıntılarıdır. Depremin büyüklüğü (magnitüd), kırılma (faylanma) esnasında açığa çıkan enerjinin miktarına bağlıdır. Kırılma yoluyla boşalan enerji, kırılma merkezinden uzaklaştıkça genelde düzenli olarak azalır. Ancak, bazen yerel jeolojik özelliklerden kaynaklanan olumsuz zemin koşulları bu durumu bozan unsur oluşturur ve kaynaktan uzak olunmasına rağmen depremin yıkıcı etkisinin beklenilenden fazla olmasına yol açar. Bu nedenle herhangi bir bölgenin deprem potansiyeli değerlendirilirken depreme yol açan fayların (aktif fay) ve yerel zemin özelliklerinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Mardin ili Dargeçit ilçesi Bahçebaşı sümer mahallesi merkez olmak üzere 100 km.'lik çalışma dairemiz içerisinde oluşmuş en büyük ve en hasar yapıcı deprem 12.02.1941 Savur Depremi'dir. Magnitüdü 5.3 olan bu depremde birkaç yapı hasar görmüş ve ölüm olmamıştır.

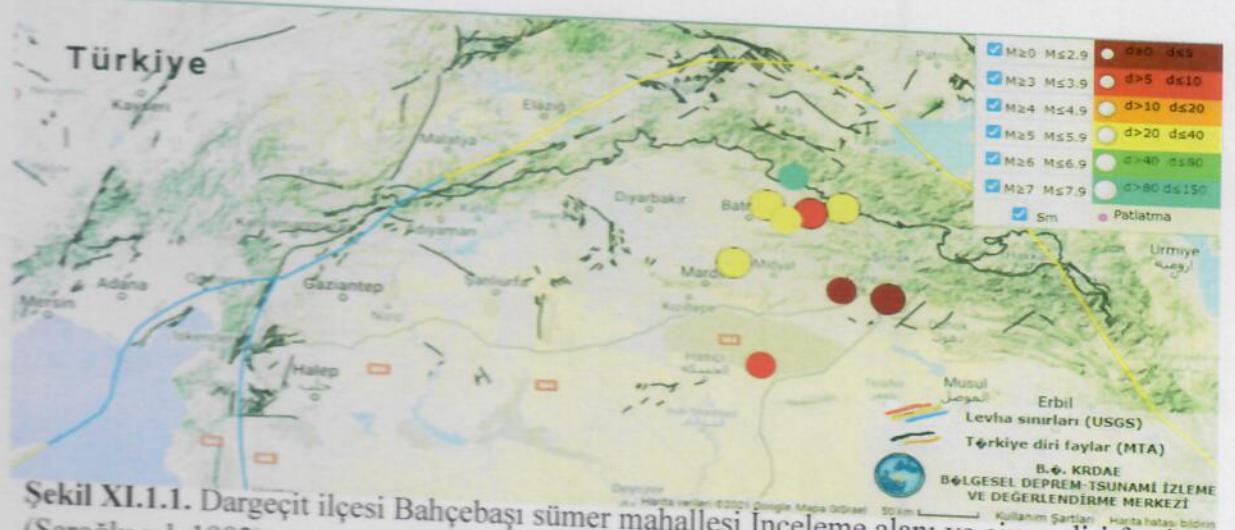

Şekil XI.1.2 Türkiye Deprem Tehlike Haritası (AFAD 2019).

XI.1.1 Bölgenin deprem tehlikesi ve Risk Analizi

Türkiye'nin aktif deprem bölgelerinden biri olduğu gerçeği hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla yatırımlar yapılırken, o bölgede kentsel gelişmenin planlanması kaçınılmazdır. Özellikle inşaat sorunları ile ilgili olarak yapılacak yer seçiminde, bölgenin

jeolojik yapısının ve jeofizik-jeoteknik özelliklerinin yanı sıra, depremselliginin de çok iyi bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Etkin deprem kuşakları üzerinde kurulması planlanan yapıların depreme dayanıklı olarak projelendirilmesi için “Deprem Risk Analizi” çalışmasının yapılması bir zorunluluktur. Dargeçit ilçesi Bahçebaşı sümer mahallesi ve civarında çalışma alanını etkileyebilecek herhangi bir diri fay mevcut değildir (Şekil XI.1.1)

İnceleme alanı ve çevresinin depremsellik ve poisson olasılık dağılımı ile deprem tehlike analizi yapılmıştır. Bu amaçla; Dargeçit ilçesi Bahçebaşı sümer mahallesi 37.55N – 41.64E koordinatları arazi merkezi olmak üzere 100 km'lik yarıçap içinde, sismik tehlikenin araştırılması için, bölgede 1900-2021 yılları arasında meydana gelmiş magnitüdü 4.5 ve daha büyük deprem verileri kullanılmıştır. Bu veriler; Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi Başkanlığı Sismoloji Şube Müdürlüğü'nün web sitesindeki International Seismological Center (ISC) ve TURKNET katalog verileri ile Gencoğlu (1990)'nın kayıtlarıdır. Hesaplamlarda kullanılan depremlerle ilgili tarih, enlem (N), boylam (E), kaynak, odak derinliği ve büyüklük değerleri **Çizelge XI.1.1**'de verilmiştir. ISC ve TURKNET katalog verileri içerisinde M_b , M_I ve M_d büyüklüğünde verilen depremlerin yüzey dalgası magnitüdüne (M_s) çevrilmesi amacıyla; Sipahioğlu (1984) ve Büyükaşikoğlu (1987) tarafından verilen ve tüm Türkiye Depremleri için geliştirilmiş olan $M_s=1.46M_b-2.29$ ve $M_s=0.938M_I+0.181$ bağıntıları ile Ulusay vd. (2004) tarafından verilen $M_s=0.9455M_d+0.4181$ ilişkileri kullanılmıştır. **Çizelge XI.1.1.1** 'de çevrilen depremlerin katalog ve çevrim referansları verilmiştir.

Deprem risk analizi yapılan 100 km çaplı alanda 01.03.1900 tarihinden sonra 4.5 ve üzeri magnitüdünde depremler olmadığından hesaplamalarda bu tarihe kadar olan deprem verileri alınmıştır.

Cizelge XI.1.1.1 İnceleme alanı ve civarında olmuş 1900-2021 yılları arasında meydana gelmiş magnitüdü 4.5 ve daha büyük deprem verileri.

No	Deprem Kodu	Olus tarihi	Olus zamani	Enlem	Boylam	Der(km)	xM	MD	ML	Mw	Ms	Mb	Tip	Yer
000001	20201203054518	2020.12.03 05:45:18	86 37.9455	37.39	41.7067	009.1	5.2	0.0	5.2	5.0	0.0	0.0	Ke	KURTALAN (SIIRT) [North 2.1 km]
000002	20120614055251	2012.06.14 05:52:51	97 37.2487	41.59	42.4273	005.0	5.5	0.0	5.5	5.0	0.0	0.0	Ke	YENIKOY-STLOPI (SIRNAK) [South East 2.4 km]
000003	19940917022441	1994.09.17 02:24:41	50 37.8800	41.4800	0033	4.9	0.0	0.0	0.0	4.9	0.0	0.0	Ke	YAKITTEPE-KURTALAN (SIIRT) [South West 1.2 km]
000004	19650628232702	1965.06.28 23:27:02	90 38.0000	41.3000	033.0	5.4	5.1	5.1	5.4	5.1	5.1	5.1	Ke	ESKIHAMUR-BESIRI (BATMAN) [South West 2.7 km]
000005	19600315145353	1960.03.15 14:53:53	60 36.6400	41.2700	010.0	4.7	4.6	4.6	4.7	4.5	4.6	4.6	Ke	SURİYE
000006	19440217183601	1944.02.17 18:36:01	00 37.3000	42.0000	005.0	4.8	4.6	4.6	0.0	0.0	0.0	0.0	Ke	YORUK-IDIL (SIRNAK) [North West 3.0 km]
000007	19431129184544	1943.11.29 18:45:44	50 38.2500	41.5400	100.0	4.9	4.8	4.8	4.9	4.8	4.9	4.9	Ke	YAZILI-KOZLUK (BATMAN) [West 0.4 km]
000008	19411203050256	1941.12.02 05:02:56	00 37.5000	41.0000	030.0	5.3	5.0	4.9	5.3	5.0	5.0	5.0	Ke	YENİLMEZ-SAVUR (MARDİN) [South East 1.2 km]
000009	19291015044522	1929.10.15 04:45:22	00 38.0000	42.0000	030.0	5.2	4.9	4.9	5.2	4.9	4.9	4.9	Ke	DEREYAMAC-AĞDINLAR (SIIRT) [North West 2.6 km]

Liste sonu

Uzak (600-2000 km arası) mesafelerde özellikle cisim dalgaları sökümlenmekte ve saçılımaktadır (<http://papyrus.ankara.edu.tr>). Richter yerel magnitüdü, dalga türleri arasında bir ayrim yapmamaktadır. Dolayısıyla farklı bir magnitüd ölçüğine ihtiyaç duyulmuştur. Uzak mesafelerde yüzey dalgalarının daha baskın olduğu gözlendiğinden; Gutenberg and Richter (1936) tarafından, sığ (70 km'den daha az derinlikte oluşan) depremlerin ürettiği, periyodu yaklaşık olarak 20 saniye olan ve normal (üç bileşenli) sismograflarla kaydedilen Rayleigh dalgalarının yatay bileşenlerinin mikron cinsinden en büyük değerinin logaritması alınarak "yüzey dalgası magnitüdü" tanımlanmıştır (Richter 1958). Yüzey dalgası magnitüdü ile ilgili çalışmalar, daha sonraki yıllarda Gutenberg (1945a, 1945b) tarafından geliştirilerek sürdürülmüştür (Bayrak ve Yılmaz Türk 1999). Bu tür dalgalar yeryüzünde kaynaktan itibaren çok uzak mesafelere yayılabilen için; uzak mesafelerde yapılan ölçümlelerde daha güvenilir ve hassastır. Bu yöntem, $M \geq 6,0$ olan (bazı araştırmacılar göre $M \geq 5,5$ olan) depremleri ölçmek için geliştirilmiştir. Yüzey dalgası magnitüdü yaygın olarak kullanılan ölçeklerden birisidir. Yüzey dalgası kullanılarak magnitüd hesabı aşağıdaki denklem yardımıyla yapılmaktadır (Bath 1973):

$$M = \log \frac{a}{T} + 1.66 \log \Delta^0 + 3.3 \quad (T=20 \text{ s için})$$

Burada; M: Depremin büyüklüğü,

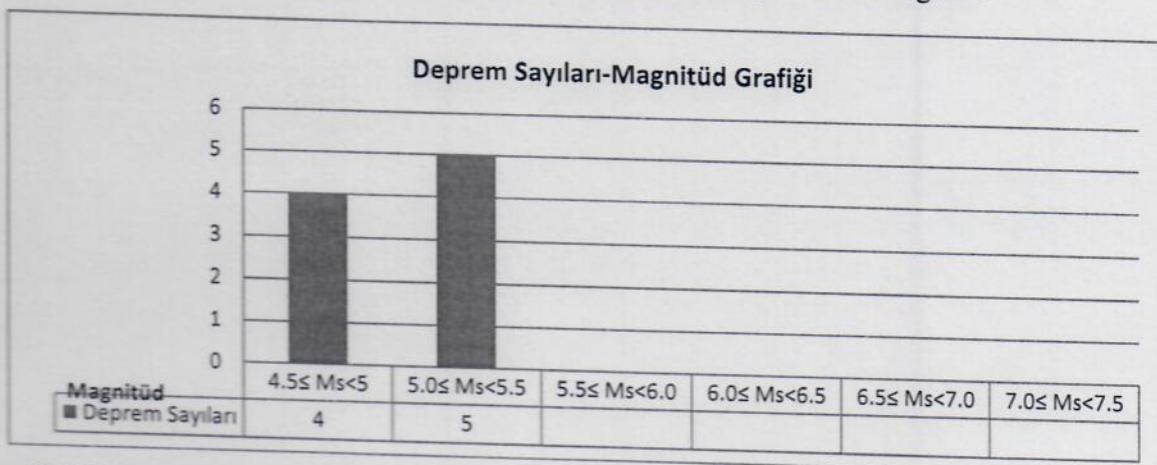
a: Rayleigh yüzey dalgasının yatay bileşeninin genliği,

T: Periyot (10-30 s aralığında)

Δ^0 : Oluşan depremin mesafesi (odak uzaklıği-derece olarak)'dır.

İnceleme alanı ve çevresi deprem sayısı (1900-günümüze)–deprem büyüklüğü (M) arasındaki ilişki **Şekil 7.**’te görülmektedir.

Şekil XI.1.1.1. İnceleme alanı ve çevresinde 1900 yılından günümüze kadar olmuş deprem sayısı – deprem büyüklüğü ($Ms \geq 4.5$) arasındaki ilişkisi gösterir histogram.

Şekil XI.1.1.2 incelendiğinde aletsel dönemde içerisinde $4.5 \leq M_s \leq 5.5$ magnitüd aralığındaki depremlerin 9 adet olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki yapı stoğu itibariyle yıkıcı deprem eşiğinin $M=5.0$ olduğu kabulüyle, çalışma alanı ve çevresinde orta büyülükte deprem sayısının normal sayıda olduğu görülmektedir. Olasılık analizlerine dayalı deprem tehlikesi ise ilerleyen bölümlerde ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Dargeçit ilçesi Bahçebaşı sümer mahallesi ve çevresi deprem sayılarının yıllara (1900-günümüze) göre değişimini farklılık göstermektedir.

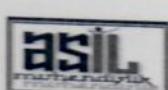
XI.1.1.1. İnceleme alanı ve Çevresi Magnitüd – Frekans İlişkisi

En küçük kareler yönteminin kullanıldığı risk analizi çalışmasında, magnitüd-frekans ilişkisini gösterir lineer eğri, CurveExpert1.3 paket programı kullanılarak çizdirilmiştir. Raporun bu bölümündeki matematiksel hesaplamalar, Microsoft Excel Fonksiyon Ekle aracı kullanılarak, ayrıca Özcep (2005) tarafından hazırlanan Excel tabanlı “Zemin Jeofizik Analiz®” programından faydalananlarak hesaplanmıştır.

XI.1.1.2. Deprem tehlikesi

Etkin deprem kuşakları üzerinde kurulması planlanan yapıların depreme dayanıklı olarak projelendirilmesi için “Deprem Tehlike Analizi” çalışmasının yapılması gerekmektedir.

Depremlerin oluş sayıları magnitüden fonksiyonu olarak incelendiğinde genellikle doğrusal bir ilişki olduğu görülür. Magnitüd-frekans ilişkisi olarak tanımlanan bu doğrusal ilişki Gutenberg ve Richter (1949) tarafından;

$$\text{LogN} = a - bM$$

Olarak geliştirilmiş olup, deprem oluşumunun fiziği ile doğrudan ilişkisi olması sebebiyle depremselliğin belirlenmesi çalışmalarında oldukça önemli bir yere sahiptir.

Burada **N** birikimli deprem sayısını, **M** magnitüdü göstermektedir. **a** ve **b** ise sabit (Regresyon) katsayılardır. **a** katsayısı; incelenen bölgenin büyüklüğe, gözlem süresine ve gözlem süresindeki deprem etkinliğine bağlı olarak değişir. **b** katsayısı ise sismotektonik parametredir ve incelenen bölgenin tektonik özelliklerine bağlı olarak değişir. **b** değerindeki değişimler, sismotektonik bölgelendirme depremlerin önceden belirlenmesi çalışmalarında kullanılmaktadır. Weeks vd. (1978) tarafından kayaçlar üzerinde yapılmış çalışmalar, **b** katsayısının değerinde depremlerden önce azalma kaydedildiğini göstermiştir. Uluslararası istatistik çalışmalar sonucunda, sıg depremler için $b=0,90 \pm 0,02$, orta ve derin depremler için $b=1,2 \pm 0,2$ olarak saptanmıştır (Gutenberg ve Richter 1954). Aynı çalışma ile Türkiye için, $b=0,90 \pm 0,2$ olarak bulunmuştur. İnceleme alanı için elde edilen magnitüd-frekans bağıntısından faydalananak gelecekte beklenen deprem oluşumları ve bu depremlerin yapabileceği can ve mal kayıplarını tahmin edilebilir. Bu tahminde depremlerin normal ve yığınsal frekanslarından saptanan bağıntılardan yararlanılır (Öztemir vd., 2000).

Yığınsal frekansların kullanılması halinde

$\text{LogN}_c(M) = a' - bM$ şeklinde yazılabilir. Yığınsal frekans $N_c(M)$ ile normal frekans $N(M)$ arasındaki integral bağıntısı

$$N_c(M) = \int_M^{\infty} 10^{a-bM} dM \text{ den}$$

$N_c(M) = 10^{\frac{a-bM}{b\ln 10}}$ Yazılabilir. Her iki tarafın logaritmasının alınması ile

$\text{LogN}_c(M) = a - b.M - \text{Log}(b\ln 10) = a' - b.M$ Bulunur. Buradan da

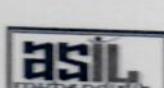
$a = \text{LogN}_c(M) + \text{Log}(b\ln 10) + b.M \quad a' = a - \text{Log}(b\ln 10)$ elde edilir.
Magnitüd – frekans bağıntısı

$N(M) = 10^{a-bM}$ Şeklinde yazılabilir. Bunun zaman dönemine (T) bölünmesi ile

$\frac{N(M)}{T} = \frac{10^{a-bM}}{T}$ elde edilir. Her iki tarafın logaritmasının alınması ile

$\text{Log} \left[\frac{N(M)}{T} \right] = a - bM - \text{Log} T \text{ ve } n(M \geq M_1) = 10^{a-bM - \text{Log} T}$ elde edilir. Bu denklemde
 $a_1 = a - \text{Log} T$ veya $a'_1 = a' - \text{Log} T$ yazılması ile

$n(M) = 10^{a_1 - bM}$ elde edilir (Alptekin 1978).

Verilen bir dönem için magnitüdleri verilen bir M_1 değerinden büyük veya ona eşit olan depremlerin yıllık ortalama oluş sayıları $n(M) = 10^{a_1 - bM}$ bağıntısı ile hesaplanarak ve

$R(M) = 1 - e^{-n(M)T}$ formülünde yerine konularak belirli yıllar için sismik tehlike değerleri hesaplanabilir. Bunların dönüş periyotları ise

$$Q = \frac{1}{n(M)}$$

$Q = \frac{1}{n(M)}$ bağıntısından hesaplanabilir.

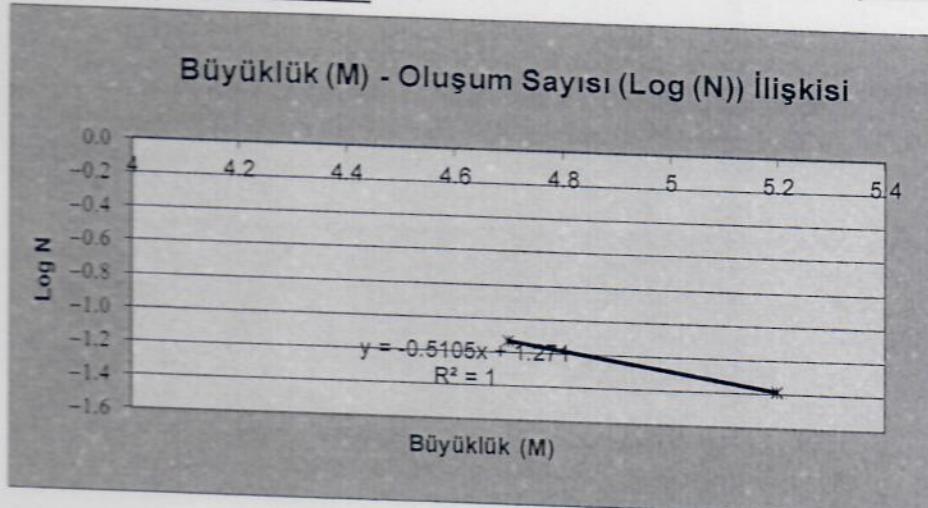
XI.1.1.3. İnceleme Alanının Deprem Tehlikesi

Magnitüd – frekans ilişkisinin belirlenmesi için a ve b parametrelerinin hesaplanması En Küçük Kareler Yöntemi (EKK) kullanılmıştır. Hesaplamlar için 1900-2021 yılları arasında bölgede olmuş magnitüdü 4.5 ve daha büyük depremler taramıştır.

0.1 birim magnitüd aralıkları ile sıralanan depremlerin oluş sayıları ve normal frekans değerleri çizelge halinde sunulmuştur (**Çizelge XI.1.1.3.**). Bu çizelgelerdeki değerler kullanılarak, EKK ile $M - \log N$ ilişkisinden a ve b katsayıları bulunmuştur.

PROBABİLİSTİK DEPREM TEHLİKE ANALİZİ		YIL		121		Bu program Poisson olasılık dağılımını kullanarak Deprem Risk Analizi yapar.	
Veri Giriş Yapılan Sütun Sayısı	Poisson Olasılık Dağılımı ile Deprem Risk Analizi					Proje alanı çevresinde 100 kmlik bir yançap içinde olan depremleri alınız!	
	Regresyon İçin Veri Sayısı	2				Bu simgesi küçükleştirmeye gelir	
Tek to Boşluk (M) Kullan	Büyüklük (M) Aralıkları	4.5 ≤ M < 5.0	5.0 ≤ M < 5.5	5.5 ≤ M < 6.0	6.0 ≤ M < 6.5	6.5 ≤ M < 7.0	7.0 ≤ M < 7.5
	N (Oluşum Sayıları)	4	5				
Grafik değri codmek ipin 0 (de dejene)	Ortalama Büyüklük (M) rada (X)	4.7	5.2				
	Z.N (Kümülatif Oluşum Sayıları)	9	5	0	0	0	0
	Z.N.P	0.074380165	0.041322314	0	0	0	0
	Log Z.N.U.Yada (Y)	-1.128542861	-1.383815366	0	0	0	0
	a	1.271018687					
	b	-0.510545010					
	$\log(N) = a - b * M$						

Dr. Ferhat Özcep

N(M)	Büyüklük (M)	$R_m = 1 - e^{-(N(M) * D)}$				Ortalama Tekrarlama Periyodu (Yıl)
		D (Yıl) İçin Olasılık (%)	D (Yıl) İçin Olasılık (%)	D (Yıl) İçin Olasılık (%)	D (Yıl) İçin Olasılık (%)	
0.094095	4.5	10	50	75	100	11
0.052275	5	61.0	99.1	99.9	100.0	19
0.029042	5.5	40.7	92.7	98.0	99.5	34
0.016134	6	25.2	76.6	88.7	94.5	62
0.008963	6.5	14.9	55.4	70.2	80.1	112
0.004980	7	8.6	36.1	48.9	59.2	201
0.002767	7.5	4.9	22.0	31.2	39.2	361
		2.7	12.9	18.7	24.2	

Üstteki Şekillerde 1900 – 2025 yılları arasında meydana gelmiş, magnitüdü 4,5 – 7,5 arasında olan depremlerin % olarak analizleri yer almaktadır. Görüldüğü üzere; çalışma alanında büyüklüğü 5.0 olan bir depremin dönüş periyodu 19 yıl ve 6.5 büyüklüğündeki bir depremin 112 yıldır. Bunun yanında; 6.5 büyüklüğündeki bir depremin 10 yıl içerisinde olma olasılığı % 8,6 iken standart bir yapının ömrü olarak düşünülebilecek 50 yıllık bir zaman diliminde 6.5 büyüklüğündeki bir depremin olma olasılığı ise % 36,1 olarak hesaplanmıştır. Diğer deprem büyüklükleri için belirlenen olasılık hesaplarını tablodan görmek mümkündür. Buradan hareketle; çalışma alanında yapılacak yapılar, bölgeye ait yukarıdaki deprem büyüklükleri ve sismik risk analiz değerleri göz önüne alınarak projelendirilmelidir.

XI.1.2 Aktif Tektonik

Mardin ili Dargeçit ilçesi Bahçebaşı sümer mahallesi, Tektonik yapı genlikle formasyonlara gelen kuzey-güney yönlü basınçların etkisi ile oluşmuştur. Bilindiği gibi, Arap plakası kuzeye doğru hareketle, Anadolu Plakası'nın altına doğru dalmakta ve bu plakayı sıkıştırmaktadır. Etkin olan bu doğrultudaki hareketler nedeniyle kıvrım eksenler genellikle doğu-batı yönlü olarak gelişmiştir.

XI.1.3 Zemin Büyüütmesi Ve Hâkim Periyodunun Belirlenmesi

Proje alanında Mikrotremör yöntemi uygulanarak Midorikawa (1987) tarafından önerilen bağıntı yardımıyla göreceli yer büyütme değerleri (A_{kM}), yer hakim titreşim periyodu değerleri (T_0) ise Kanai (1983) tarafından verilen bağıntı kullanılarak hesaplanmış ve çizelge 5.4.1'da verilmiştir.

Bilindiği gibi depremlerde yapının oturduğu zeminin titreşmesi yada diğer bir deyişle sallanması durumunda mühendislik yapısı da salınıma uğramaktadır. Bir deprem durumunda mühendislik yapısı ile oturduğu zeminin periyodunun birbirine yakın olması halinde, rezonans nedeniyle, hasar beklenenden fazla olmaktadır.

Depremin yapıda oluşturduğu zorlamaların (başka deyimle yerden yapıya aktarılan enerjinin) büyüklüğü, o noktadaki şiddetin büyüklüğü ile, "yapı doğal periyodu" nun "yerin

baskın periyodu”na yakınlığına bağlıdır. Bu nedenle, yapı “doğal” periyotlarının yerin “baskın” periyodundan uzak kılınması, başka bir deyimle “yapı-yer uyumu”, bir mühendislik hedefi olan “güvenlik ve ekonominin bir araya getirilmesinde çok önemli bir anahtardır. Bunun sağlanması ise, gerek yapının gerekse yerin dinamik özelliklerinin daha iyi bilinmesini ve bunlar üzerinde daha büyük bir duyarlılıkla durulmasını gerektirmektedir (Aytun, 2001).

Çizelge XI.1.3.1 (a) Yer hakim titreşim periyotlarına göre mikrobölgeleme ölçütleri (b) spektral büyütmelere göre mikrobölgeleme ölçütleri (Ansal vd., 2004).

(a)		(b)	
Zemin hakim titreşim periyodu aralığı	Ölçüt Tanımı	Spektral Büyütme	Tehlike Düzeyi
0.10 – 0.30 sn	A	0.0 – 2.5	A (Düşük)
0.30 – 0.50 sn	B	2.5 – 4.0	B (Orta)
0.50 – 0.70 sn	C	4.0 – 6.5	C (Yüksek)
0.70 – 1.00 sn	D		

Proje alanında yer hakim titreşim periyotları; tek tip birim olmasına beraber alınan ölçümlerde $0.32 \leq T_0 \leq 0.38$ s aralığında, değişmektedir.

Çizelge 5.4.3’ da verilen hakim titreşim periyodu dağılım haritası (Ansal vd., 2004) sınıflaması göz önünde bulundurularak incelemesi sonucunda; kireçtaş formasyonunda hakim titreşim periyodu açısından “A, düşük tehlike düzeyi” sınıfına girdiği gözlenmektedir

Çizelge XI.1.3.2 Yer hakim titreşim periyotlarına göre mikrobölgeleme ölçütleri (Ansal vd., 2004).

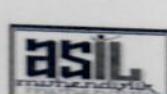
Zemin Hakim Titreşim Periyodu	Tehlike Düzeyi
0.10-0.30	A
0.30-0.50	B
0.50-0.70	C
0.70-1.00	D

Çizelge XI.1.3.1 Sismik profillerde hesaplanan V_{s30} değerleri, göreceli yer büyütme faktörleri ve yer hakim titreşim periyotları.

Hat	Kayıt Uz.	Pencer e Sayısı	Fo	Ao	Tehlike Düzeyi	To	Ta	Tb	Zemi n sınıfı	Litoloji
M1	30dk	55	4	1,18	B(Orta)	0,25	0,17	0,37	ZB	Killi krçtş.

To zemin titreşim hakim periyodu 0.25 sn Zemin sınıfı ZB-ZB arasındadır.

Ao zemin büyütmesi 1.18 sn tehlike düzeyi B(Orta)-B(Orta) arasındadır.

Göreceli yer büyütme faktörleri ise Midorikawa (1987)'ya göre kireç taşı formasyonu'nda alınan ölçülerde zemin büyütme değerleri **farklı değerler aralığında** değişmektedir. Çizelge 5.4.3' de verilen zemin büyütmesi dağılım haritası Ansal vd (2004) sınıflaması göz önünde bulundurularak incelenmesi sonucunda; sahanın genelinde bulunan birimlerin zemin büyütmesi açısından “**A, düşük tehlike düzeyi**” sınıfına girmektedir. Bu açıdan büyütmeden kaynaklanabilecek jeoteknik sorunlara dikkat edilmeli, yapı boyut ve temel analizleri buna göre gerçekleştirilerek, depreme dayanıklı yapı tasarımları ilkelerine bağlı kalınmalıdır. Deprem esnasında oluşacak yatay ivmenin, büyütme oranında artarak mühendislik yapılarına etki edeceği unutulmamalıdır. Önerilen büyütme değeri dikkate alınarak yapının temel ve boyut analizi yapılmalı ve depreme dayanıklı yapı tasarımları ilkelerine bağlı kalınmalıdır. Bu değerleri inceleyen proje mühendislerine, statik hesaplamaya ilaveten uyguladıkları dinamik hesaplamalarda bu değerleri göz önüne almaları, özellikle ağırlık merkezleri ile (eğer varsa) simetri eksenleri çakışmayan yapılarda, büyütmesi dolayısı ile artacak olan ikinci mertebe burulma modülüne donatı boyutlandırma sırasında itibar etmeleri ve özen göstermeleri önerilir.

XI.1.3.1 Türkiye Bina Deprem Yönetmelik (2018) Uyarınca Hesaplanan Zemin Sınıfları

Proje alanında kayma dalga hızları (V_s) ve (Uchiyama vd., 1984; Ocak, İ., 2008) kullanılarak hesaplanan serbest basınç dayanımı (q_u) değerleri esas alınarak “**Türkiye bina Deprem Yönetmelik (2018)**” uyarınca zemin grubu ve yerel zemin sınıfları belirlenmiş ve çizelge XI.1.3.1.1'de verilmiştir.

Zemin grubu, yerel zemin sınıfı ve spektrum karakteristik periyotları belirlenirken sismik profiller boyunca hesaplanan kayma dalga hızı (V_s)—tabaka kalınlıkları içerisinde yapı temellerinin oturacağı derinliğin altındaki hızlar kullanılmıştır.

Kireçtaşının biriminde zemin sınıfı ZB şeklindedir.

Hesaplanan zemin grubu, yerel zemin sınıfları ve spektrum karakteristik periyotları genel ön görüş amaçlı olup mühendislik yapısının statik projesine esas parsel bazlı çalışmalar makaslama dalga hızı değerleri kullanılarak ayrıca hesaplanmalıdır.

XI.1.2 Aktif Tektonik

Mardin il merkezi, deprem haritasına göre ikinci derece deprem kuşağı etkisi altında bulunmaktadır. Tektonik yapı genelde formasyonlara gelen kuzey-güney yönlü basınçların etkisi ile oluşmuştur. Bilindiği gibi, Arap plakası kuzeye doğru hareketle, Anadolu

Plakası'nın altına doğru dalmakta ve bu plakayı sıkıştırmaktadır. Etkin olan bu doğrultudaki hareketler nedeniyle kıvrım eksenler genellikle doğu-batı yönü olarak gelişmiştir.

XI.III. Sivilaşma Analizi ve Değerlendirme

Sivilaşmayı etkileyen faktörler kısaca şu şekilde sıralanabilir. Rölatif sıkılık, zemin bileşimi ve dane yapısı, zeminin gerilme altında kaldığı süre, sismik geçmiş, yanal basınç katsayısı ve aşırı konsolidasyon oranı ve şekli, deprem karakteristikleri (deprem süresi, büyüklüğü, ivmesi vb.) dir. Çalışma bölgesinde suya doygun, sivilaşma potansiyeli taşıyan zeminlerin varlığına rastlanılmamıştır.

XI.II. Kütle Hareketleri

Çalışma alanının eğimi; yumuşak-düşük-orta ve çok yüksek eğimli bir topografya üzerinde bulunduğu gözlenmiştir. İnceleme alanında %0-1 aralığında ayrıt edilmiştir

İncelenen alanla ilgili olarak alınmış sakıncalı alan ve afete maruz bölge kararı bulunmamaktadır.

XI.III. Su Baskını

Çalışma alanımızda dere yoktur.

İnceleme alanındaki kuru dereler için planlama öncesi taşkınlığı açısından DSİ'den görüş alınmalı ve bu görüşe bağlı kalınarak planlamaya gidilmelidir

XI.IV. Diğer Doğal Afet Tehlikeleri (Çökme-Tasman, Karstlaşma, Tıbbi Jeoloji vb.) ve Mühendislik Problemlerinin Değerlendirilmesi

İnceleme alanı sınırlarında çökme-tasman, tıbbi jeoloji vb. doğal afet tehlikeleri bulunmamaktadır. İncelenen alanın kaya birimlerini killikireçtaşları oluşturmaktadır. Bu alanlarda suyunda etki ile killikireçtaşlarında karstlaşma olasılığına karşın ; yapılacak her türlü inşaat projelerinde ayrıntılı zemin ve temel etüt çalışmalarında karstik boşluk araştırması da yapılmalıdır.

XII. YERLEŞİME UYGUNLUK DEĞERLENDİRİLMESİ

Mühendislik Jeolojisi, Yerleşime Uygunluk ve Lokasyon Haritaları Ekteverilen çalışma alanında litoloji, eğim,jeoteknik sondaj ile zemin laboratuvarında elde edilen verilere dayanılarak hesaplanan oturma, taşıma gücü ile jeofizik çalışmalarından elde edilen zemin

ASİL MÜHENDİSLİK SONDAJCILIK İNŞ.SAN.TİC. LTD. ŞTİ.
13 Mart Mah. Duyan İş merkezi Kat:4/6 Mardin 0541 545 21 70

büyütmesi ve zemin hakim titreşim periyodu ile yeraltısuyu durumu, kriterlerine göre yapılan yerleşime uygunluk değerlendirilmesi aşağıdaki şekildedir:

İnceleme alanında yapılan jeolojik-jeoteknik çalışmalar sonucunda;

İnceleme alanı eğim tanımı olarak yumuşak eğimli bir topografya üzerinde bulunduğu gözlenmiştir. İnceleme alanında %0-10 aralığında ayırt edilmiştir.

İnceleme alanında yapılan arazi gözlemleri, literatür çalışmaları, Açılan sondaj kuyuları sonucunda inceleme alanın jeolojisini Midyat gurubuna ait birimler oluşturmaktadır (MTA tarafından hazırlanmış 1/100 000 ölçekli jeoloji haritası). Formasyonun litolojisini bey renkli kireçtaşının marn ardalanması oluşturur.

İnceleme alanında yapılan 2 adet jeoteknik sondajlarında yer altı suyuna rastlanılmamıştır.

İnceleme alanında yapılan sondajlarda Midyat gurubu birimlerin kalınlığı 1,0-8,00 m aralığındadır.

Midyat Gurubuna ait; Ortalama 8 Metre kalınlığında içinde kireçtaşının kayaçlarıdır.

Alınan karotların verimi %17-%18 aralığındadır. Alınan numuneler üzerinde yapılan deneylerden kireçtaşının üst seviyeler için ‘çok ayrılmış-W2’ ve alt seviyeler için ise ‘orta derecede ayrılmış-W3’ bulunmuştur. Birim çatlak sıklığına göre bol kırıklı- çatlaklı ve parçalanmış (> 50) sınıfındadır, ayrışma derecesi çok ayrılmış sınıfında (W2)(Çizelge IX.II.I) ve kaya kalitesi (RQD) çok zayıf olarak hesaplanmıştır. (Çizelge IX.II.II.).

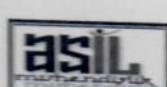
İncelenen alanla ilgili olarak alınmış sakıncalı alan ve afete maruz bölge kararı bulunmamaktadır.(Ek.7:kurum görüşleri)

Yapılan arazi gözlemleri, jeolojik ve litolojik yapı, sondaj, sismik çalışmaları, laboratuvar deneyleri, jeoteknik hesaplamalar ve depremsellik özellikleri ve elde edilen veriler ışığında inceleme alanı yerleşime uygunluk açısından Bir (2) kategoride değerlendirilmiştir.

- 1- Uygun Alan-2 (UA-2): Kaya ortamlar
- 2- Önlemli Alanlar-2.1 (Ö.A-2.1) Önlem Alınabilecek Nitelikte Stabilite Sorunlu Alanlar

XII.I Önlemli Alanlar-2.1 (Ö.A-2.1) Önlem Alınabilecek Nitelikte Stabilite Sorunlu Alanlar

İnceleme alanında eğimin % 0-10 olduğu jeolojik olarak Midyat gurubuna ait kaya birimlerin oluşturduğu alanlardır. İnceleme alanında gözlenen Kireçtaşlarından elde edilen karotların

RQD değerlerine göre Deere, 1964'e göre RQD değerleri yüzde 17-18 arasında gelmiştir, kaya kalitesi sınıflamasına göre, çok zayıf, kaya kalitesine sahip olduğu görülmektedir. Tek eksenli basınç dayanımına göre (Deere ve Miller, 1966) Çok düşük Dayanımlı sınıfındadır, ayrışma derecesi tamamen az ayrışmış (W2) sınıfındadır.

Bu alanlarda mevcut durum itibarı ile heyelan, kay düşmesi vb kütle hareketi gözlenmemiştir. Ancak, yapılacak kazılar sonrası oluşacak şevlerde stabilite sorunları ile karşılaşılabilir. Karşılaşılabilecek stabilite sorunlarının mühendislik önlemleriyle önlenebileceği kanaatine varıldığından bu alanlar yerlesime uygunluk açısından Önlem Alınabilecek Nitelikte Stabilite Sorunlu Alanlar olarak değerlendirilmiştir. Bu alanlar rapor eki yerlesime uygunluk haritalarında "ÖA-2.1" simgesiyle gösterilmiştir.

İnceleme alanında bulunan kuru dereler jeolojik yapı ve eğime bağlı olarak, nebatı toprağın ve ayrışmış birimlerin kalın olduğu yamaçlarda, mühendislik tedbirleri ile önlenebilecek nitelikte stabilite sorunları gelişebilir. Yüksek eğime sahip olan (eğim %10 ve üzeri) ve yüzey, çevre suyu etkisinde kalarak ayrışma zonunun duraylılık problemi yaratacağı beklenen bu alanlar; Önemli Alanlar 2.1 (ÖA-2.1) kapsamında değerlendirilmiştir. Ekli yerlesime uygunluk haritasında ÖA-2.1 simgesiyle gösterilmiştir.

Bu alanlarda;

- Zemin ve temel etüt çalışmalarında; inceleme alanında yapılacak kazılar ve planlanacak yapı yükleri de hesap edilerek yamaç boyunca stabilite analizleri yapılmalı, stabilite problemlerine karşı stabilizeyi sağlayacak olan mühendislik önlemleri belirlenmelidir. Bina ve/veya yapı temelleri stabil seviyelere taşittırılmalıdır.
- Zemin ve temel etüt çalışmalarında ayrışma zonunun kalınlığı, temel tipi ve temel derinliği ile yapı yüklerinin taşittırılacağı seviyelerin mühendislik parametreleri (şişme, oturma ve taşıma gücü) belirlenmeli yamaç boyunca stabilite analizleri ayrıntılı olarak yapılmalı ve gerekmesi halinde alınabilecek mühendislik önlemleri belirlenmelidir.
- Mevcut ve Kazılarda oluşacak şevler açıkta bırakılmamalı, uygun projelendirilmiş istinat yapılarıyla desteklenmelidir.
- İnceleme alanında mevcut askıda, yarı gömülü halde bulunan kaya blokları için kaya düşmesi riskine karşı kaya ıslah önlemleri alınmalıdır.
- Farklı oturmalara sebebiyet verilmemesi için yapı temelleri aynı jeolojik-jeoteknik ve litolojik seviyeler üzerine oturtulmalıdır.

- İnceleme alanında mevcut kuru dereler bulunmamaktadır. İnceleme alanındaki kuru dereler için planlama öncesi taşın riski açısından DSİ'den görüş alınmalı ve bu görüşe bağlı kalınarak planlamaya gidilmelidir.
- Yüzey suları, atık suları, sızıntı suları ve yeraltı sularını ortamdan uzaklaştıracak uygun drenaj sistemleri uygulanmalıdır. Çevre ve yüzey suyu drenaj tedbirleri alınarak, yüzey sularının yamaç stabititesinin bozulmasına neden olan olumsuz etkilerinin önüne geçilmelidir.
- Yol, alt yapı, komşu bina parsel ile kendi parselinin güvenliği sağlanmadan kazı işlemi yapılmamalıdır.
- Bu alanlarda yer yer dolgular gözlendiğinden, dolgu kalınlığı ve yayılımı zemin-temel etütlerinde belirlenerek, dolgu temel kazısıyla hafiedilerek, bina ve/veya yapı temelleri dolgu altındaki jeolojik birimlerin mühendislik problemi içermeyen kesimlerine taştırmalıdır.
- Yamaç stabilitesini bozucu her türlü kontolsüz kazıdan kaçınılmalı ve stabiliteyi artırmak için eğimin düşürülmesine yönelik gerekli önlemler alınmalıdır.
- Eğimin yüksek olduğu eğimin düşürülmesine yönelik gerekli önlemler mutlaka alınmalıdır.
- Kireçtaşı biriminde karstik boşluk gözlenmemiş olmakla birlikte kireçtaşı birimi aşırı kırıkkılıçlı olduğundan su alan kısımlarda karstik boşluk gelişebileceğinden zemin -temel etütlerinde karstik boşluk olup olmadığı yeniden irdelenerek gözlenmesi halinde alınacak önlemler belirlenmelidir.
- Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine uyulmalıdır.
- Yapı temelleri birimlerin stabilité problemi olmayan kesimlerine oturtulmalı veya taştırmalıdır.

XII.1. Uygun Alanlar-2 (UA-2) Kaya Ortamlar

İnceleme alanında eğimin genellikle %0-10 arasında olduğu, jeolojisinin Hoya Formasyonuna ait kireçtaşlarının oluşturduğu, jeoteknik açıdan taşıma gücü vb. mühendislik problemlerinin olmadığı ve doğal afet tehlikesi yönünden heyelan, akma vb. risklerin gözlenmediği alanlar yerleşime uygunluk açısından değerlendirilmiş ve Uygun Alanlar-2 (Kaya Ortamlar) olarak değerlendirilmiş olup, 1/1000 ölçekli yerleşime uygunluk haritalarında "UA-2" simgesiyle gösterilmiştir.

Bu alanda yapılacak her türlü yapılama öncesi zemin etüd çalışması yapılmalıdır.

Zemin tanımlamaları, karstik boşluklarının belirlenmesi ve jeoteknik hesaplamalar ayrıntılı olarak yapılmalı parsel bazında yapılan zemin ve temel etüdlerden elde edilecek veriler ışığında uygun temel tipi ve derinliği için önerilerde bulunulmalıdır.

XIII. SONUÇ VE ÖNERİLER

1. İnceleme Mardin İli, Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı Sümer Mahallesi 101 ada, 403 parsel sınırları içerisinde yer alan "Turizm alanı, Düğün salonu, yüzme havuzu, restoran, Ticaret alanı ile Akaryakıt ve Servis İstasyonu" yapılması planınalan alanın 1/5000 ölçekli M47-D-18-C, nolu pafta toplam 1 adet hâlihazır harita paftaları ile 1/1000 ölçekli M47-D-18-C-3C, M47-D-18-C-3D nolu pafta toplam 2 adet hâlihazır harita paftalarındasınırları belirtilen alanı kapsamaktadır.
2. Bu çalışmanın amacı, Mardin İli, Dargeçit ilçesi Bahçebaşı Sümer Mahallesi 101 ada, 403 ekli 1/5000 ve 1/1000 ölçekli hâlihazır harita paftalarında sınırları belirtilen, toplamda 1,30 hektarlık alanın imar planına esas teşkil etmek üzere jeolojik-jeoteknik etütlerinin yapılarak yerlesime uygunluk durumunun değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.
3. Bu çalışmanın kapsamında; Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 28.09.2011 gün ve 102732 sayılı genelgesi (Format-3) uygun olarak gerekli arazi çalışmaları, sondaj çalışmaları, jeofizik ölçümleri ve laboratuar verilerine dayanılarak yapılan hesaplamalar sonucu jeolojik- jeoteknik değerlendirmelere göre inceleme alanı yerlesime uygunluk durumu belirlenmiş ve rapor tamamlanmıştır.
4. Zeminlerin mühendislik özelliklerini belirlemek amacıyla; İnceleme alanında yapılan sondajlarda D-500, sondaj makineleri kullanılarak 2 adet 8,00 m toplam 16 metre derinliğinde temel sondaj kuyusu açılmış olup, sondaj logları Ek-2'de verilmiştir. Sondajlar sırasında tüm derinlik boyunca kaya numuneleri alınmıştır. Alınan zemin numunelerinin; kaya özellikli seviyelerden ise 2 adet karot numunesi alınmıştır.
5. İnceleme alanında ayrıca enine dalga (S) ve boyuna dalga (P) hızlarının ölçülmesi ve dinamik zemin parametreleri, yer hâkim titreşim periyotları, yer sismik büyütmeleri, deprem yönetmeliklerine esas zemin sınıfları belirlenmesi amacıyla jeofizik çalışmaları kapsamında 2 Adet Sismik Kırılma Etütleri ($h \leq 30$ m., Karşılıklı Atış, S Dalgası dahil), 1 Adet Mikrotremor . Jeofizik çalışma ekleri, Ek-4'de verilmiştir.
6. Çalışma alanının eğimi; Genel olarak incelenen alan kuzeybatıdan güneydoğuya doğru eğimlidir. İnceleme alanı eğim tanımı olarak yumuşak-düşük-orta eğimli bir topografi üzerinde bulunduğu gözlenmiştir. İnceleme alanı yaklaşık 810-820 kotlarında olup, genelde sahanın büyük çoğunluğunun eğimi %0-10 aralığında ayrıt edilmiştir.

M. Mehmet BALZAM
Mühendisi, No: 4561

Emine İLHAN
Mühendisi, No: 9664

7. İnceleme alanında açılan sondajlarda elde edilen numuneler üzerinde yapılan tanımlamalara göre kaya özelliği gösteren Midyat grubuna ait; Beyazrenkli Kireçtaşibirimlerine rastlanılmıştır. Alınan karotların verimi karot yüzdesi (TCR) %42-%44 ve karot kalitesi (RQD) %17-%18 aralığındadır. Alınan numuneler üzerinde yapılan deneylerden kireçtaşlarının ayırtma derecesi üst seviyeler için 'çok ayırtmış-W4' ve alt seviyeler için ise 'orta ayırtmış-W3' bulunmuştur. Birim çatlak sıklığına göre bol kırıkçıtlaklı ve parçalanmış (> 50) sınıfındadır, ayırtma derecesi orta derecede ayırtmış-çok ayırtmış sınıfında (W3-W4)(Çizelge IX.II.I) ve kaya kalitesi (RQD) çok zayıf olarak hesaplanmıştır.
8. İnceleme alanında açılan sondajlardan alınan karot numunelerinden elde edilen Nokta yük dayanımlarına göre yapılan sınıflandırmada (Bieniawski, 1975)'e göre kayaçların orta ve düşük dayanımlı ($11,1 \text{ kgf/cm}^2$ - $13,6 \text{ kgf/cm}^2$), (Deere ve Miller, 1996)' ya göre çok düşük ve düşük dirençli ($13,32 \text{ kgf/cm}^2$ - $16,32 \text{ kgf/cm}^2$) olduğusahip olduğu belirlenmiştir.
9. Kayma dalgası hızları kullanılarak yapılan değerlendirmede; HoyaFormasyonu biriminde zemin grubu ZB, ($T_a=0.15 \text{ sn}$ $T_b=0.40 \text{ sn}$) şeklindedir.

Jeofizik ölçümelerden elde edilen elastaik parametreler tablo halince verilmiştir.

Hat	tb	Vp	Vs	h	Vp/Vs	Yoğ.	Pois.	Kayma	Elastk.	Bulk	Ao	To	Vs30	Litoloji	Mh.	Mdyat Grubu
Sls	1	416	202	0,4	2,06	1,40	0,35	571	1538	1661	2,36	0,25	788	Bitkisel toprak		
	2	1520	820		1,85	1,94	0,29	13015	33703	27367	1,18					Killi krçtş.
Sls	1	512	181	0,5	2,83	1,47	0,43	483	1380	3221	2,17	0,24	803	Bitkisel toprak		Killi krçtş.
	2	1595	853		1,87	1,96	0,30	14254	37053	30834	1,14					Killi krçtş.

10. İnceleme alanında Midyat Grubu birimi üzerinde alınan sismik kırılma ölçümelerinde Jeofizik Çalışmalar sonucunda elde edilen elastik parametreler aşağıda özetlenmiştir.
- Tabaka Vp hızları 416-512 m/sn arasında iken, sökülebilirlik Çok Kolay-Çok Kolay,
 - Tabaka Vp hızları 1520-1595 m/sn sökülebilirlik Zor-Zor arasındadır.
 - Tabaka Vs hızları 181-202 m/sn arasında iken,
 - Tabaka Vs hızları 820-853 m/sn arasındadır.
Vs30 hızları ise 787-803 m/sn Zemin grubu ZB-ZB arasındadır.
 - Tabaka elastisite modülü değerleri 1380-1537 kg/cm^2 arasında dayanım Zayıf-Zayıf iken,
 - Tabaka için 33702-37053 kg/cm^2 dayanım Çok Sağlam-Çok Sağlam arasındadır.
 - Tabaka kayma modülü değerleri 483-571 kg/cm^2 dayanım Zayıf-Zayıf arasında iken,
 - Tabaka için 13015-14254 kg/cm^2 dayanım Çok Sağlam-Çok Sağlam arasındadır.
 - Tabaka bulk modülü değerleri 1661-3221 kg/cm^2 arasında dayanım Az-Az iken,
 - Tabaka için 27367-30833 kg/cm^2 dayanım Orta-Orta arasındadır.
 - Tabaka poisson değerleri 0,34-0,42 sıkılık Gevşek-Çok gevşek arasında değişirken,
 - Tabaka için 0,29-0,29 sıkılık Sıkı katı-Sıkı katı arasındadır.

Mehmet YILMAZ
Mühendislik
Oda Sic. No: 3554
Jelitik İmza
Jelitik İmza
Oda Sic. No: 3554

- g) 1. Tabaka yoğunluk değerleri 1,4-1,47 gr/cm³ arasında Orta-Orta ile tanımlanır iken,
 2. Tabaka için 1,93-1,95 gr/cm³ arasında Yüksek-Yüksek tanımlanır.
- h) 1. Tabaka Vp/Vs değerleri 2,05-2,82 arasında zemin türü Sert zemin-Sıkı katı iken,
 2. Tabaka için 1,85-1,86 zemin türü Kaya-Kaya arasındadır.
- i) To zemin titreşim hakim periyodu 0,24-0,24 sn Zemin sınıfı ZB-ZB arasındadır.
- j) Ao zemin büyütmesi 1,13-1,18 sn tehlike düzeyi B(Orta)-B(Orta) arasındadır.
11. Dargeçit ilçesi, Deprem Bölgeleri Haritası'na göre ikinci derecede deprem bölgesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu nedenle DBYBHY "Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında yönetmelik" esaslarına uyulmalıdır.
12. Çalışma alanı Deprem Bölgeleri Haritası'na (1996) göre **2. derece** deprem bölgesinde olup beklenen efektif ivme değeri **0,20 g** ve yukarısıdır.
13. İnceleme alanında yeraltısuyuna rastlanmamıştır.
14. Mikrotremör ölçümlerinden hesaplanan göreceli yer büyütme faktörleri ve yer hakim titreşim periyotları.

Hat	Kayıt Uz.	Pencere Sayısı	Fo	Ao	Tehlike Düzeyi	To	Ta	Tb	Zemin sınıfı	Litoloji
M1	30dk	55	4	1,18	B(Orta)	0,25	0,17	0,37	ZB	Killi krçts.

Bilindiği gibi depremlerde yapının oturduğu zeminin titreşmesi yada diğer bir deyişle sallanması durumunda mühendislik yapısı da salınıma uğramaktadır. Bir deprem durumunda mühendislik yapısı ile oturduğu zeminin periyodunun birbirine yakın olması halinde, rezonans nedeniyle, hasar beklenenden fazla olmaktadır.

15. Hakim titreşim periyodu dağılım haritası (Ansar vd., 2004) sınıflaması göz önünde bulundurularak incelemesi sonucunda; Hoya formasyonunda "**B; orta, tehlike düzeyine**" sınıfına girdiği gözlenmektedir.
16. İncelenen alanla ilgili olarak alınmış sakıncalı alan ve afete maruz bölge kararı bulunmamaktadır.
17. İnceleme alanının eğimin %0-10 ve %>30 olan vadii mevkiinde yamaçlarda yer yer küçük serbest kaya blokları bulunmaktadır. Ayrıca kireçtaşçı birimi kırıkkılı çatlaklı bir yapıya sahip olduğundan bu alanlarda yapılacak kazılar sonrasında oluşacak şevelerde kama tipi kaymalar gelişebilir.
18. İnceleme alanı sınırlarında çökme-tasman, tıbbi jeoloji vb. doğal afet tehlikeleri bulunmamaktadır. İnceleme alanında yer alan Midyat Grubu kireçtaşçı biriminde karstik

boşluk gözlenmemiş olmakla birlikte, kireçtaşının birimi kırık-çatlaklardan sızacak yüzey-yeraltı suyu ile eriyerek karstik boşluk oluşturabilecek nitelikte olduğundan zemin ve temel etütlerinde detaylı olarak irdelenmelidir.

19. İnceleme alanında açılan sondaj kuyularının 2 tanesinde yeraltı suyu seviyesine rastlanılmamıştır.

20. Sıvılaşmayı etkileyen faktörler kısaca şu şekilde sıralanabilir. Rölatif sıkılık, zemin bileşimi ve dane yapısı, zeminin gerilme altında kaldığı süre, sismik geçmiş, yanal basınç katsayıları ve aşırı konsolidasyon oranı ve şekli, deprem karakteristikleri (deprem süresi, büyüklüğü, ivmesi vb.) dir. Çalışma bölgesinde suya doygun, sıvılaşma potansiyeli taşıyan zeminlerin varlığına rastlanılmamıştır.

Mühendislik Jeolojisi, Yerleşime Uygunluk ve Lokasyon Haritaları Ekteverilen çalışma alanında litoloji, eğim,jeoteknik sondaj ile zemin laboratuvarında elde edilen verilere dayanılarak hesaplanan oturma, taşıma gücü ile jeofizik çalışmalarından elde edilen zemin büyütmesi ve zemin hakim titreşim periyodu ile yeraltısuyu durumu, kriterlerine göre yapılan yerleşime uygunluk değerlendirilmesi aşağıdaki şekildedir:

İnceleme alanında yapılan jeolojik-jeoteknik çalışmalar sonucunda;

İnceleme alanı eğim tanımı olarak yumuşak eğimli bir topografya üzerinde bulunduğu gözlenmiştir. İnceleme alanında %0-10 aralığında ayırt edilmiştir.

İnceleme alanında yapılan arazi gözlemleri, literatür çalışmaları, Açılan sondaj kuyuları sonucunda inceleme alanın jeolojisini Midyat gurubuna ait birimler oluşturmaktadır (MTA tarafından hazırlanmış 1/100 000 ölçekli jeoloji haritası). Formasyonun litolojisini bey renkli kireçtaşının marn ardalanması oluşturur.

İnceleme alanında yapılan 2 adet jeoteknik sondajlarında yer altı suyuna rastlanılmamıştır.

İnceleme alanında yapılan sondajlarda Midyat gurubu birimlerin kalınlığı 1,0-8,00 m aralığındadır.

Midyat Gurubuna ait; Ortalama 8 Metre kalınlığında içinde kireçtaşının kayaçlarıdır.

Alınan karotların verimi %17-%18 aralığındadır. Alınan numuneler üzerinde yapılan deneylerden kireçtaşının üst seviyeler için ‘çok ayrılmış-W2’ ve alt seviyeler için ise ‘orta derecede ayrılmış-W3’ bulunmuştur. Birim çatlak sıklığına göre bol kırıkkılı-çatlaklı ve parçalanmış (> 50) sınıfındadır, ayrışma derecesi çok ayrılmış sınıfında (W2)(Çizelge IX.II.I) ve kaya kalitesi (RQD) çok zayıf olarak hesaplanmıştır. (Çizelge IX.II.II.).

İncelenen alanla ilgili olarak alınmış sakıncalı alan ve afete maruz bölge kararı bulunmamaktadır.(Ek.7:kurum görüşleri)

Yapılan arazi gözlemleri, jeolojik ve litolojik yapı, sondaj, sismik çalışmalar, laboratuvar deneyleri, jeoteknik hesaplamalar ve depremsellik özellikleri ve elde edilen veriler ışığında inceleme alanı yerlesime uygunluk açısından Bir (2) kategoride değerlendirilmiştir.

- 1- Uygun Alan-2 (UA-2): Kaya ortamlar
- 2- Önlemlı Alanlar-2.1 (Ö.A-2.1) Önlem Alınabilecek Nitelikte Stabilite Sorunlu Alanlar

XII.I Önlemlı Alanlar-2.1 (Ö.A-2.1) Önlem Alınabilecek Nitelikte Stabilite Sorunlu Alanlar

İnceleme alanında eğimin % 0-10 olduğu jeolojik olarak Midyat gurubuna ait kaya birimlerin oluşturduğu alanlardır. İnceleme alanında gözlenen Kireçtaşlarından elde edilen karotların RQD değerlerine göre Deere, 1964'e göre RQD değerleri yüzde 17-18 arasında gelmiştir, kaya kalitesi sınıflamasına göre, çok zayıf, kaya kalitesine sahip olduğu görülmektedir. Tek eksenli basınç dayanımına göre (Deere ve Miller,1966) Çok düşük Dayanımlı sınıfındadır, ayrışma derecesi tamamen az ayrışmış (W2) sınıfındadır.

Bu alanlarda mevcut durum itibarı ile heyelan ,kay düşmesi vb kütle hareketi gözlenmemiştir. Ancak, yapılacak kazılar sonrası oluşacak şevlerde stabilite sorunları ile karşılaşılabilir. Karşılaşılabilecek stabilite sorunlarının mühendislik önlemleriyle önlenebileceği kanaatine varıldığından bu alanlar yerlesime uygunluk açısından Önlem Alınabilecek Nitelikte Stabilite Sorunlu Alanlar olarak değerlendirilmiştir. Bu alanlar rapor eki yerlesime uygunluk haritalarında "ÖA-2.1" simgesiyle gösterilmiştir.

İnceleme alanında bulunan kuru dereler jeolojik yapı ve eğime bağlı olarak, nebatı toprağın ve ayrışmış birimlerin kalın olduğu yamaçlarda, mühendislik tedbirleri ile önlenebilecek nitelikte stabilite sorunları gelişebilir. Yüksek eğime sahip olan (eğim %10 ve üzeri) ve yüzey, çevre suyu etkisinde kalarak ayrışma zonunun duraylılık problemi yaratacığı beklenen bu alanlar; Önlemlı Alanlar 2.1 (ÖA-2.1) kapsamında değerlendirilmiştir. Ekli yerlesime uygunluk haritasında ÖA-2.1 simgesiyle gösterilmiştir.

Bu alanlarda;

-Zemin ve temel etüt çalışmalarında; inceleme alanında yapılacak kazılar ve planlanacak yapı yükleri de hesap edilerek yamaç boyunca stabilite analizleri yapılmalı, stabilite problemlerine

ASİL MÜHENDİSLİK SONDAJCILIK İNŞ.SAN.TİC. LTD. ŞTİ.
13 Mart Mah. Duyan İş Merkezi Kat:4/6 Mardin 0541 545 21 70

Mardin Mühendislik
Jenofon Oda No: 4561

Erzincan Mühendislik
Jenofon Oda No: 9664

karşı stabiliteyi sağlayacak olan mühendislik önlemleri belirlenmelidir. Bina ve/veya yapı temelleri stabil seviyelere taşittırılmalıdır.

-Zemin ve temel etüt çalışmalarında ayrışma zonunun kalınlığı, temel tipi ve temel derinliği ile yapı yüklerinin taşittırılacağı seviyelerin mühendislik parametreleri (şişme, oturma ve taşıma gücü) belirlenmeli yamaç boyunca stabilite analizleri ayrıntılı olarak yapılmalı ve gerekmesi halinde alınabilecek mühendislik önlemleri belirlenmelidir.

-Mevcut ve Kazılarda olacak şeveler açıkta bırakılmamalı, uygun projelendirilmiş istinat yapılarıyla desteklenmelidir.

-İnceleme alanında mevcut askıda, yarı gömüldü halde bulunan kaya blokları için kaya düşmesi riskine karşı kaya ıslah önlemleri alınmalıdır.

-Farklı oturmalara sebebiyet verilmemesi için yapı temelleri aynı jeolojik-jeoteknik ve litolojik seviyeler üzerine oturtulmalıdır.

-İnceleme alanında mevcut kuru dereler bulunmamaktadır. İnceleme alanındaki kuru dereler için planlama öncesi taşın riski açısından DSİ'den görüş alınmalı ve bu görüşe bağlı kalınarak planlamaya gidilmelidir.

-Yüzey suları, atık suları, sızıntı suları ve yeraltı sularını ortamdan uzaklaştıracak uygun drenaj sistemleri uygulanmalıdır. Çevre ve yüzey suyu drenaj tedbirleri alınarak, yüzey sularının yamaç stabititesinin bozulmasına neden olan olumsuz etkilerinin önüne geçilmelidir.

-Yol, alt yapı, komşu bina parsel ile kendi parselinin güvenliği sağlanmadan kazı işlemi yapılmamalıdır.

-Bu alanlarda yer yer dolgular gözlendiğinden, dolgu kalınlığı ve yayılımı zemin-temel etütlerinde belirlenerek, dolgu temel kazısıyla hafiedilerek, bina ve/veya yapı temelleri dolgu altındaki jeolojik birimlerin mühendislik problemi içermeyen kesimlerine taşittırılmalıdır.

-Yamaç stabilitesini bozucu her türlü kontrolsüz kazıdan kaçınılmalı ve stabiliteyi arttırmak için eğimin düşürülmesine yönelik gerekli önlemler alınmalıdır.

-Eğimin yüksek olduğu eğimin düşürülmesine yönelik gerekli önlemler mutlaka alınmalıdır.

-Kireçtaşı biriminde karstik boşluk gözlenmemiş olmakla birlikte kireçtaşı birimi aşırı kıraklı-parçalı olduğundan su alan kısımlarda karstik boşluk gelişebileceğinden zemin -temel etütlerinde karstik boşluk olup olmadığı yeniden irdelenerek gözlenmesi halinde alınacak önlemler belirlenmelidir.

-Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine uyulmalıdır.

-Yapı temelleri birimlerin stabilité problemi olmayan kesimlerine oturtulmalı veya taşittırılmalıdır.

JOHN C. No: 4561
MÜHENDİSLİK
13 Mart Mah. Duyan İş Merkezi Kat:4/6 Mardin 0541 545 21 70

Emin'e İLHA
Jeoteknik Mühendisi
Oda Sıf. No: 9664

XII.1. Uygun Alanlar-2 (UA-2) Kaya Ortamlar

İnceleme alanında eğimin genellikle %0-10 arasında olduğu, jeolojisinin Hoya Formasyonuna ait kireçtaşlarının oluşturduğu, jeoteknik açıdan taşıma gücü vb. mühendislik problemlerinin olmadığı ve doğal afet tehlikesi yönünden heyelan, akma vb. risklerin gözlenmediği alanlar yerlesime uygunluk açısından değerlendirilmiş ve Uygun Alanlar-2 (Kaya Ortamlar) olarak değerlendirilmiş olup, 1/1000 ölçekli yerlesime uygunluk haritalarında "UA-2" simgesiyle gösterilmiştir.

Bu alanda yapılacak her türlü yapılama öncesi zemin etüt çalışması yapılmalıdır.

Zemin tanımlamaları, karstik boşluklarının belirlenmesi ve jeoteknik hesaplamalar ayrıntılı olarak yapılmalı parsel bazında yapılan zemin ve temel etütlerden elde edilecek veriler ışığında uygun temel tipi ve derinliği için önerilerde bulunulmalıdır

21. Tüm bu verilerin ışığı altında çalışma alanının tamamında, yapılışmalar sırasında, 19.08.2008 tarih 26972 sayılı Resmi Gazete ile değişik "Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği" gereğince parsel bazında zemin etüdü yaptırılması zorunlu olup zemin etütlerinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 10.08.2005 tarih 815 sayılı "Bina ve Bina türü Yapılar İçin Zemin ve Temel Etüdü Raporu Genel Formatı"na uygun olarak ve statik projelerin zemin etüdü sonuçlarına göre hazırlanması istenmeli; ayrıca "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik" esaslarına, titizlikle uymalıdır.
22. Bu çalışma Mardin ili, Dargeçit ilçesi Bahçebaşı Sümer mahallesi 101 ada 403 parsel "İmar Planı ve imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt" çalışması olup Parsel bazında zemin etüdü olarak kullanılamaz.

TMMOB

JEOFİZİK

MÜHENDİSLERİ

ODASI

Sorumlu Jeofizik Mühendisinin
Adı-Soyadı: Mehmet BAYRAM
Oda Sicil No: 4561
T.C. Kimlik No: 47956103836
Tarih:/06/2025
İmza:

*Mehmet BAYRAM
Jeofizik Mühendisi
Oda Sic. No: 4561*

TMMOB

JEOLOJİ

MÜHENDİSLERİ

ODASI

Sorumlu Jeoloji Mühendisinin
Adı-Soyadı: EMİNE İLHAN
Oda Sicil No: 9664
T.C. Kimlik No: 19157090406
Tarih:/06/2025
İmza:

*Emine İLHAN
Jeoloji Mühendisi
Oda Sic. No: 9664*

ASİL MÜHENDİSLİK SONDAJCILIK İNŞ.SAN.TİC. LTD. ŞTİ.
13 Mart Mah. Duyan İş merkezi Kat:4/6 Mardin 0541 545 21 70

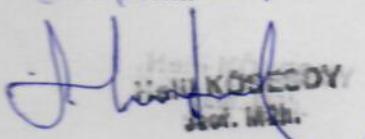
İLİ	MARDİN
İLÇE	DARGEÇİT
MAHALLESİ	BAHÇEBAŞI SÜMER
PAFTA	1/5000 ölçekli M47-D-18C nolu toplam 1 adet halihazır harita paftaları ile 1/1000 M47-D-18C3C, M47-D-18C3D nolu toplam 2 adet halihazır harita pafta
	101
PARSEL	403
PLAN/RAPOR TÜRÜ ÖLÇEĞİ	İMAR PLANINA ESAS JEOLOJİK-JEOTEKNİK RAPOR

Rapor içeriğindeki sondaj, laboratuvar, analiz vb. veri ve bilgilerin teknik sorumluluğu müellif mühendis/firmada olmak üzere 28.09.2011 tarih ve 102732 sayılı genelge gereğince, büro ve arazi incelemesi sonucunda uygun bulunmuştur.

KOMİSYON VE KONTROL MÜHENDİSLERİ

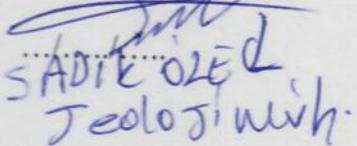
Başkan

30.06.2025

H. H. KÖSECOY
Müh. Msc.

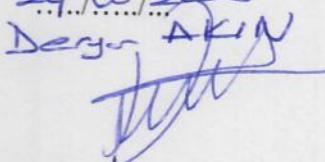
Üye

SADIK ÖZEL
Jeoloji Müh.

Üye

24.06.2025

Derya AKIN
Müh.

28.09.2011 gün ve 102732 sayılı
Genelge ve 20.01.2025 tarih ve 11521657 sayılı
Vilayet oluruna göre incelemeş ve ONAYLANMIŞTIR

ONAY

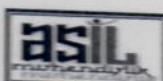
30.06.2025

ASİL MÜHENDİSLİK SONDAJCILIK İNŞ.SAN.TİC. LTD. ŞTİ.
13 Mart Mah. Duyan İş merkezi Kat:4/6 Mardin 0541 545 21 70

KAYNAKLAR

- ANSAL A., Laue J., Buchheister J., Erdik M., Springman S. M., Studer J., Köksal D., 2004. Site Characterization and Site Amplification For A Seismic Microzonation Study in Turkey, 11th International Conference on Soil Dynamics and Earthquake Engineering and 3 rd Earthquake Geotechnical Engineering, San Francisco, 7-9 Jan. 2004.
- ASTM D1586-99 1988. Standard Test Method for Penetration Test and Split-BarrelSampling of Soils. American Society for Testing and Materials (ASTM), Soil and Rock,Building stones.Section 4, V. 04,08.
- ASTM D 2216, Method for Laboratory Determination of Water (Moisture) Content of Soil, Rock and Soil-Aggregate Mixtures
- ASTM D 4318, Test Method for Liquid Limit and Plastic Limit and Plasticity Index of Soils
- AYTUN, A., 2001.Olaşı deprem hasarını en aza indirmekamacıyla yapıların “doğal” salınım periyodlarının yerin “baskın” periyodundan uzak kılınması, Uşak İl live Dolayı (Frigya) Depremleri Jeofizik Toplantısı,TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası, Ankara.
- BOWELS, J. E. 1988. Foundation Analysis and Design, McGraw-Hill International 16, 61-81.
- BURMISTER, D.M., 1951.Identification and classification of soil An apprasial and statement of principles. ASTM STP 113, Amer. Soc. for Test and Mat.,Philadelpia
- BÜYÜKAŞIKOĞLU, S. 1987, Sismoloji Ders Notları, İstanbul Teknik Üniversitesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü.
- ÇELİK, H., 2008. Doğu Anadolu Fay Sistemi’nde Sivrice Fay Zonunun Palu-Hazar Gölü (Elazığ) arasındaki bölümünde Atımla İlgili Yeni Arazi Bulgusu., Fırat Üniv. Fen ve Müh. Bil. Dergisi. 20 (2), 305-314, 2008
- ERCAN A., 2001. Yer Araştırma Yöntemleri; Bilgiler Kurallar TMMOB Jeofizik Müh. Odası Yayıını, 339 sayfa.
- Google Earth İnternet Sitesi., www.maps.google.com.
- GUTENBERG, B., Richter C. F., 1954. Earthquake magnitude, intensity, energy andacceleratio. Bull. Seism. Soc. Am.; 32, 163-191.
- GÜRPINAR, A. 1977. Deprem Mühendisliğine Giriş, T.C. İmar ve İskan Bakanlığı Deprem Araştırma Enstitüsü Başkanlığı, Ankara.
- HOLTZ, W.G. and Gibbs, H.J. 1956 "Propeties of Expansive Clays" Transactions ASCE,Vol. 121,pp.641-677.
- HOLTZ, R.D. and Kovacs, D. 1981. An Introduction to Geotechnical Engineering. Prentice-Hall Inc., New Jersey, 736 p.
- IAEG 1981. Rock and soil description and classification for engineering geological mapping. Bulletin of International Association of Engineering Geology, 24, 253-274.
- ISRM 1978. Suggested methods for the quantitative description of discontinuities in rock masses. International Journal of RockMechanics Mining Sciences and Geomechanics Abstracts, 15, 319-368.
- ISRM 1981. Basic geotechnical description of rock masses. International Journal of Rock Mechanics Mining Sciences andGeomechanics Abstracts, 18, 85-110.
- Jeofizik ve geoteknik çalışmalar .2005., www.istanbul.edu.tr.

TEMEL SONDAJ LOGU

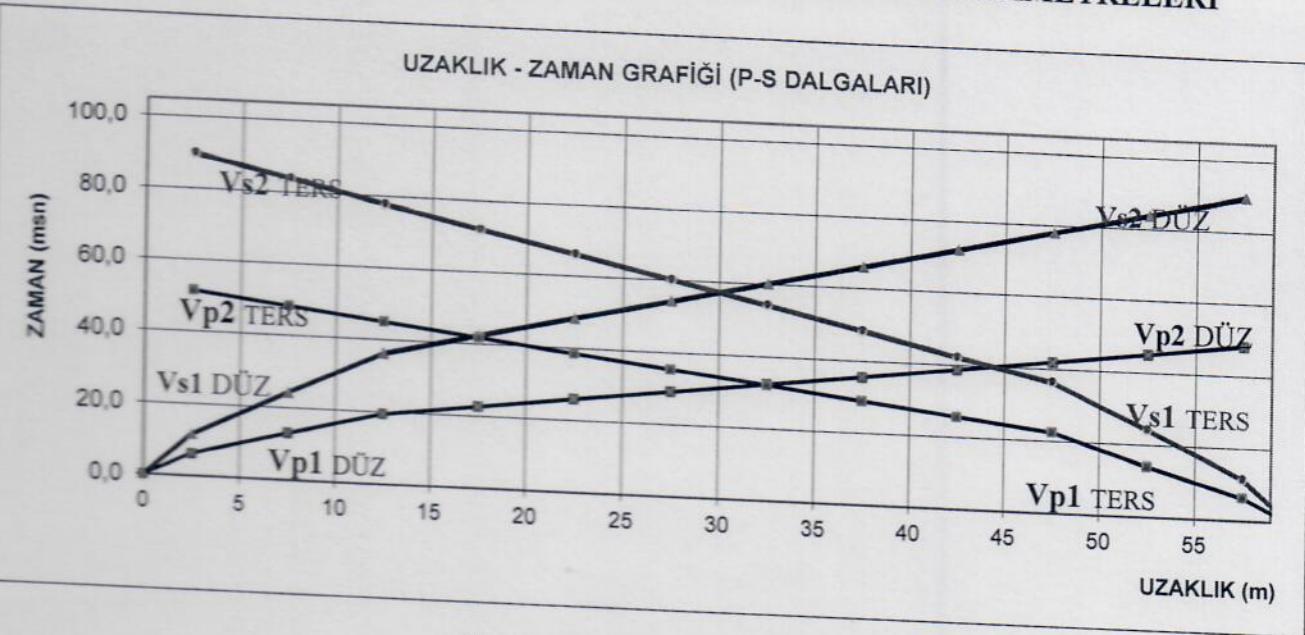
Proje Adı Mardin/Dargeçit Bahçebaşı/sümer mah 101 ada 403 parsel				Sondaj Yeri : MARDİN/DARGEÇİT				Derinlik (m)	Sondaj No	Sayfa No				
Makine Tipi : Crelus Sondaj Yönt. : Rotary Baş. Tarihi : 14.05.2025 Bit. Tarihi : 14.05.2025 Zemin Kotu: - m. Sondör Ahmet Atalay				Logu Hazırlayan EMINE İLHAN Jeoloji Mühendisi Oda Sıfır No:9664				8 m	SK-1	1				
								Derinlik (m)	Tarih	Saat	Açıklama			
											su yok			
Sondaj Derinliği	Tabaka Derinliği	Numune Derinliği	Numune Türü	SPT Deneyi						Kaya Özellikleri		Jeolojik Kesit	Zemin Tanımlanması	
				Darbe	Sayı	Grafik				TCR%	SCR %			RQD%
1	0.5			15	30	45	N	10	20	30	40	50	60	
2													42	
3													16	
4													W2	
5														
6														
7														
8														
9														
10													KUYU SONU 8 M	
11														
12														
13														
14														
15														
16														
17														
18														
ZEMİN DEĞERLENDİRMESİ - SPT								Kaya Niteliği	RQD					
Ince Taneli (Kohezyonlu)		In Taneli (Kohezyonlu)						%		Ayrışma Derecesi (W)				
N:0-2		N: 0-4		0-25		W1 Taze (Ayrışmamış)				Çarık Sıklığı (m)				
N:3-4		N: 5-10		25-50		W2 Az Ayrışmış				1-3 Az Çataklı-Kırıklı				
N:6-8		N: 11-30		50-75		W3 Orta Derecede Ayr.				3-10 Kırıklı				
N:9-13		N: 31-50		75-90		W4 Aynşmiş				10-50 Ç.Çataklı-Kırıklı				
N:5-8		N: >50		90-100		W5 Tamamen Ayrışmış				>50 Parçalanmış				

TEMEL SONDAJ LOGU

Proje Adı Mardin/Dargeçit Bahçebaşı/sümer mah 101 ada 403 parcel				Sondaj Yeri : MARDİN/DARGEÇİT				Derinlik (m)	Sondaj No	Sayfa No			
Makine Tipi : Crelus Sondaj Yönü: Rotary Baş. Tarihi : 14.05.2025 Bit. Tarihi : 14.05.2025 Zemin Kotu: - m. Sondör Ahmet Atalay				Logu Hazırlayan EMINE İLHAN Jeoloji Mühendisi Oda Sıra No: 9664 <i>(Signature)</i>				8 m	SK-2	1			
Sondaj Derinliği	Tabaka Derinliği	Numune Derinliği	Numune Turu	SPT Deneyi				Kaya Özellikleri	Jeolojik Kesit	Zemin Tanımlanması			
				Darbe	Sayıtı	Grafik		TGR%	SGR %	RQD %	AYRISMA DERESES		
				15	30	45	N	10	20	30	40	50	60
1	0.5							44	—	17	—	W2	Nebatı toprak
2													KIREÇTAŞI
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													KUYU SONU 8 M
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
ZEMİN DEĞERLENDİRMESİ - SPT								Kaya Niteliği	RQD	Ayrışma Derecesi (W)		Çarık Sıklığı (m)	
Ince Tanelli (Kohezyonlu)		In Tanelli (Kohezyonlu)			%								
N:0-2		N: 0-4			0-25					W1 Taze (Ayrışmamış)			
N:3-4		N: 5-10			25-50					W2 Az Ayrışmış			
N:6-8		N: 11-30			50-75					W3 Orta Derecede Ayr.			
N:9-13		N: 31-50			75-90					W4 Aynışmış			
N:5-8		N: >50			90-100					W5 Tamamen Ayrışmış			
N:9-13										>50 Parçalanmış			

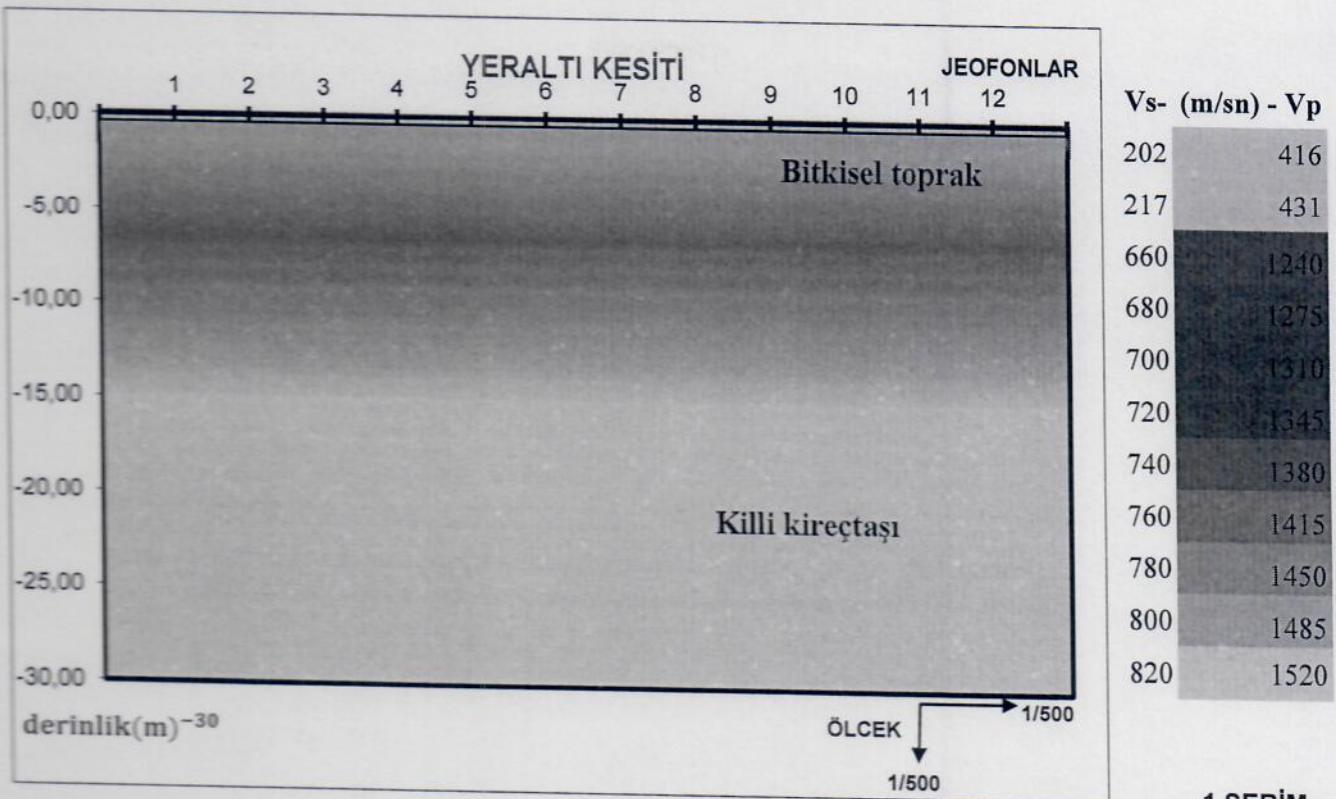
SİSMİK KIRILMA ÇALIŞMASI, HIZLAR VE ZEMİN ELASTİK PARAMETRELERİ

HIZLAR	DALGA HIZLARI				
	SEMBOL	BİRİMİ	1. TABAKA	2. TABAKA	3. TABAKA
P DALGASI HIZLARI - DÜZ ATIŞ	(Vp)	m/sn	421	1.523	
P DALGASI HIZLARI - TERS ATIŞ	(Vp)	m/sn	411	1.516	
S DALGASI HIZLARI (ORTALAMA)	(Vs)	m/sn	202	820	
P DALGASI HIZLARI (ORTALAMA)			416	1.520	
TABAKA DERİNLİKLERİ					
DERİNLİKLER	SEMBOL	BİRİMİ	P DÜZ	P TERS	
	(h)	m	0,40	0,40	
ELASTİK PARAMETRELER					
YOĞUNLUK	SEMBOL	BİRİMİ	1. TABAKA	2. TABAKA	3. TABAKA
POİSSON ORANI	(d)	gr/cm ³	1,40	1,94	
KAYMA MODÜLÜ	(P)	-	0,35	0,30	
ELASTİSİTE MODÜLÜ	(G)	kg/cm ²	571	13014	
BULK MODÜLÜ	(E)	kg/cm ²	1538	33730	
HAKİM TİTREŞİM PERYODU	(T ₀)	sn	1661	27542	
ZEMİN BÜYÜTMESİ			0,25		
ZEMİN OTURMASI			2,36	1,18	
YATAK KATSAYISI	S	cm	0,86	0,21	
ZEMİN TAŞIMA GÜCÜ	k	ton/m ³		13014	
ZEMİN EMNİYET GERİLMESİ	(q _a)	kg/cm ²	1,48	8,28	
EKSКАVATOR NO	(q _s)	kg/cm ²	0,49	2,76	
SIKİŞABİLİRLİK			1-3	6-8	
			0,00060	0,00004	

1.SERİM Uzaklık-Zaman Grafiği, Hızlar ve Dinamik Parametreler

M

P DÜZ ATIŞ
Bitkisel Toprak

1. TABAKA

$$VP_1 = 421 \text{ m/sn}$$

$$VS_1 = 202 \text{ m/sn}$$

$$h_1 = 0,40 \text{ m}$$

P TERS ATIŞ

$$VP_1 = 411 \text{ m/sn}$$

$$h_1 = 0,40 \text{ m}$$

Killi kireçtaşı

2. TABAKA

$$VP_2 = 1.523 \text{ m/sn}$$

$$VS_2 = 820 \text{ m/sn}$$

$$h_2 = 30 \text{ m}$$

$$VP_2 = 1.516 \text{ m/sn}$$

$$h_2 = 30 \text{ m}$$

1.SERİM Sismik Hızlara Göre Elde Edilen Yer Altı Kesiti

1.SERİM

T _i 0,0018	T _i ₂ 0,0018	Jeo ar 5,0	Offset ar 2,5	G.F. 57,5	Vp/Vs It 2,08	Vp/Vs 2t 1,86

JEOFON	UZAKLIK	P HIZI (D)	P DÜZ	P TERS	P HIZI (T)		S	S HIZI	S TERS
	0		0,0	0,0			0,0		
1	2,5	403	6,2	6,4	391	51,328	11,5	197	90
2	7,5	733	13,0	14,1	651	48,128	24,2	414	84
3	12,5	768	19,5	22,5	592	44,928	36,3	841	78
4	17,5	1563	22,7	25,7	1.563	41,728	42,2	841	72
5	22,5	1563	25,9	28,9	1.563	38,528	48,2	841	66
6	27,5	1563	29,1	32,1	1.563	35,328	54,1	841	60
7	32,5	1563	32,3	35,3	1.563	32,128	60,0	841	54
8	37,5	1563	35,5	38,5	1.563	28,928	66,0	841	48
9	42,5	1563	38,7	41,7	1.563	25,728	71,9	841	42
10	47,5	1563	41,9	44,9	1.563	22,528	77,9	841	36
11	52,5	1563	45,1	48,1	1.563	14,08	83,8	841	24
12	57,5	1563	48,3	51,3	1.563	6,4	89,8		12
	60,0					0			0

67	37	1,8	10	18
127	67	1,895522	8	15,164

<i>V_S</i> ₃₀	788	m/sn

Zemin Grubu	ZB	1	-0,40
		2	-0,40
		3	-0,40
		4	-0,40
		5	-0,40
		6	-0,40
		7	-0,40
		8	-0,40
		9	-0,40
		10	-0,40
		11	-0,40
		12	-0,40
			-0,40
			-0,40

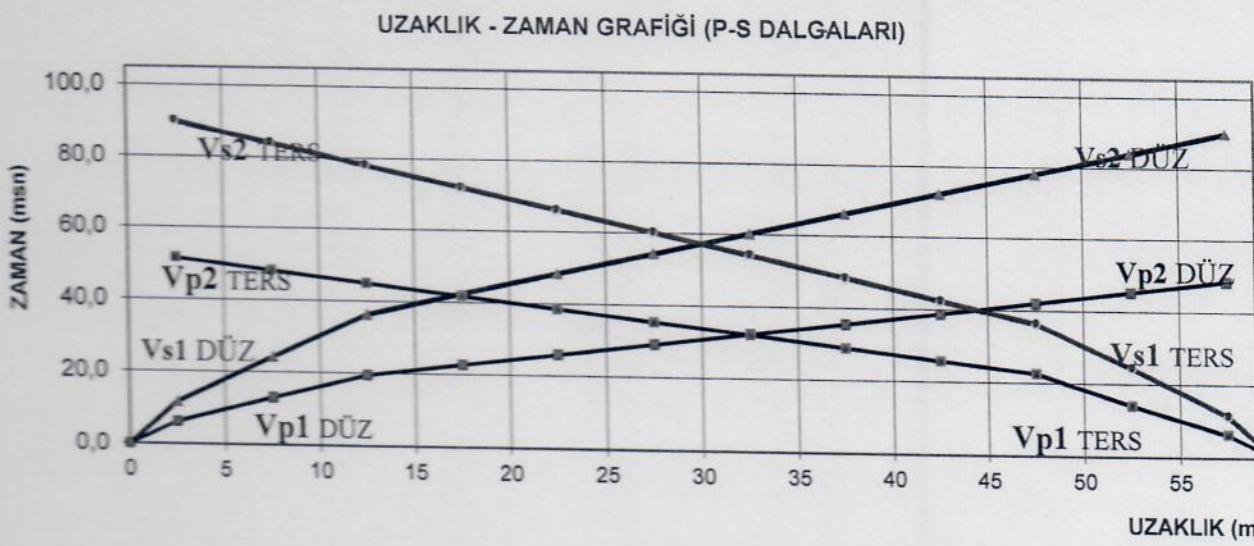
<i>T₀</i>	<i>T_a</i>	<i>T_b</i>
0,25	0,17	0,37

Taşıma Gücü (qu) (ton/m ²)	1.Tabaka	21
	2.Tabaka	213

Hat	Denizlik m.	V _p m/s	V _s m/s	Yedeklik (gr cm ²)	Taşıma Gücü (qu) (ton/m ²)	Birimlik Taşıma Gücü (ca)	Qem
1.SERİM	0,4	416	202	1,40	20,5	1,48	0,49
		1519,5	820	1,94	213,5	8,280	2,760

2.SERİM

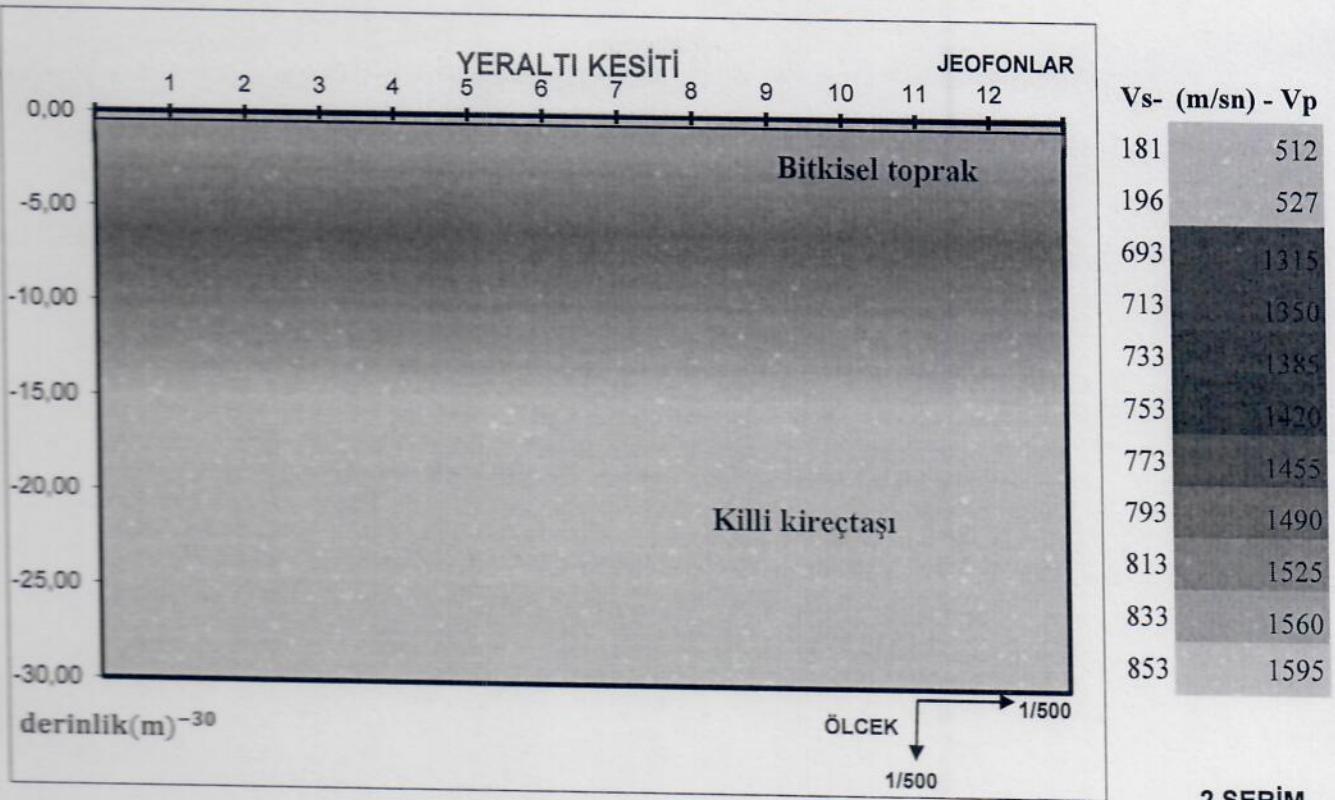
SİSMİK KIRILMA ÇALIŞMASI, HIZLAR VE ZEMİN ELASTİK PARAMETRELERİ

DALGA HIZLARI					
HIZLAR	SEMBOL	BİRİMİ	1. TABAKA	2. TABAKA	3. TABAKA
P DALGASI HIZLARI - DÜZ ATIŞ	(Vp)	m/sn	510	1.587	
P DALGASI HIZLARI -TERS ATIŞ	(Vp)	m/sn	513	1.602	
S DALGASI HIZLARI (ORTALAMA)	(Vs)	m/sn	181	853	
P DALGASI HIZLARI (ORTALAMA)			512	1.595	
TABAKA DERİNLİKLERİ					
DERİNLİKLER	SEMBOL	BİRİMİ	P DÜZ	P TERS	
	(h)	m	0,50	0,50	
ELASTİK PARAMETRELER					
	SEMBOL	BİRİMİ	1. TABAKA	2. TABAKA	3. TABAKA
YOĞUNLUK	(d)	gr/cm ³	1,47	1,96	
POISSON ORANI	(P)	-	0,43	0,30	
KAYMA MODÜLÜ	(G)	kg/cm ²	483	14253	
ELASTİSİTE MODÜLÜ	(E)	kg/cm ²	1380	36969	
BULK MODÜLÜ	(K)	kg/cm ²	3213	30332	
HAKİM TİTREŞİM PERYODU	(T ₀)	sn	0,24		
ZEMİN BÜYÜTMESİ			2,17	1,14	
ZEMİN OTURMASI	S	cm	0,96	0,20	
YATAK KATSAYISI	k	ton/m ³	14253		
ZEMİN TAŞIMA GÜCÜ	(q _u)	kg/cm ²	1,39	8,72	
ZEMİN EMNİYET GERİLMESİ	(q _s)	kg/cm ²	0,46	2,91	
EKSКАVATOR NO			1-3	6-8	
SIKİŞABİLİRLİK			0,00031	0,00003	

2.SERİM Uzaklık-Zaman Grafiği, Hızlar ve Dinamik Parametreler

M

P DÜZ ATIŞ
Bitkisel Toprak

1. TABAKA

$$VP_1 = 510 \text{ m/sn}$$

$$VS_1 = 181 \text{ m/sn}$$

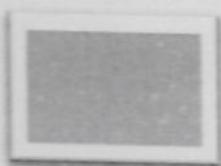
$$h_1 = 0,50 \text{ m}$$

P TERS ATIŞ

$$VP_1 = 513 \text{ m/sn}$$

$$h_1 = 0,50 \text{ m}$$

Killi kireçtaşı

2. TABAKA

$$VP_2 = 1.587 \text{ m/sn}$$

$$VS_2 = 853 \text{ m/sn}$$

$$h_2 = 30 \text{ m}$$

$$VP_2 = 1.602 \text{ m/sn}$$

$$h_2 = 30 \text{ m}$$

2.SERİM Sismik Hızlara Göre Elde Edilen Yer Altı Kesiti

2.SERİM

Ti₁ Ti₂ Jeo ar Ofset ar G.F. Vp/Vs 1t Vp/Vs 2t
 0,0019 0,0019 5,0 2,5 57,5 2,82 1,86

JEOFON	UZAKLIK	P HIZI (D)	P DÜZ	P TERS	P HIZI (T)		S	S HIZI	S TERS
0			0,0	0,0			0,0		
1	2,5	403	6,2	6,4	391	51,328	11,5	197	90
2	7,5	733	13,0	14,1	651	48,128	24,2	413	84
3	12,5	768	19,5	22,5	592	44,928	36,3	840	78
4	17,5	1563	22,7	25,7	1.563	41,728	42,3	840	72
5	22,5	1563	25,9	28,9	1.563	38,528	48,2	840	66
6	27,5	1563	29,1	32,1	1.563	35,328	54,2	840	60
7	32,5	1563	32,3	35,3	1.563	32,128	60,1	840	54
8	37,5	1563	35,5	38,5	1.563	28,928	66,1	840	48
9	42,5	1563	38,7	41,7	1.563	25,728	72,1	840	42
10	47,5	1563	41,9	44,9	1.563	22,528	78,0	840	36
11	52,5	1563	45,1	48,1	1.563	14,08	84,0	840	24
12	57,5	1563	48,3	51,3	1.563	6,4	89,9		12
	60,0				0				0

67	37	1,8	10	18
127	67	1,895522	8	15,164

V_{S30} 803 m/sn

Zemin Grubu	ZB	1	-0,50
		2	-0,50
		3	-0,50
		4	-0,50
		5	-0,50
		6	-0,50
		7	-0,50
		8	-0,50
		9	-0,50
		10	-0,50
		11	-0,50
		12	-0,50
			-0,50
			-0,50

T_0	T_a	T_b
0,24	0,16	0,36

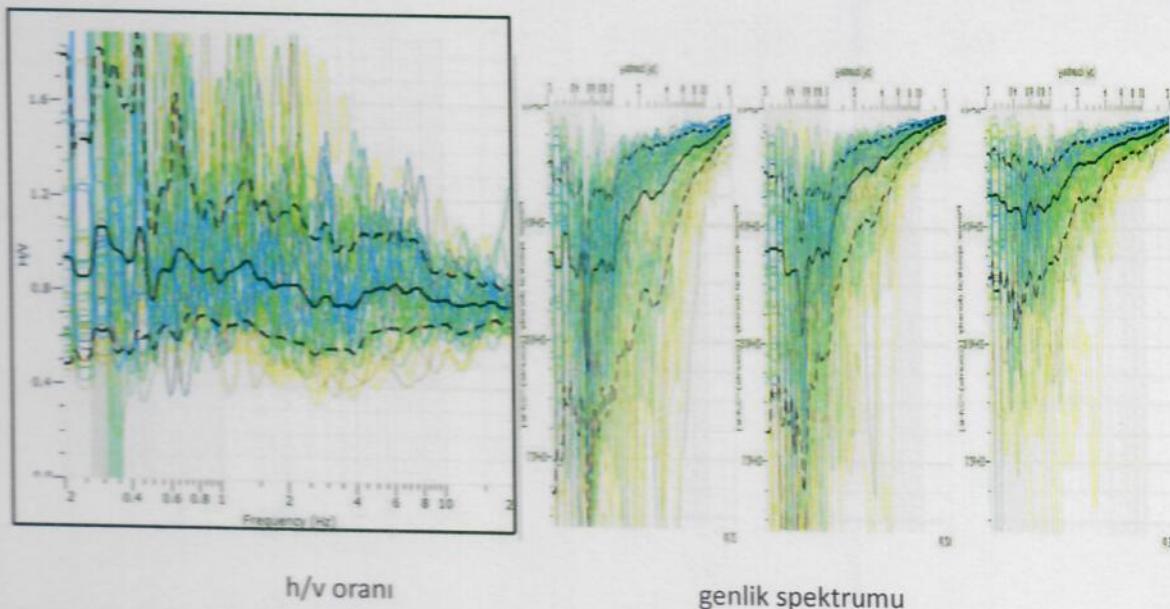
Taşıma Gücü (qu) (ton/m ²)	1.Tabaka	19
	2.Tabaka	227

Has	Dernik m	Vp m/s	Vs m/s	Yögünlik (gram)	Taşıma Gücü (qu) (ton/m ²)	Başlangıç ve Kapama Gücü (qu ton/m ²)	Qem
2.SERİM	0,5	511,5	181	1,47	19,4	1,39	0,46
		1594,5	853	1,96	226,7	8,718	2,906

Mikro ekler

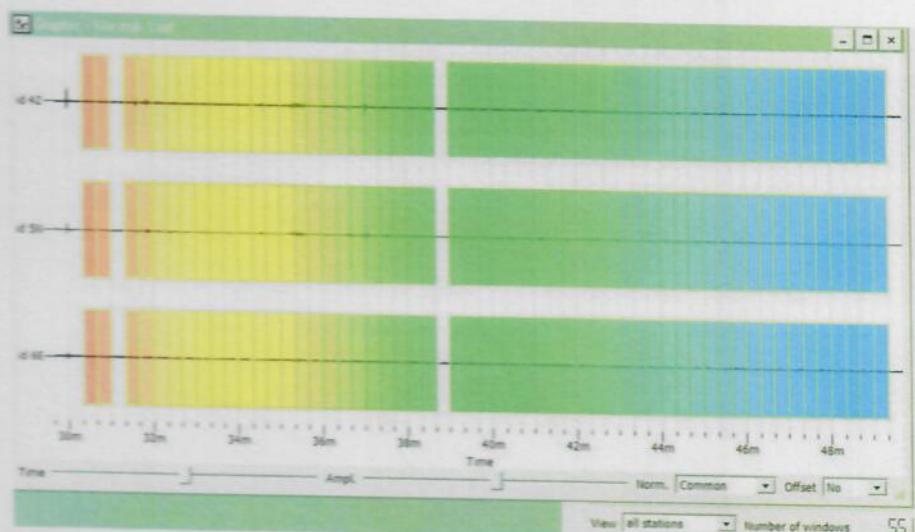

Veri kayıt

h/v oranı

genlik spektrumu

Pencerelenmiş veri

M

BARAN ZEMİN VE KAYA MEKANIÇİ LABORATUVARI

DENYEY SONUC RAPORU

Laboratuvarımız T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Onaylıdır. Belge No:439 Veriliş Tarihi:21.06.2013

FİRMA ADRESİ: 13 MART MAHALLESİ FUAT YAĞCI CAMİ KARŞISI FEYZİ DUYAN İŞ MERKEZİ KAT : 4 DAIRE : 6 YENİŞEHİR / MARDİN
Sayfa No: 1 / 1
Rapor No: AB-0262

FİRMA ADI : ASİL MÜHENDİSLİK İNŞAAT ELEKTRİK NAKLİYAT GIDA HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET LIMITED ŞİRKETİ
PROJE ADI : Mardin İl, Dargeçit İlçe, Bahçebaşı/Sümer Mahallesi, 101 Ada, 403 Nolu Parsel

LAB. KAYIT NO : AB-0252

RAPOR TARİHİ : 20.05.2025

NUM. GEL. TARİHİ : 14.05.2025

DENEY STANDARTı : DENEY STANDARTı :

TS EN ISO 17892-4
TS EN ISO 17892-1
TS EN ISO 17892-2

Sondaj No	Numune No	Deneysel Etki	Sıvı İğnesi (%)	Kuru Yoğunluk (g/cm³)	Doğal Yoğunluk (g/cm³)	Dizgili Ağırlık (g/cm³)	Hidrometre	Elek Analizi	Atterberg Limitleri	DENEYLER			
										TS EN ISO 17892-12	TS EN ISO 17892-10	TS EN ISO 17892-8	TS 1900-2 / 11
SK-1	CR	3.00	2.24	2.24	2.24	2.24				TS 1600	TS 699	TS 1920	TS 1900-2 / 11
SK-2	CR	3.00	2.19	2.19	2.19	2.19				TS 1600	TS 699	TS 1920	TS 1900-2 / 11

*İlgili kurum personeli bu bulgularını doğruladı, kendi bilgilerini ile "Yapı Denetim Sistemi (YDS)" nden

28624987 Bakanlık Rapor Numarası ile kontrol edebilir.

Deney Sorumlusu
Alper KOLAKAN
Jeoloji Mühendisi

[Signature]

- *Deneysel sonucları sadece test edilen deneysel numurelerine aittir.
- *Deney sonuçları laboratuvarımızın izni olmadan kullanılarak toplanamaz, Değiştirilmemelidir.
- *Deney sonuçlarında bulunan değerler müsteri boyandır. Numurelerin uzman kişi veya kişilere alındığına göre, numurelerin aksılığı yerin kullanım değiştirilmesi, doğrulaması ve onarımı ile moydalan能做到 her türlü değişikliklerden laboratuvarımız soronu değişir.
- *İmzaınız deneysel raporunun geçerliliğini yostur.

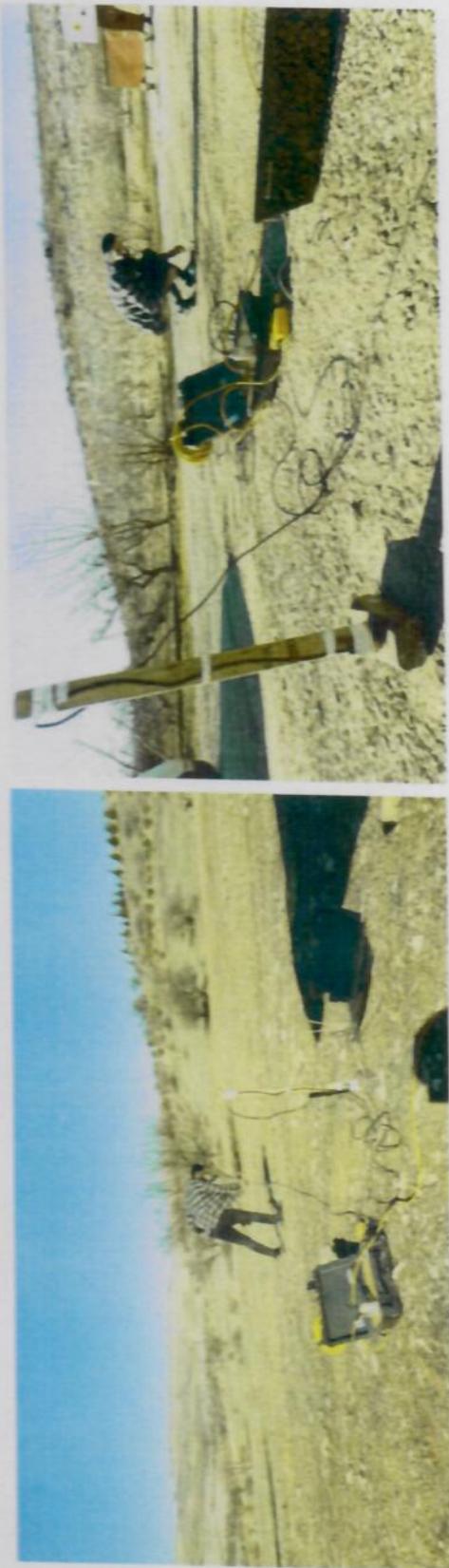
Deney Sorumlusu
Şehmus BARAN
Jeoloji Mühendisi

[Signature]

BARAN Jeolojik Jeoteknik Lab.Mad.Inş.San. Ve Tic.Ltd.Sti.
Peyas Mah.Diclekent Villaları 250.Sok. No:7 Kayapınar / DIYARBAKIR
Tel. : 0 412 228 36 24 Fax: 0 412 257 55 11
www.baranlaboratuvvar.com

M A

Inceleme alanında yapılan çalışmalar

CD A

Sayı : E-86730861-622.02-1093409

30.09.2024

Konu : Kurum Görüsü (Dargeçit Bahçebaşı/ Sümer
Mah. 101 Ada 403 Parsel)MARDİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
(İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 07.08.2024 tarihli ve E-89106703-754-149843 sayılı yazınız.

İlgi yazında; İlümüz Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı/Sümer Mahallesi 101 ada 403 parselde bulunan taşınmazın "Turizm alanı, Düğün salonu, yüzme havuzu, restoran, Ticaret alanı ile Akaryakıt ve Servis İstasyonu" olarak imar planına dahil edilmesi için kurumumuz görüşünün tarafınıza verilmesi talep edilmiştir.

Bahse konu alanda kurumumuz kayıtlarında "Afete Maruz Bölge" kararı bulunmamaktadır. Söz konusu alanda yapılaşma durumunda zemin durumunun araştırılarak çıkan sonuca göre önlem alınması gerekiyorsa ilgili mevzuatlar kapsamında iyileştirmeler yapılmalıdır.

Gereğini arz ederim.

Kerem ORUK
İl Afet ve Acil Durum Müdürü

Sayı : E-36381633-305.02-10351715
Konu : Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı/Sümer
Mahallesi, 101 Ada, 403 Parsel Sayılı
Taşınmaz Hk.

MARDİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgı : Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığının (İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı) 07.08.2024 tarihli ve E-89106703-754-149843 sayılı yazısı.

İlgîde kayıtlı yazı ile "...İlgî dilekçe ile Mizgin TOPRAK adına kayıtlı İliz Dargeçit İlçesi Bahçebaşı/Sümer Mahallesi 101 ada 403 parsel sayılı taşınmazın "Turizm Alanı, Düğün Salonu, Yüzme Havuzu, Restoran, Ticaret Alanı ile Akaryakıt ve Servis İstasyonu" olarak imar planına dahil edilmesi için Başkanlığımızdan kurum görüşü başlatılması talep edilmiştir. İliz Dargeçit İlçesi Bahçebaşı/Sümer Mahallesi 101 ada 403 parsel sayılı taşınmazın "Turizm Alanı, Düğün Salonu, Yüzme Havuzu, Restoran, Ticaret Alanı ile Akaryakıt ve Servis İstasyonu" olarak imar planına dahil edilmesi imar planı, ifraz ve ruhsatlandırma işlemlerinin yapılmasında Kurumunuzca herhangi bir sakıncanın olup olmadığını Başkanlığımıza bildirilmesi hususunda;..." şeklinde belirtilerek İl Müdürlüğüümüz görüşü talep edilmektedir.

Söz konusu Mardin İli, Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı/Sümer Mahallesi, 101 ada 403 parsel sayılı taşınmaz sınırları içerisinde 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında tescil edilmiş, korunması gereklili Tabiat Varlığı ve Doğal Sit Alanı bulunmamaktadır.

Bununla birlikte aynı kanun kapsamında Kültür Varlıkları ile ilgili olarak Mardin Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nden görüş alınması gerekmektedir.

Ayrıca 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Haber verme zorunluluğu başlıklı, Madde 4 - "Taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını bulanlar, malik oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığı bulunduğu bilenler veya yeni haberdar olan malik ve ziyetler, bunu en geç üç gün içinde, en yakın müze müdürlüğüne veya köyde muhtara veya diğer yerlerde mülki idare amirlerine bildirmeye mecburdurlar. Bu gibi varlıklar, askeri garnizonlar ve yasak bölgeler içinde bulunursa, usulüne uygun olarak üst komutanlıklara bildirilir. Böyle bir ihbarı alan muhtar, mülki amir veya bu gibi varlıklardan doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların muhafaza ve güvenlikleri için gerekli tedbirleri alırlar. Muhtar, aynı gün alınan tedbirlerle birliktedir. en yakın mülki amire; mülki amir ve diğer makamlar ise on gün içinde, yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına ve en yakın müze müdürlüğüne bildirir. İhbar alan Bakanlık ve müze müdürü bu Kanun hükümlerine göre, en kısa zamanda gerekli işlemleri yapar."

Yine aynı kanunun, Haber verme sorumluluğuna ve kültür varlığı ticaretine aykırı hareket edenler başlıklı, Madde 67 - "(Değişik: 23/1/2008-5728/410 md.) Kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili olarak bildirim yükümlülüğüne mazereti olmaksızın ve bilerek aykırı hareket eden kişi, altı aydan üç yila kadar

hapis cezası ile cezalandırılır. Bildirimi yapılmamış olan kültür ve tabiat varlığını satışa arz eden, satan, veren, satın alan, kabul eden kişi iki yıldan beş yila kadar hapis ve beşbin güne kadar adlı para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu durumda birinci fikrada tanımlanan suçtan dolayı ayrıca cezaya hukmolenmaz...’denilmekte olup yapılan çalışma kapsamında Tabiat Varlığına rastlanması durumunda Müdürlüğüne ivedi olarak haber verilmesi gerekmektedir.

Söz konusu proje ile ilgili işlemlerin 2872 sayılı Çevre Kanunu, bu Kanuna istinaden çıkartılan Yönetmelikler ve diğer ilgili mer'i mevzuat hükümlerine uyulması, öngörülen izinlerin alınması, ekolojik dengenin bozulmamasına, çevrenin korunmasına, geliştirilmesine yönelik tedbirlere riayet edilmesi kaydıyla söz konusu yerlerle ilgili içme suyu havzaları, sulak alanlar içinde, göl ve barajların su toplama havzaları içerisinde ve kurumlarinca yürütülen projeler kapsamında kalıp kalmadığı konusunda İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve bağlı birimlerinden görüş sorulması gerekmektedir.

Söz konusu Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı/Sümer Mahallesi, 101 ada 403 parsel sayılı taşınmaz Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkâri Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan rasterlarına (M47 Paftası) işlendiğinde söz konusu taşınmazın "Karayolu ve Tarım Arazisi" kullanım fonksiyonları içerisinde kaldığı anlaşılmaktadır.

Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkâri Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Hükümleri '7.Genel Hükümler' başlığı altında yer alan;

'7.10. 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı'nın onama tarihinden önce mevzuata uygun olarak onaylanmış mevzi imar planları yürürlüğtedir. 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı'nın onama tarihinden önce ilgili idaresince plan yapım sürecine ilişkin işlemleri başlatılmış olan mevzi imar planları ile ilgili iş ve işlemler; doğal ve kültürel değerlerin, korunan alanların olumsuz etkilenmemesi ve değerli tarım arazilerinin korunması ve tarımsal üretimde toprak bütünlüğünün bozulmaması göz önünde bulundurularak, ilgili idaresi tarafından değerlendirilip sonuçlandırılabilir. Alt ölçekli planların mevzuata uygunluğu ilgili idaresince tespit edilir.'

Bahse konu Dargeçit İlçesi, Bahçebaşı/Sümer Mahallesi, 101 ada 403 parsel sayılı taşınmaz ile ilgili iş ve işlemler Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkâri Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Hükümleri '8.3.Özel Hükümler' başlığı altında yer alan '8.3.31. Karayolu Kenarında Yapılacak Yapı ve Tesisler' ile '8.3.8. Tarım Arazileri (5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa Tabi Araziler)' başlığı altında yer alan plan hükümlerine tabi olup Karayolları 9. Bölge Müdürlüğü'nün ve İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne ilgili yatırının gerçekleştirilemeyeceğine dair olumlu görüşlerinin alınması gerekmektedir.

Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkâri Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Hükümleri '4.Genel Hükümler' ve '8.3.Özel Hükümler' başlığı altında yer alan '8.3.31. Karayolu Kenarında Yapılacak Yapı ve Tesisler' ile '8.3.8. Tarım Arazileri (5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa Tabi Araziler)' ilgili plan hükümleri aşağıda verildiği gibidir.

8.3.31.1. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında karayolları kenarında yapılacak tesislerde, 2918 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu" ve "Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik" ile 5015 Sayılı "Petrol Piyasası Kanunu" ve ilgili yönetmelik hükümlerine uyulacaktır.

8.3.31.2. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğundaki karayolu güzergahlarında, belirlenmiş olan standartlardan az olmamak üzere, yapı yaklaşma mesafesi bırakılacaktır. Karayolları

Genel Müdürlüğü tarafından planlanacak yeni devlet yollarının kent içi geçişlerinde; kamulaştırma sınırının o yolun çevreye vereceği olumsuzlukları göz önüne alacak biçimde standardında belirtilenden daha geniş tutulması sağlanacaktır.

8.3.31.3. Karayolu servis alanlarında yer alacak yapılar; Akaryakit ve Lpg Satış İstasyonları ile bu tür tesislerle birlikte düzenlenecek servis istasyonu, konaklama tesisi, yeme içme tesisi vb. karayoluna hizmet verecek tesisler ile teşhire ve ticarete yönelik mağazalarıdır. Karayolu dışındaki diğer kara ulaşım güzergâhlarında yalnızca akaryakit ve lpg satış istasyonları ilgili mevzuatlar uyarınca yapılabilir. Bu amaçla yapılacak yapılara ilişkin hazırlanacak alt ölçekli planlarda, ilgili kurum ve kuruluşların uygun görüşlerinin alınması zorunludur. Bu amaçla yapılacak yapılar ancak karayolu kenarındaki marginal tarım arazilerinde yer alabilecektir. Bu tesisler için emsal ($E=0,30'$)dur.

8.3.8.1. Bu kapsamdaki tarım arazileri, 5403 Sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu" ve ilgili yönetmeliğinde tanımlanan tarım arazileri sınıflarına ayrılmamış olup tarım arazilerinin sınıflaması, ilgili kurum ya da kuruluşlarca yapılacaktır. Tarım alanlarında yapılacak ifraz işlemlerinde 5403 sayılı kanun ve bu kanuna istinaden çıkarılmış yönetmelik hükümleri uyarınca işlem yapılacaktır.

8.3.8.3. Tarım dışı kullanım taleplerinin, öncelikle niteliği en düşük tarım alanlarında değerlendirilmesi esastır. Bu kapsamdaki tarım arazileri ve fiilen sulanan veya sulama projeleri ilgili kuruluşlar tarafından hazırlanmış ve yatırım programına alınmış / alınacak tarım arazilerinin tarımsal üretim amaçlı korunması esastır.

8.3.8.4. Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı taleplerinde, 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ve T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın izni çerçevesinde bu plan karar ve hükümlerine göre işlem yapılacaktır.

8.3.8.5. Tarım alanlarındaki yapılışma taleplerinde tarım arazileri sınıflamasına göre Toprak Koruma Kurulu'nun görüşlerinin alınması zorunludur.

8.3.8.15. Tarım arazisi olarak gösterilmiş alanlarda, mera vasıflı alanlar bulunması durumunda, bu alanlarda "8.3.24. Çayır-Mera" başlığı altındaki plan hükümleri doğrultusunda uygulama yapılır.

Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkâri Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan Hükümlerinde "Karayolu ve Tarım Arazisi" kullanımlarına ilişkin geçen hükümler yazımız ekinde detaylı bir şekilde belirtilmiştir. 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Paftası (M47), Plan Hükümleri ve Plan Lejandi Ekte sunulmuş olup Plan Açıklama Raporuna '<https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/icerikler/planaciklamaraporu-20220308115934.pdf>' linkinden erişim sağlanabilmektedir. Yazımız ekinde belirtilen Plan Hükümlerine ve diğer plan hükümlerine uyalması zorunludur.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Fatih EROĞLU
Vali Yardımcısı

Ek:

1 - 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Paftası (M47) (1 Sayfa)

- 2 - 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Hükümleri (49 Sayfa)
3 - 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Lejandı

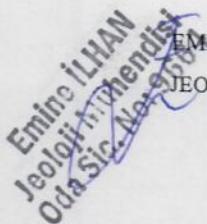
Doğrulama Kodu: E8A3E505-6755-442C-BCFC-29D7116AAD23
13 Mart Mah. Emniyet Cad. 47200 Artuklu / MARDİN
Tlf: 482 212 1199 Fax: 482 212 2892
E-mail : mardin@csb.gov.tr Web: <https://mardin.csb.gov.tr>
KEP Adresi : mardincevrevesehircilik@hs01.kep.tr

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr>

Bilgi için: Emine DAVUTOĞLU
Yüksek Şehir Plancısı

Oda Sicil No: 9664	TAAHHÜTNAME Proje Müellifi
Unvanı: JEOLOJİ MÜHENDİSİ Şirket/ Büro Adı: ASİL MÜHENDİSLİK SAN. LTD. ŞTİ. Şirket/Büro Tescil No: 2083.A Adresi: 13 MART MH FEYZİ DUYN İŞ MERKEZİ KT:4/6 MRDİN Telefonu: 05415452170 Müellifliği Üstlenilen Proje Raporun Adı: MARDİN İLİ DARGEÇİT İLÇESİ BAHÇEBAŞI/SÜMER MAHALLESİ 101 ADA 403 PARSEL İMAR PLANI VE İMAR PLANINA ESAS JEOLOJİK JEOTEKNİK ETÜT RAPORU İl / İlçe: MARDİN/DARGEÇİT Mahalle: BAHÇEBAŞI/SÜMER MAHALLESİ Ada No: 101 Parsel No: 403 Raporun Türü: İMAR PLANINA ESAS JEOLOJİK -JEOTEKNİK ETÜT RAPORU Yukarıdaki bilgilere sahip projenin müellifliğini üstlenmemde 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarında herhangi bir kısıtlılık bulunmadığını taahhüt ederim. 25/03/2021 EMINE İLHAN Geoloji Mühendisi Oda Sicil No: 9664 İmza Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenlerin işlemleri iptal edilecek ve bu kişiler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri gereği Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulacak, ayrıca 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve ilgili mevzuatı uyarınca işlem yapılmak üzere ilgili Meslek Odasına bilgi verilecektir.	

TAAHHÜTNAME Proje Müellifi	
Oda Sicil No: 4561	
Unvanı: JEOFİZİK MÜHENDİSİ	
Şirket/ Büro Adı: BAYRAM MÜHENDİSLİK MÜŞ.	
Şirket/Büro Tescil No:1132	
Adresi: 13 MART MH FEYZİ DUYN İŞ MERKEZİ KT:4/6 MRDİN	
Telefonu: 0544 212 31 31	
Müellifliği Üstlenilen Proje	
Raporun Adı: MARDİN İLİ DARGEÇİT İLÇESİ BAHÇEBAŞI/SÜMER MAHALLESİ 101 ADA 403 PARSEL İMAR PLANI VE İMAR PLANINA ESAS JEOLOJİK JEOTEKNİK ETÜT RAPORU	
İl / İlçe: MARDİN/DARGEÇİT	
Mahalle: BAHÇEBAŞI/SÜMER MAHALLESİ	
Ada No: 101	
Parsel No: 403	
Raporun Türü: İMAR PLANINA ESAS JEOLOJİK -JEOTEKNİK ETÜT RAPORU	
Yukarıdaki bilgilere sahip projenin müellifliğini üstlenmemde 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarında herhangi bir kısıtlılık bulunmadığını taahhüt ederim. Mehmet BAYRAM Geofizik Mühendisi Oda Sic. No: 4561 MEHMET BAYRAM JEOFİZİK MÜH. İmza	
Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenlerin işlemleri iptal edilecek ve bu kişiler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri gereği Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulacak, ayrıca 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve ilgili mevzuatı uyarınca işlem yapılmak üzere ilgili Meslek Odasına bilgi verilecektir.	